LATVIJAS VALSTS SVĒTKU AKTS TORONTO

16. NOVEMBRĪ PLKST. 8 VAKARĀ MASSEY ZĀLĒ.

The Latvian Newspaper for Canada and U. S. A.
Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi". Editor-in-Chief: ALEKSANDRS KUNDRATS. Editorial and Business Office: 123 Huron St. Toronto, Ontario, Canada. Telephones: EM 8-0792, EM 8-3239. United States Editorial Offices: New York: Editor — V. Irbe, 87 Ellwood St., New York 40, N. Y., U.S.A. Telephone LOrraine 7-6470. Chicago: Editor — K. Ķezbers, 2727 Milwaukee Ave., Chicago 47, Ill., U.S.A.
WEDNESDAY NOVEMBER 13, 1963

LATVIJA
AMERIKĀ

91. n-rs. TREŠDIEN, 1963. GADA 13. NOVEMBRĪ, 13. GADS

„AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH".

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu apr̦ūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi". REDAKTORS: ALEKSANDRS KUNDRATS. Redakcija un kantoris: 123 Huron Street Toronto, Ont., Canada. Telefoni: redakcijai — EM 8-3239, kantorim — EM 8-0792 vakaros tālrunis — 766-2001. Ņujorkas redakcijas vadītājs red. V. IRBE, 87 Ellwood St., New York 40, N. Y., U.S.A.. Tālrunis LOrraine 7-6470. Čikāgas redakcijas vadītājs red. K. ĶEZBERS 2727 N. Milwaukee Ave., Chicago 47, Ill., USA Tālruņi: DI 2-2324, BR 8-8681.

TAUTIEŠI!

18. novembrī paies 45 gadi no Latvijas neatkarības pasludināšanas. Šo lielo, vēsturisko dienu esam vienmēr svinīgi atzīmējuši, kā kādreiz brīvajā dzimtenē, tā vēlāk trimdā.

Ar Latvijas valsts proklamēšanu 1918. g. 18. novembrī tika piepildītas latviešu tautas gadu simteņu ilgas un ar uzvaru vainagotas neatlaidīgās brīvības cīņas.

Aizsargājot tikko nospraustās jaunās valsts robežas, uz tēvu zemes altāra bija vēlreiz jāliek smagi asiņu upuri.

Īss bija Latvijas brīvības laiks. Pēc nedaudziem apžilbinošas augšupejas gadiem pār Latviju atkal nolaidās nebrīvības nakts. Bet arī šie nedaudzie gadi parādīja mums pašiem un visai pasaulei, ka latviešu tauta īstu un pilnvērtīgu dzīvi var dzīvot tikai brīvībā un pašnoteikšanā.

Nežēlīgā vara, kājām minot pašas parakstītos līgumus un starptautisko tiesību normas, nicinot tautu un cilvēku tiesības, ir okupējusi mūsu tēvu tēvu zemi. Tiesiski tomēr mūsu valsts turpina eksistēt. Tās juridisko pastāvēšanu joprojām atzīst daudzas brīvās pasaules valstis un tā dziļi mājo mūsu sirdīs. Tas neļauj cerībām zust, ka reiz atkal Latvija būs brīvo tautu saimē.

Tāpat kā iepriekšējos, arī šinī 18. novembrī okupācijas vara Latvijā stingri raudzīsies, lai brīvās Latvijas vārds netiktu pieminēts. Būs atkal klusi, viltīgas varas kalpu acs uzmanīti Brāļu kapi, sēri uz darbdienas garāmgājējiem Rīgas ielās noraudzīsies Brīvības piemineklis. Tomēr neskaitāmās latviešu sirdīs šinī dienā degs ilgas pēc brīvības, ilgas pēc tautai atņemtām tiesībām. Atklāti un skaļi tās zem smagiem draudiem nedrīkstēs izpausties.

Toties mēs, kas dzīvojam brīvībā, varam netraucēti svinēt 18. novembri. Mēs varam brīvi pulcēties dievkalpojumos, svētku aktos un lielajam notikumam veltītajās sanāksmēs. Šī diena taču ir tā gaišā saite, kas sien šodienu ar pagātni, kas atjauno cerības nākotnei un neļauj iznīkt latviskajam svešu zemju ikdienas miglā. Mūsu visu pienākums ir šinī dienā godināt māti Latviju, atcerēties varoņus un daudzināt mūžībā aizgājušās audzes, kas ar savu krietno stāju un nesatricināmo uzticību tautiskajam gadu simteņu bargajos vējos neļāva izdzist latviskajam ugunskuram.

Tāpēc pulcēsimies šogad visi valsts svētku aktos, ar to izteikdami ciešu solidāritāti ar dzimtenē palikušajiem tautiešiem un pasaules vējos izkaisītajiem trimdiniekiem. Pulcēsimies šinī lielajā dienā ap savu sarkani-balti-sarkano karogu, atjaunojot uzticības zvērestu tam un smeļoties spēkus iesāktā ceļa sekmīgai turpināšanai.

TRAĢISKA NEDĒĻAS NOGALE JAPĀNĀ

Pagājušās nedēļas nogale izvērtās par otru traģiskāko Japānas pēckaŗa vēsturē, kad divos dažādos un gandrīz simultānos nelaimes gadījumos dzīvības zaudēja vairāk kā 600 personu.

Sestdien, 9. novembrī, ārkārtīgi spēcīga eksplozija iznīcināja Miiki ogļraktuves Omutu ostas pilsētas tuvumā. Miiki raktuves atrodas Kiušu salā, Japānas salu ķēdes dienvidu lokā. Cik pašreiz zināms, ogļraktuves eksplozijā nogalināti 452 ogļrači, 450 ievainoti un septiņi pazuduši bez vēsts. Ogļraktuvē, ko uzskatīja par vismodernāko Japānā, eksploziju izsaucis kāds īssavienojums, aizdedzinot ogļu putekļus. Tos ogļračus, kuŗus nenogalināja eksplozija, pieveica sprādziena radītais ogļskābais monoksīds.

Tikai sešas stundas pēc traģēdijas Miiki ogļraktuvē Japānas iedzīvotājus sasniedza ziņa par jaunu nelaimi ,kas prasīja 162 cilvēku dzīvības, ievainojot 70. Jokohamas tuvumā, 15 jūdžu dienvidos no Tokio kāds pārpildīts pasažieŗvilciens uzdrāzās no sliedēm izlēkušam preču vilcienam. Trieciena spars bija tik spēcīgs, ka pasažieŗvilciens tika pārsviests uz vēl tālākām blakus sliedēm, kur tas sadūrās ar vēl kādu trešo, pretējā virzienā braucošu vilcienu. Un, lai piepildītos senais teiciens, ka ne tikai labas, bet arī sliktas lietas nāk pa trim, Hirošimas tuvumā sadūrās divi preču vilcieni. Šis nelaimes gadījums gan beidzās tikai ar divu cilvēku ievainošanu.

No cilvēku dzīvību zaudēšanas viedokļa raugoties, Japānai pēckaŗa gados ir bijusi tikai viena vēl traģiskāka nedēļas nogale par pagājušo — 1954. gadā, kad Hokkaido salas tuvumā taifuna viļņos un vējā apgāzās kāda pārpildīta pārceltuve. Toreiz noslīka 1.172 cilvēki.

SAMAZINĀTS PADOMJU KAŖASPĒKS KUBĀ

Vašingtona paskaidro, ka no drošiem avotiem saņemtas ziņas liecina par nepārtrauktu padomju kaŗaspēka samazināšanos Kubā. Augustā rēķināja, ka Kubā vēl palikuši apmēram 10.000 padomju kaŗavīru — apmēram puse no tā skaita, ko Chruščevs steigā nosūtīja talkā Fidelim 1962. gada oktobŗa raķeškrizes laikā. Labi informētas aprindas kategoriski noliedz kongresā cirkulējošās baumas, ka padomju kaŗavīrus aizstātu Ķīnas komūnisti un austrumeiropieši.

Pašreiz Kubā palikuši vairs tikai kādi 5000 krievu — dažādās padomdevēju kapacitātēs. Visas kaujas vienības Kastro salu jau atstājušas.

Kubas vārds izraisīja asu kontroversiju starp Rietumu un Pad. Savienības presēm pagājušās nedēļas nogalē. Rietumnieki ziņoja — un komūnisti apgalvo, ka nepatiesi, — ka, atzīmējot boļševiku revolūcijas 46. gada dienu, Chruščevs kādā banketā esot deklarējis, ka, ja Sav .Valstis uzbruks Kubai, Pad. Savienība atbildēšot ar uzbrukumu kādam no Sav. Valstu draugiem, kas atrodoties vēl tuvāk Pad. Savienībai nekā Kuba Sav. Valstīm.

Izvestija Chruščeva runu tomēr pasniedz pavisam savādāk: „Kuba atrodas tikai 90 jūdžu no Sav. Valstīm . . . Bet ir valstis, Sav. Valstu sabiedrotās, kas atrodas daudz tuvāk Pad. Savienībai. Bet mums nav ne mazāko nodomu tām uzbrukt."

NU KUNDZES CERĪBAS

„Es nekad nepalikšu zemē, kas man iedūrusi dunci mugurā," par notikumiem Dienvidvietnamā padzirdējusi, izsaucās Ngo Din Nu kundze. Bet palika. Viņas trīs jaunākie bērni no Romas ieradās Losandželosā. Tagad pilsētas tuvumā, Beverlijas kalnos, Nu kundze nolēmusi apmesties uz dzīvi. Vismaz uz kādu laiku, kamēr Dienvidvietnamas militāristi sāk plēsties savā starpā, un viņa var atgriezties Saigonā, lai ieņemtu savam stāvoklim piedienīgo pirmo vietu.

Dienvidvietnamas drošības policijas priekšnieka un budistu vajātāja Ngo Din Nu atraitne pašreizējai Saigonas valdībai nekādu ilgo mūžu neparedz. Tikai tādēļ, ka viņa savu trimdas periodu uzskata par tik ļoti īsu un pārejošu parādību, viņa atļāvusies pierunāties palikt tādā Dienvidvietnamas ienaidnieku midzeknī kā Beverlijas kalnos. Amerikāņi, protams, vispratīgāk darītu, Nu kundzei parādot durvis. Bet tā kā viņa Sav. Valstis tagad vairākās vietās uzcītīgi lamājusi, viņa pēc visaugstākiem demokratijas principiem tagad izpelnījusies šīs valsts viesmīlību!

ATKLĀTA KRITUŠO KAŖAVĪRU PIEMIŅAS ZĪME SAULAINĒ

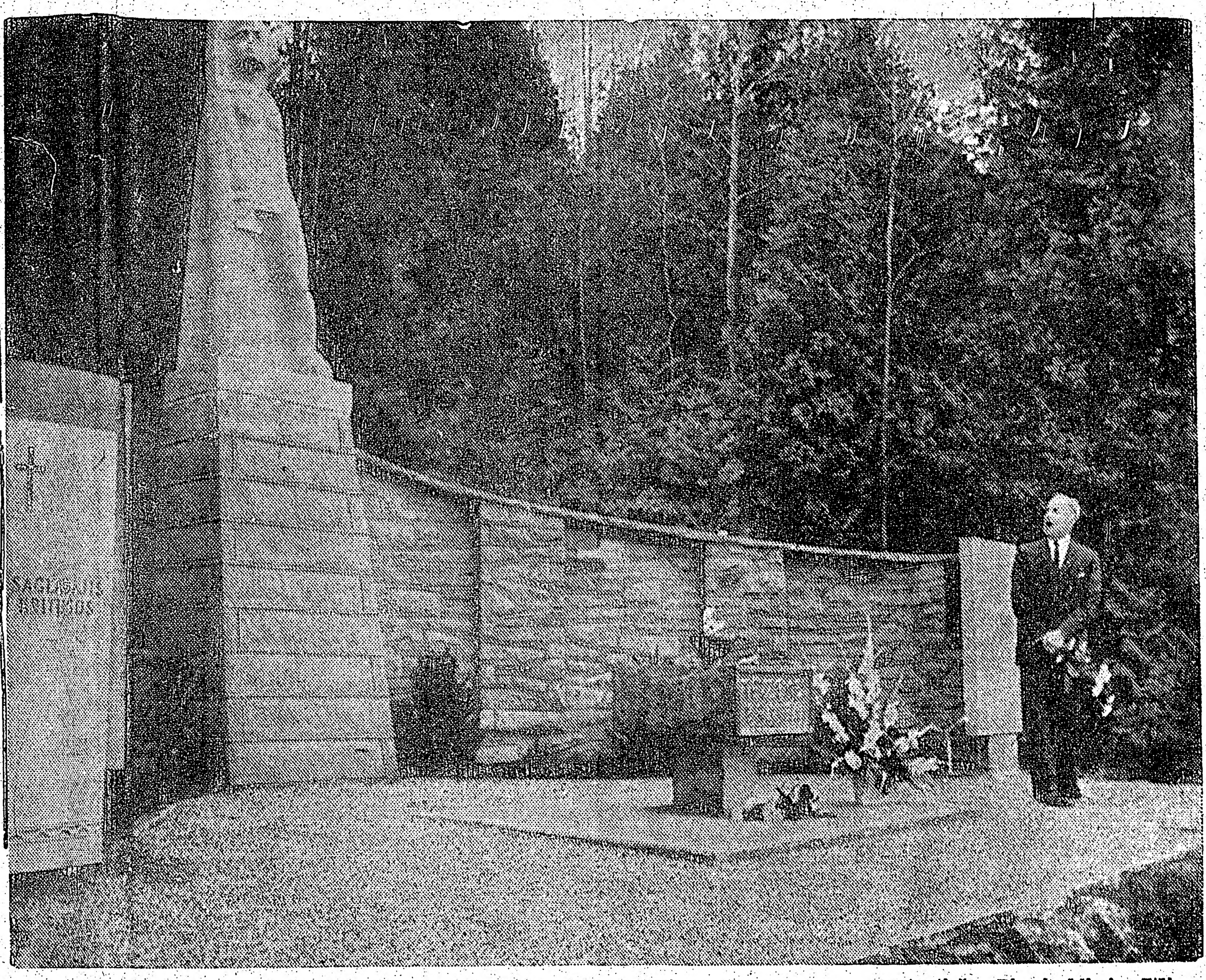

Kritušo kaŗavīru piemiņas zīmes atklāšanā Saulainē pagājušā svētdienā piedalījās apm. 400 tautiešu. Pieminekli iesvētīja māc. A. Lūsis. Atklāšanas vārdus teica prof. A. Dreimanis. Uzņēmumā svinību dalībniekus uzrunā plkv. A. Silgailis.
Foto JAK

Sav. Valstis atjauno palīdzību Dienvidvietnamai

JAUNĀ SAIGONAS VALDĪBA TIKS ATBALSTĪTA DAUDZ PLAŠĀKOS APMĒROS NEKĀ NELAIĶA NGO DIN DIEMA REŽĪMS. DIENVIDVIETNAMAS KAŖU CER IZBEIGT JAU DAŽU NĀKAMO GADU LAIKĀ.

Ar Dienvidvietnamas prezidenta Ngo Din Diema un viņa brāļa Nu nogalināšanu augšminētās Dienvidaustrumāzijas valsts un Sav. Valstu attieksmēs ir iestājies jauns periods. Lielākas savstarpējas uzticības un lielākas Sav. Valstu saimnieciskās un militārās palīdzības periods.

Amerikāņi cer, ka tagad, kad pie varas atrodas budisti, Dienvidvietnama no iekšējām nekārtībām būs pasargāta. Tas ir, ja budisti spēs paši sevi noturēt sliedēs un nemēģinās atriebībā sākt vajāt katoļu minoritāti.

Nelaiķa prezidenta Ngo Din Diema valdīšanas pēdējos mēnešos Dienvidvietnamas un Sav. Valstu attieksmes bija kļuvušas ļoti vēsas. Vašingtona pārmeta, ka Diems pavadot vairāk laika budistu apspiešanā nekā cīņās pret Ziemeļvietnamas komūnistu partizāniem, kas, bieži vien, operē tikai dažas desmit jūdzes no galvaspilsētas Saigonas. Vašingtona savu neapmierinātību neizrādīja tikai mutes vārdiem vien. Tika samazināta palīdzība Dienvidvietnamai, un sūtnis Kabots Lodžs prezidentu Diemu brīdināja, ka iekšējām nesaskaņām un brīvības apspiešanai turpinoties, palīdzība var tikt samazināta vēl tālāk. Ka var pat pienākt brīdis, ka Dienvidvietnama tiek atstāta savam liktenim, kas, protams, nozīmētu ātru komūnistu uzvaru. Šo pēdējo amerikāņu brīdinājuma daļu neviens nopietni gan neņēma, jo Dienvidvietnamas pāriešana komūnistu rokās būtu pārāk sāpīgs stratēģisks trieciens netikvien kā Sav. Valstīm, bet visai brīvajai pasaulei.

Tagad, pēc diktātorisko Ngo Dim brāļu Diema un Nu nāves, apstākļi Dienvidvietnamā un, līdz ar to, attieksmes ar Sav. Valstīm strauji mainījušās. Vašingtona nolēmusi atjaunot augustā pārtraukto palīdzības plānu Dienvidvietnamas importu nodrošināšanai un valsts budžeta stabilizēšanai kas amerikāņiem izmaksā ap 95 milj. dolaru gadā. Tas patiesībā vēl nav nekas daudz, ja atceras, ka arī vēl bez šai plānā paredzētām summām kaŗš Dienvidvietnamā Sav. Valstu nodokļu maksātājiem izmaksā 1,5 milj. dolaru dienā. Sav. Valstu militārā palīdzība Dienvidvietnamai pašreiz sasniegusi 300 milj. dolaru robežu gadā, kamēr saimnieciskās palīdzības laukā Saigona saņem ap 200 milj. dolaru gadā. Kā saimnieciskā, tā militārā palīdzība turpinājās arī Dienvidvietnamas reliģisko kaŗu laikā, kad Sav. Valstis, prasot nelaiķim prezidentam Diemam nekavējošas politiskas reformas, draudēja ar palīdzības pārtraukšanu.

Dienvidvietnamas iekšējās krizes laikā militārā palīdzība tika pārtraukta vienīgi Ngo Din Nu vadītiem drošības spēkiem — galveniem budistu apkaŗotājiem. Šīs palīdzības atraušana gan iztaisīja tikai ap 3 milj. dolaru gadā un Nu spēku darbību nekādā veidā nespēja iespaidot.

Laikā, kad Sav. Valstu bruņoto spēku stāba priekšnieks ģen. Tailors un aizsardzības ministrs Meknamara apmeklēja Dienvidvietnamu, pēdējās politiķi mēģināja pārliecināt amerikāņus, ka komūnistus izdosies sakaut jau nākamā gada laikā.

Gluži tādās domās amerikāņu lietpratēji tomēr nebija. Vašingtonā atgriezušies, prezidenta Kenedija speciālvēstnieki ziņoja, ka Dienvidvietnamas iekšējām neatkarībām izbeidzoties un Sav. Valstīm aktīvāk iestājoties kaŗā, par komūnistu partizānu padzīšanu var runāt nākamo divu gadu laikā. Par partizānu padzīšanu, ne sakaušanu. Un tās ir divas gluži pretējas lietas. Komūnistu partizānus sakaut un likvidēt līdz šim ir izdevies tikai vienīgi vienā pasaules zemes stūrī un to paveica angļi Malajā. Bet Malajas komūnisti bija noslēgti, bez palīdzības no ārpasaules un spēja noturēties vairākus gadus. Kur tad tagad Ziemeļvietnamas partizāni, kas pārtiek no regulāriem un labi organizētiem apgādes ceļiem, kas regulāri iet atpūtā, kas regulāri saņem nepieciešamos papildspēkus un kas, ja vien iespējams, nekad neielaižas tiešās un atklātās kaujās. Tādēļ arī runā tikai par šādu partizānu pārdzīšanu atpakaļ uz Ziemeļvietnamu, nevis par viņu iznīcināšanu. Ja šādai pārdzīšanas akcijai vēl sekotu sekmīga robežas nostiprināšana viņu atgriešanās apgrūtināšanai, tad jau būtu daudz kas panākts. Protams, tādā gadījumā pastāv tālākas iespējas, ka komūnisti var pārsviest savus infiltrācijas talantus uz tādām valstīm kā Kambodžu, Taizemi vai Burmu. Jo sevišķi pēdējo, kuŗai ir robežas kā ar komūnistu Ķīnu, tā Ziemeļvietnamu.

Māc. Arn. Lūsis

Varoņus pieminot

Runa, iesvētījot kritušo varoņu piemiņas zīmi Saulainē 1963. g. 10. nov.

„Nevienam nav lielākas mīlestības, kā ja kāds savu dzīvību nodod par saviem draugiem".
Jāņa ev. 15. 13

Katras tautas un katras kopības stiprākais un drošākais balsts ir tie cilvēki, kas nedzīvo tikai sev, bet kas dzīvo un ar mieru arī mirt savas tautas un savu brāļu un māsu nākotnes labā.

Šādi cilvēki bieži vien staigā mūsu vidū nepazīti. Viņi nav milži. Viņu ikdiena ir tāda pati kā mūsējā. bet viņu gara cēlumu, viņu diženumu un varonību mēs mācāmies pazīt tikai tad — kad, **nicinot nāves biedus un pildot savu pienākumu, viņi aiziet mirt, lai citi dzīvotu.**

Dieva priekšā cilvēks ir stāvējis tikai kā grēcinieks. Arī pie svēto kurpēm ir lipuši niecības trūdi un Dieva priekšā ir nobālējis ordeņu spožums un cīņā iegūtās goda zīmes. Bet mūsu Kungs un Pestītājs pats mūs ir aicinājis atcerēties tos, kas liecinājuši par vislielāko mīlestību, savu dzīvību atdodami par saviem brāļiem un māsām. Kā skaists solījums viņiem skan vārdi: „Esi uzticīgs līdz nāvei; un es tev došu dzīvības vainagu."

Šis piemineklis ar atzīstamu neatlaidību un cildināmu pašaizliedzību — kritušo piemiņai ir celts — sešumā. Bet — šāds piemineklis bija vajadzīgs. Bija vajadzīgs tāpēc, ka mūsu dzimtenē, par Latvijas brīvību kritušo kaŗavīru kapu vietas ir apgānītas. Šis piemineklis bija vajadzīgs tamdēļ, ka neatkarības gados kritušiem varoņiem par godu celtie pieminekļi ir sagrauti, barbaru sadauzīti un nopostīti. Šāds piemineklis bija

(Nobeigums 8. lpp.)

VAROŅU ATCERĒ, ZIEDOJOT DAUGAVAS VANAGU ZIEMSVĒTKU PALĪDZĪBAI

ZIEDOJUMI TIKS IZLIETOTI PĒC ZIEDOTĀJU NORĀDĪJUMA:
palīdzībai Latvijā un padomju izsūtījuma vietās esošiem cietējiem, invalidu, kritušo kaŗavīru piederīgo, veco un slimo tautiešu atbalstam.
Ziedojumi nododami visās DV nodaļās un kopās. DAUGAVAS VANAGU KANADAS VALDE.

LATVIJA

91. n-rs TREŠDIEN, 1963. GADA 13. NOVEMBRĪ,

Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par mēn. $ 1.50; 3 mēn. $ 4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $ 16.00.
Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $ 1.60; tekstā $ 3.20 - $ 6.40 par vienas collas slejas telpu.

Redakcija patur tiesības manuskriptus saīsināt.
Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka.
Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var neatbilst redakcijas viedoklim.

Dr. iur. T. Sanders

VĒSTURES LAPPUSES ŠĶIRSTOT

II

Lai nu kā tas viss bijis, Pēteris sastop Martu pie Menšikova, un šī tikšanās kļūst viņam liktenīga.

Pēc Padomju Krievijas lielās enciklopēdijas (1952. g. izdevums) Marta jau 1703. g. bijusi Pētera civīlsieva. Šis lielinieku jēdziens „civīlsieva" nav pareizi lietots, jo tā runā tautas mutē. Ar civīlām laulībām jāsaprot reģistrācija attiecīgā iestādē, kā dzimtsarakstā (Standesamt) u. tml.

Bet cara laikos Krievijā pastāvēja tikai baznīcas laulības.

Boļševiku enciklopēdijas 1932. g. izdevumā atzīmēts, ka Ziemeļu kaŗa laikā leišu zemnieka Samuela Skavronska meita, vārdā Marta, kā gūstekne - kalpone nokļūst pie krievu augstmaņiem, sākumā pie Šeremetjeva, tad pie Menšikova, un ka 1705. g. viņa ir cara Pētera faktiskā sieva. Tātad starpība abos izdevumos ir tā, ka pirmajā minēts jēdziens par civīlsievu, bet otrā sacīts „faktiska sieva", un pats notikums, kad īstā Marta cieši saistās ar Pēteri attālināts par diviem gadiem. Bet liekas, ka pirmais gads, 1703., būs precīzāks, jo 1704. g. Marta jau gaida no Pētera bērnu. Jau pirms likumīgajām baznīcas laulībām, kuŗas rīkoja tikai 1712. g., Marta dzemdējusi vairākus bērnus. Tad Pēteris vēl nebija oficiāli šķirts.

Bet ir tomēr norādījumi, ka, lai leģitimētu savus ārlaulības bērnus, Pēteris būs ar Martu klusībā salaulājies. To slēpa apm. līdz 1707. g., bet tas nepalika galma aprindās nezināms. Šādas laulības mēdz saukt par morganātiskām, tās ir valdnieku privilēģija, un bērni, kuŗi dzimst šajās laulībās, ir likumīgi, bet nemanto troni.

Kņazs Menšikovs tāpat negribējis no Martas šķirties kā Šeremetjevs. Bet cara griba tolaik bija likums. Vai Pēteris viņam par Martu ko devis jeb maksājis, kā tas bijis jādara Menšikovam, saņemot kalponi - verdzeni, par to leģendas nerunā. Menšikovam cars jau tā bija dāvinājis lielas muižas, tādēļ vēl ko prasīt, lai arī viņš bija Pētera draugs un viņa „labā roka", tas nebūs uzdrošinājies.

Tā nu mēs redzējām, ka gada laikā no Alūksnes gūsta Marta nonāk pie Pētera. Pareizticību viņa, laikam, pieņēma jau pirms savām morganātiskām laulībām ar Pēteri. Bet sakarā ar īstajām laulībām 1712. g., ar kuŗām viņa kļuva cariene, šķiet, ka vēlreiz notikusi viņas uzņemšana pareizticībā. Tātad faktiski divas reizes. Kā to lai saprot? Šī neskaidrība rodas tādējādi, ka Pēteris, kā jau iepriekš aprādīts, sākumā savas attieksmes ar Martu slēpa. Bet nolemdams ar viņu doties īstā laulībā, lai leģitimētu Martu par carieni, Pēteris būs gribējis, lai viņa atklāti (publiski) pieņem pareizticību, galmam piedaloties baznīcā. Šinī ceremonijā par krusttēvu Martai bijis Pētera dēls Aļeksejs. Viņam pavēlēja par tādu būt.

Kā zināms, Aļeksejs nepiekrita sava tēva reformām un uzturēja sakarus ar viņa pretiniekiem. 1718. g. Pēteris nodeva Aļekseju tiesāšanai. Viņu spīdzināja, cenšoties izdabūt atzīšanos, un viņš mira no dabūtiem rīkšu sitieniem. Krievu rakstnieks Merežkovskis met ēnu uz Martu, izsakoties, ka viņa neesot bijusi Aļeksejam labvēlīga un tādā veidā veicinājusi viņa galu. Bet par šo apgalvojumu trūkst pārliecinošu datu.

Pētera pirmā laulība ar Jevdokiju, no bajāru Lopuchinu dzimtas, jau no sākta gala nebijusi laimīga. Mātes pierunāts, viņš viņu apprecēja, kad viņam bija tikai 17 gadu. Jau tūlīt pēc gada, kad piedzima dēls Aļeksejs, Pēteris meklēja izklaidēšanos Maskavas vācu kvartālā, kur ar draugiem uzdzīvoja. Tur viņš iepazinās ar kādu vācieti — Annu Moni. Tai viņš uzcēla mūŗa namu, ierīkoja dzīvokli, un uzturēja ar to mīlas sakarus, līdz viņa dzīvē parādījās Marta.

Pēteris Jevdokiju 1696. g. piespiedu kārtā ievietoja Suzdaļas klosterī un spieda to kļūt par mūķeni. Bet klosteŗa archimandrits tam pretojās, kādēļ viņu apcietināja. Tikai pēc diviem gadiem izdodas šo lietu nokārtot, un Jevdokija kļūst mūķene. Mūķenes tērpu viņa tomēr neesot ilgi valkājusi, viņai klosterī ļāva dzīvot pasaulīgu dzīvi, kas Pēterim nebija zināms. Augstākā garīdzniecībā Pēterim bija daudz pretinieku, un tie, tāpat kā mūki un mūķenes, turpināja Jevdokiju ieskatīt par carieni.

Sakarā ar Aļekseja lietu un viņa pratināšanu 1718. g. atklājās, ka Jevdokijai bijuši „intimi sakari" ar muižnieku Stepanu Gļebovu. Abi pazinušies jau no bērnu gadiem. Gļebovs viņu bija apciemojis klosterī. Jevdokiju izsauca uz pratināšanu un viņa publiski atzinās laulības pārkāpšanā. Jevdokiju ieslodzīja citā klosterī pie Ladogas ezera, vēlāk ievietoja Šlisselburgas cietoksnī, un Martas laikā, kad viņa valdīja kā Katrīna I, tad Jevdokiju tur stingri uzraudzīja.

Avotos ir neskaidrība, kad īsti Pētera laulība ar Jevdokiju oficiāli šķirta, un kādu iemeslu dēļ. Jādomā, ka no Jevdokijas kā sievas — carienes viņš galīgi ticis vaļā laikam tikai 1711. g. Ar 1711. g. 7. marta pavēli viņš iece] Katrīnu (Martu) par carieni un tad pēc gada, kā jau minēts 1712. g. 19. februārī plkst. 9 no rīta Īzaka katedrālē rīko laulības. Kādā Pētera 1708. g. rakstā, kuŗā viņš savas nāves gadījumā izsaka novēlējumu, lai Martai un viņas bērniem izmaksātu 3000 rubļu, kas glabājoties pie Menšikova, Marta tiek saukta par Jekaterinu Vasiļevskaju. Jādomā, ka Pēteris bija pavēlējis Martu tā saukt jau agrāk, t. i., tūlīt pēc savām morganātiskām laulībām. Krievu 1910. g. izdevumā par Carskoje Selo (caru mītne 25 km no Pēterpils), sakarā ar 200 gadu pastāvēšanu, lasāma atzīme, ka Jekaterina Vasiļevskaja 1709. g. „pārvēršas" par Jekaterinu Aļeksejevnu. Šai vārdā tad viņa saucās arī turpmāk, carienes un imperatrises laikā. Kādēļ notikusi vārdu maiņa, to neesmu varējis izdibināt, bet liekas, ka Martai vārds „Vasiļevskaja" dots kā ģimenes vārds un nav atstāts viņas dzimtais vārds „Skavronskaja". Vai neizklausās pārāk niecīga 3000 rubļu summa, kā Martas un viņu bērnu nodrošinājums, gadījumā, ja Pēteris mirtu ātrāk? Tas tā liktos pēc mūsu apstākļiem. Bet tolaik Krievijā dzīve bija lēta, un ar vienu kapeiku pirka to, kas tagad maksā dolarus. Laikam Pēteris uzskatījis šo summu par pietiekošu.

1710. g. Pēteris dāvina Martai divas muižas: „Sarskaja" un „Slavjanskaja" ar visām pie šīm muižām piederīgām sādžām un zemniekiem. No „Sarskajas" izveidojās vēlākā Carskoje Selo. Veco koka kungu māju tūdaļ saveda kārtībā, apgādāja mēbelēm un uzspodrināja, un jau tanī pašā gadā Pēteris ar Martu tur pieņēma vizītē Kurzemes hercogu, Annas līgavaini (Pētera pusbrāļa Ivana meita, vēlākā Krievijas cariene).

Marta izrādīja lielu interesi par viņai dāvāto Sarskaju un lika to izdaiļot. Koka dzīvojamās ēkas vietā uzcēla mūŗa pili, ierīkoja parku un augļu dārzu, siltumnīcas etc. Pieminētā izdevumā par Carskoje Selo sacīts, ka dārzu un parku projektējis dārznieks Jan Rosin. No kurienes viņš šeit bija ieradies ar vārdu tādā izrunā kā Jan? Un vārds Rosin arī skan tā, it kā viņš būtu latvietis, varbūt no Vidzemes. Martas muižās un apkārtnē dzīvojuši maz zemnieku, un tādēļ tajās nometināti krievi no citām valsts muižām, pat atvesti no Maskavas novadiem. Iespējams, ka novietoja arī gūstekņus, un varbūt pati Marta pieprasījusi, lai viņai dod kādus vidzemniekus.

(Turpinājums sekos)

PIENESUMS MŪSU DAIĻLITERATŪRĀ

TRIMDAS RAKSTNIECĪBA 1962. GADĀ

Visas rakstniecības nozares apvienojot, daiļliteratūras pirmizdevumu grāmatu skaits ir 31, to lappušu kopskaits — 6441. Tāds daiļlit. pirmizdevumu lappušu skaits nav vēl sasniegts nevienā trimdas gadā. Iepriekšējais ražīgākais gads bija 1956. (ar 6352 lappusēm). Nevienā citā trimdas gadā daiļlit. pirmizdevumu lappušu kopskaits nav pārsniedzis 6000. Arī tad, ja no pirmizdevumu lappusēm atskaitītu ant. Dzejas un sejas lappuses, 1962. gads ar 5963 lappusēm būtu otrs ražīgākais trimdas daiļliteratūrā.

Mūsu trimdas rakstniecība, protams, joprojām ir ļoti maza, tā arī 1962. g. sasniegusi tikai 45 proc. no tā daiļliteratūras pirmizdevumu lappušu skaita, kāds bija 1938. gadā (14095). Bet ir arī redzams, ka būdama gan šaura, mūsu trimdas rakstniecība nav mirēja un nīkule, un tas dod cerības, ka to nākotnē varēsim paplašināt.

Nav arī nekādu šaubu, ka 1962. gadā mūsu trimdas rakstniecība sasniegusi visaugstāko līmeni visā trimdas laikā. Šai gadā iznākušas vismaz 4 grāmatas, kas iedzīvina stāstniecībā jaunus tēlošanas paņēmienus, rāda jaunus skatījuma virzienus vai palielina garīgo saturu lomu stāsta iekārtā. Pie šīm četrām grāmatām te noderēs vēl dažas piezīmes.—

G. Zariņa Varonības augsto dziesmu vislabāk lasīt kopā ar rakstnieka gadu agrāk iznākušo romānu Apsūdzēts. Tad var arī labāk redzēt,ka rakstnieks darina savus darbus, lai atbildētu uz kādu jautājumu savās domās, lai risinātu kādu problēmu. Tas ir sekmīgākais literārās ieceres paņēmiens. Rakstniecība ir atziņas paveids. Tēliem rakstniecībā jākalpo domai. Tēli vien ir kā mākoņu bezveidīgā stumdīšanās. Rakstnieka darbā domas izraugās tēlus saviem mērķiem un saista tos noteiktā kārtībā. Mēs lasām literātūru, tādēļ, lai kaut ko uzzinātu, nevis ejam tajā skatīties spokus.

E. Ķikure dažos savos stāstos teicami parāda, ka psīchiskais moments ir svarīgāks par ārējo notikumu. Tas ir pareizais literātūras darināšanas veids. Literātūrā mēs vēlamies kaut ko uzzināt par citu cilvēku iekšējo pasauli, kas mums citādi paliek apslēpta. Ārējos notikumus mēs varam novērot paši ik dienas vairāk nekā patīkami.

Ja E. Ķikure paliek vienmēr apzinātās psīches robežās, tad A. Irbe (citādā veidā jau agrāk I.Šķipsna) labi parāda, ka rakstnieks var mērķtiecīgi lietot arī aizapziņas sniegumus. Tas ievērojamā mērā izpleš tēlošanas iespēju robežas un ļauj stāstus tā piesātināt ar simboliem, kā to citkārt varēja tikai dzejoļos.

Vispārsteidzošākais tomēr ir tas, ko rādījusi M. Kovaļevska— ka arī trimdā bez dzīvās valodas palīdzības kāds rakstnieks var būt valodā produktīvs un uzrakstīt dzīvā, nesastindzinātā izteiksmē simtām lappušu. Ti kai ar to īsteni atklājas literātūras burvība un jēga. Rakstniecība ir valodas māksla.

Ir protams dīvaini redzēt, ka trimdas stāstniecība, kas 15 gadus nīkuļoja uz izputēšanu, pēkšņi ir atkal mūsu priekšā kā sazaļojis koks ar daudziem jauniem dzinumiem. Taču tas nebūs nekāds no debesīm nolaidies brīnums.

Visi te pieminētie rauga devēji pieder tai rakstnieku grupai, kas savu darbu īsti sāka tikai trimdā. Atskaitot Gunti Zariņu, pārējiem 1962. g. iznāca viņu pirmās grāmatas, kas tapušas visai lēnā gaitā un pacietīgā darbā. Ir skaidrs, ka šai laikā jaunie rakstnieki skatījušies cittautu literātūrās un saņēmuši vismaz daļu ierosmju no turienes. Tādēļ viņi izskatās tik svaigi un neparasti mūsu agrākās rakstniecības vidū, kas ātri deldējās tad, kad sāka pati sevi „turpināt" un atdarināt.

Jaunie un vecie

Par jauniem rakstniekiem šai pārskatā dēvēti tie rakstnieki, kam pirmās grāmatas iznākušas trimdā, sākot ar 1945. gadu; par vecajiem rakstniekiem tie, kam grāmatas iznākušas jau Latvijā līdz 1944. gadam. Jaunie rakstnieki tātad ne vienmēr nozīmē gados jaunos.

No vecākās grupas rakstniekiem (kuŗu mums trimdā vēl ir ap 60) 1962. g. jaundarbu grāmatas izdevuši 12 (M. Ziverts, Kn. Lesiņš, I. Grebzde, E. Kopre, L. Pērļupe, A. Rasa, J. Veselis, T. Zeltiņš, A. Dziļums, Anšl. Eglītis, V. Kārkliņš, A. Niedra) un viņu grāmatām kopā 3248 lappuses. No jaunākās grupas rakstniekiem jaundarbu grāmatas izdevuši 14 (Z. Avotiņa, V. Kalve, V. Krāslavietis, K. Kurbads, N. Lečmanis A. Mierkalns, A. Vilne, I. Gubiņa, A. Irbe, E. Ķikure, A. Voitkus, G. Zariņš, M. Kovaļevska, S. Lazdiņa), viņu grāmatām kopā 2710 lappuses. Tātad, jaunākā grupa piedalās rakstniecībā mazliet lielākā skaitā nekā vecākā grupa, grāmatu skaits abām grupām vienāds (15), bet vecākajai grupai joprojām piekrīt 54 proc. to lappušu kopskaits, jaunākajai grupai tikai 46 proc. Dabiskā kārtā jaunajiem pieder gandrīz visa liriskā dzeja (88 proc. lappušu), ir liels prieks redzēt, ka tiem noteikts pārsvars arī stāstā (60 proc. lappušu), bet jaunie nav sacerējuši nevienu drāmu un vecajiem ir nospiedošs pārsvars romānu rakstīšanā (80 proc. lappušu). Šie skaitļi par vecāko un jaunāko rakstnieku piedalīšanos rakstniecības darbā liek krietni vien bažīties par trimdas rakstniecības apjoma noturēšanas iespējām. Ja trimdas rakstniecība būtu attīst. dabiskā kārtībā, tad jaunākajai rakstnieku grupai piekristu ik gadus vismaz 75 proc. no rakstniecības jaunražas. Vecākās grupas pārsvars rakstniecībā nozīmē arī tās pārkaļķošanos un attālināšanos no problēmām, kas nodarbina trimdas lasītāju. Jo zīmīgi, ka vecākās grupas pusē ir pārsvarā atmiņu romāni. Atmiņu romāns ir ļoti cienījams un daudzējādi cildināms rakstniecības paveids, bet nav jāaizmirst, ka to var sacerēt arī bez konstruktīva darba un ka tas nenovēršami ir šķirts no tagadnes dzīves. Tāda saistīšanās ar tagadnes dzīvi rakstniecībai nav nepieciešama vienmēr un visur, bet ir tomēr vēlams, ka rakstniecības lielākajai daļai šī saite ir, jo lasītāju vairumam

(Nobeigums 6. lpp.)

MIRIS BRĪVĀS LATVIJAS KAPRACIS

3. novembrī Rīgā miris ar 6 Ļeņina ordeņiem un citiem Kremļa medaļiem apbalvots vīrs. Latviešu tauta šo vīru atcerēsies kā brīvās Latvijas kapraci. Viņa vārds — Augusts Kirchenšteins.

Kiršchenšteins dzimis 1872. gadā Mazsalacā kā krodzinieka dēls. Beidzis Tērbatas veterināro institūtu un darbojies par veterinārārstu Valmierā. Pēc 1905. g. revolūcijas emigrējis uz Šveici, kur Cīrichas universitātē papildinājies bakterioloģijā. 1917. g. atgriezies Latvijā un 1919. g. uzņēmies armijas veterinārās pārvaldes priekšnieka amatu un sāka darboties par mācības spēku Latvijas universitātē, kur ieguva Dr. agr. gradu. K. aktīvi darbojās vairākās biedrībās, to skaitā arī Krievu - latviešu tuvināšanās biedrībā. Sarakstījis vairākas zinātniskas grāmatas.

Pēc krievu okupācijas 1940. g. Višinskis to iecēla par ministru prezidentu. Pēc prezidenta Kārļa Ulmaņa deportācijas Kremlis Kirchenšteinam uzticēja arī valsts prezidenta pienākumus. 30. jūlijā kā nodevēju delegācijas priekšsēdis K. izbrauca uz Maskavu lūgt Kremli uzņemt Latviju Padomju Savienībā. 1941. g. Sarkanai armijai atkāpjoties, K. aizbēga uz Krieviju un atgriezās 1944. g. Viņš izpildīja Augstākās padomes prezidija priekšsēža amatu līdz 1952. g. Pēc tam K. vadīja Mikrobioloģisko institūtu un bija Latvijas Zinātņu akadēmijas priekšsēža vietnieks.

1941. gadā Kirchenšteinu uzņēma partijas centrālā komitejā.

6. novembrī okupētās Latvijas varas vīri: L. Avdjukevičs, L. Bartkevičs N. Beluha, E. Bēmanis, V. Blūms, A. Čulītis, G. Gaile, K. Gailis, G. Hetagurovs, I. Iverts, E. Jakubaitis, V. Kaņeps, J. Kalnbērziņš, A. Kalniņš, V. Krūmiņš, R. Kukaine, V. Lācis, V. Lejiņš, A. Mālmeisters, J. Maļcevs, A. Migliniks, A. Ozols, J. Pakalns, J. Peive, A. Pelše, K. Plaude, M. Plūdonis, N. Saļejevs, V. Samsons, P. Strautmanis, V. Strogonovs, V. Šteinbergs, A. Upīts, P. Vāleskalns, P. Vilks, A. Voss, P. Zariņš, A. Zitmanis, K. Zorins, J. Rubenis, V. Rubenis un citi mazāki partijas funkcionāri piedalījās Kirchenšteina bērēs. Tā noslēdzās kāda nodevēja dzīves cēliens.

---

18. NOVEMBRIS NORVEĢIJAS RADIOFONĀ

Ar mūsu ģenerālkonsula A. Vanaga gādību Norvēģijas radiofons 18. novembrī no pl. 16.50 līdz 17.05 iekārtojis raidījumu ar šādām latviešu dziesmām skaņu platēs: 1) Latvijas himna, 2) E. Dārziņa Senatne, 3) H. Pavasara Bērzi un 4) E. Vīgnera Kā Daugava vaida.

FRANK VASS
B.A.
ADVOKĀTS - NOTĀRS
263 College ielā, Toronto, (pie Spadina Ave.)
TEL WA 2-6112, 2-6111.

Gaisa uzbrukumi Vācijai

IV

Lieluzbrukumā Hamburgai piedalījās 791 bumbvedis. Bumbvežu klasifikācija bija šāda: 347 Lancasters, 246 Halifax, 125 Stirling un 73 Wellington tipa.

Pirms angļu bumbveži parādījās Hamburgas tuvumā, dažas angļu lidmašīnas piebārstīja gaisu ar staniola sloksnēm. Visi bumbveži saņēma pavēli ik pēc minūtes izmest staniola saišķi.

Uzbrukuma sākums bija paredzēts 25. jūlijā, plkst. 1 naktī. Trīs minūtes pirms plkst. 1.20 bumbveži izmeta mērķu apzīmēšanas svecītes un vieglās bumbas virs pilsētas. Nākošām 8 mašīnām vajadzēja izmeklēt mērķi pilsētas centrā un to atzīmēt ar sarkanām svecītēm.

Nākošām 53 mašīnām bija uzdots virs sarkanām svecītēm apzīmētā mērķa nomest savu bumbu kravu un tad izmest zaļās svecītes. Gadījumā, ja sarkani apzīmētais mērķis nebūtu redzams, savu kravu izmest mērķa centrā, kas apzīmēts ar zaļām svecītēm.

Lielais bumbvežu vairums saņēma pavēli nomest savu bumbu kravu sarkani apzīmētā mērķī. Uzbrukuma ilgums bija 48 minūtes.

Meteorologi pareģoja, ka virs Hamburgas šai naktī būs viegli mākonīši, bet patiesībā bija tikai viegla migla.

No 791 bumbveža, kas uzbrukumā piedalījās, 51 bumbvedis izkrita no ierindas, tuvojoties pilsētai. Jau plkst. 1,30 bija noklāts 7 jūdzes garš tepiķis ar degbumbām. Vēlāk izdarītie gaisa uzņēmumi liecināja, ka no 725 bumbvežiem tikai 306 savu bumbu kravu nometuši 3 jūdžu atstatumā no norādītā mērķa.

No šī uzbrukuma savās bazēs neatgriezās 12 bumbveži; 31 bumbvedis bija viegli sašauts.

„Windows bija pilnīgi paralizējis vācu aizsardzību. Vācu starmeši pārmeklēja debess jumu, bet vācu zenītartilerija bija spiesta klusēt.

Hamburga bija smagi cietusi. 1500 cilvēku tika nonāvēti, ļoti daudz ievainotu.

Tas bija tikai sākums . . .

Hamburga vēl dega no pirmā lieluzbrukuma, kad maršals Harriss deva jaunu pavēli par uzbrukumu Hamburgai. Šai uzbrukumā piedalījās 787 bumbveži. Uzbrukuma sākums bija paredzēts 27. jūlijā, plkst. 11,40 vakarā.

Uzbrukuma spars bija sevišķi spēcīgs. Īsā laikā tika iznīcināta Alsteras pilsētas daļa. Uguns liesmas bija tik spēcīgas, ka izvērtās pilnīgā orkānā. Koki, apmēram 1 m caurmērā, tika izrauti ar visām saknēm, bet cilvēki ierauti degošo ēku liesmās vai nogāzti uz ielas, kur dega šķidrais fosfors. Ielas klāja simtiem līķu. Arī bunkuros, kur ļaudis meklēja glābiņu, tie sadega.

Maršals Harriss izteicās, ka Hamburgas pilnīgai iznīcināšanai viņam vajagot 10.000 tonnu bumbas.

Uz vienu kvadrātkilometru caurmērā bija kritušas 46 gaisa mīnas, 950 sprāgstbumbu, 114.000 degbumbu un 3000 fosfora bumbu, kā arī 190 šķidruma degbumbu.

Septembŗa sākumā apdegušie koki sāka zaļot un dārzos sāka ziedēt ceriņi.

Hamburga sāka atdzīvoties!

VI

FRANKFURTE/M.

Reinas līdzenumu klāja pelēks rudens vakars.

1944. gada 18. februāŗa diena nebija patīkama. Apgabala komandieris nolika sānus šīs dienas pastu. Bija ziņojums no valsts gaisa aizsardzības priekšnieka, kuŗā stāstīts par kādu sagūstītu angļu lidotāju, kas nopratinot bija izteicies:

„Maršals Harriss kādā sarunā vēstīja, ka nākošajās četrās nedēļās angļu bumbvežiem uzbrukuma mērķis būšot Frankfurte pie Mainas."

Ģenerālis uzrakstīja šādu rakstu:

„Frankfurtes pilsētas vecākā kungam. Kāda sagūstīta angļu lidotāja izteicieni apstiprina, ka nākošais angļu bumbvežu uzbrukuma mērķis būs Frankfurte pie Mainas. Līdz ar šo nosūtu jums gūstekņa nopratināšanas protokolu."

Uz Frankfurtes pilsētas vecākā atbildi nebija ilgi jāgaida.

„Lai cik sāpīga un skumja šī ziņa, tomēr sirsnīgi pateicos par izrādīto uzmanību, kuŗu paturēsim vērā."

Katrs šo notikumu uztvēra pēc saviem ieskatiem.

Hesenes - Hanavas apgabala vadītājs paziņoja saviem apriņķu vadītājiem apkārtrakstā:

„. . . pavēlu, ka gadījumos, kur Vācijas iedzīvotāji krituši par upuri ienaidnieka gaisa uzbrukumiem, NSDAP grupai jāpiedalās apbedīšanā. Uzruna jāsaka vecākam pēc amata. Jānorāda, ka mēs par zaudētiem upuriem tikai sērojam, bet neizplūstam vājās žēlabās. Ikvienam jāpaliek uzticīgam nacionālsociālistu kaujas saucienam: „Pie šī kapa mēs solāmies, ka upuris tiktu atriebts."

Frankfurtes iedzīvotāji ticēja: „Angli saudzēs Frankfurti, jo viņi vēlas šeit dzīvot."

Hechtas priekšpilsētā, kur atradās ļoti daudz ķīmisku fabriku, bija cita parole: „Labās Hechta tabletes sargās mūs no angļu bumbām."

Līdz šim Frankfurtei bija laimējies. Bija notikušas gaisa trauksmes, pat mazi gaisa uzbrukumi, kas radīja niecīgus upuŗus Frankfurtes iedzīvotāju starpā. Ja salīdzinām Frankfurti ar Ķelni, Hamburgu un citām Vācijas pilsētām, tad Frankfurte ierindojās laimīgo skaitā.

Neskarta bija Frankfurtes vecpilsēta, katedrāle un māja, kuŗā dzimis Gēte. Ieliņas starp Mainu un Ešenheimera vārtiem atgādināja skaistu viduslaiku pilsētu.

Viduslaikos dziļi zem vecpilsētas bija izbūvēts apakšzemes tunelis. Frankfurtes iedzīvotāji var būt pateicīgi saviem senčiem par šo darbu. 1944. gada lieluzbrukumā šis tunelis izglāba ļoti daudziem Frankfurtes iedzīvotājiem dzīvības.

Sagūstītā angļu lidotāja izteicieni piepildījās ļoti ātri. 1944. g. 22. martā pienāca Frankfurtes kārta. 816 angļu bumbvežu uzbrukums to pilnīgi pārsteidza.

Gaisa aizsardzības priekšnieks saņēma šādu paziņojumu :„Atsevišķas ienaidnieka lidmašīnas lido Frankfurtes virzienā."

Šī iemesla dēļ gaisa aizsardzības priekšnieks deva gaisa trauksmes brīdinājumu. Iedzīvotāji tam nepiegrieza sevišķu vērību un nesteidzās uz patvertnēm.

Gaisa aizsardzības priekšnieks saņem jaunu paziņojumu: „Stipras ienaidnieka formācijas virs Vācijas līča."

Tātad angļu bumbvežu uzbrukums vērsts pret Brēmeni vai Hamburgu. Iespējams arī jauns uzlidojums Berlīnei. Seko jauns pieteikums:

„Ienaidnieka bumbvežu formācijas pagriežas dienvidvakaru virzienā, Hanoveras un Braunšveigas apvidū."

„Iespējams, ka angļu bumbvežu uzbrukums tiks vērsts pret Kaseli," domā gaisa aizsardzības priekšnieks.

Pēc dažām minūtēm jauns pieteikums: „Virs Kaseles tiek izkārtas svecītes."

Tātad Kasele . . .

Gaisa aizsardzības priekšnieka bunkurā pulkstenis rāda 9,10 vakarā.

Kasele apgaismota kā dienā, bet virs pilsētas vēl nekrīt neviena angļu bumbvežu bumba, kaut gan sen jau vajadzēja sākties līt bumbu lietum. Kaseles iedzīvotāji, baiļu pārņemti, sēž savos pagrabos un ar šausmām gaida, kad angļu bumbveži metīs lejā iznīcību un nāvi. Nekas tomēr nenotiek . . .

Angļu bumbvežu formācijas pārlido Kaseli un pagriežas Frankfurtes virzienā.

Pulksten 21.40 virs Frankfurtes sāk krist pirmās angļu bumbvežu bumbas. 5 minūtes pēc pirmajām bumbām atskan gaisa trauksmes signāls.

Angļiem izdevās Frankfurtes iedzīvotājus pārsteigt nesagatavotus.

Frankfurtes zooloģiskā dārza zvēri tuvo nelaimi nojauda daudz agrāk. Plkst. 21,00 dārza sargs apstaigā visus zvērus un atrod tos mierīgi guļam. Pēc pusstundas sargs vēro, ka ziloņi savā telpā izturas ļoti nemierīgi. Tie staigā šurp un turp. Tad paceļ lielās ausis un klausās, bet snuķus nemierīgi vēdina. Tad — piepeši ziloņi sāk taurēt.

„Drīz būs gaisa trauksme," saka sargs „ziloņi dzird lidmašīnu tuvošanos."

Gaisa trauksmi nesagaidīja, bet sāka krist angļu bumbas. Dārza sargi devās uz bunkuru, kuŗu paši bija uzcēluši no resniem kluciem. Vecākais no sargiem piegāja pie skapja, izņēma lielkalibra bises ar municiju un sadalīja starp zooloģiskā dārza sargiem.

„Vēlāk tās mums būs vajadzīgas," sacīja sargu vecākais.

Sargi nesagaidīja gaisa trauksmes atsaukšanu, bet devās aplūkot savus zvērus. Visapkārt deg, dārzā izrautas neskaitāmas bedres. Ikviens no viņiem dodas savā virzienā. Rokās viņi tur šaušanai sagatavotas bises.

Viens no sargiem pienāk pie pērtiķu nodaļas. Nav iespējams tai tuvoties un atvērt būdas. Viss deg . . .

Viena pērtiķene uzrāpusies pa dzelzs spraišļiem līdz pašai augšai. Ar vienu roku tā turas pie spraišļa, bet ar otru izbāzusi cauri spraišļiem savu bērnu, lai to pasargātu no trakojošām liesmām.

Sargs nespēja pacelt ieroci . . . Viņi sadega . . .

Plēsīgo zvēru būrī bija iekritusi fosfora bumba, kas ar savu šķidrumu bija aplaistījusi lauvas un tīģeŗus. Zvēru spalva dega. Sāpju pārņemtie zvēri skraidīja pa saviem būriem. Vienīgais līdzeklis bija lode. Dārzā atskanēja šāviens pēc šāviena . . .

(Turpinājums sekos)

NAIVĀ ZI

G. SPECOVIUS, DIE RUSSEN SIND AN

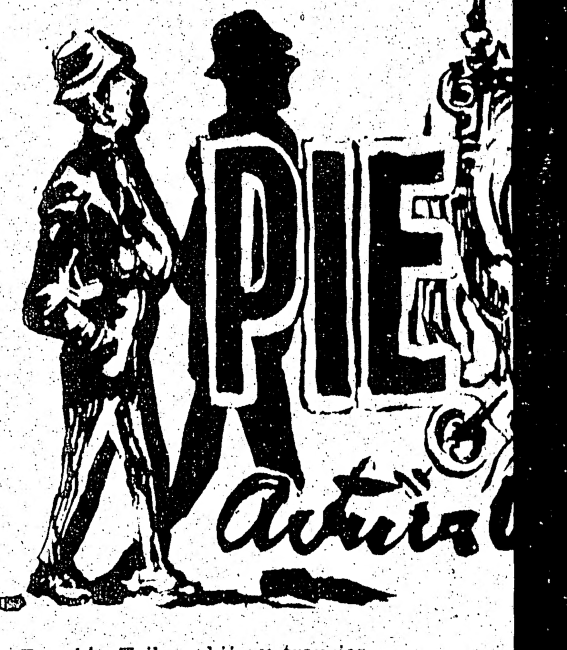

NAIVĀ ZIŅKĀRĪBA

G. SPECOVIUS, DIE RUSSEN SIND ANDERS. ECON - VERLAG, 1963, 639 LPP.

Saka gan, ka ziņkārība ir visu rināšanu māte. Grūti būtu apstrīdēt šī apgalvojuma patiesību. Taču lai ziņkārība dotu arī pamatotu patiesības ieskatījumu, ir jāievēro noteikti priekšnosacījumi. Pats svarīgākais apstāklis, kas ziņkārību noved līdz jaunu patiesību ieskatīšanai, ir brīvas meklēšanas un pārbaudīšanas iespējas. Trūkstot šādiem priekšnosacījumiem, ziņkārība no patiesības ceļa novēršas propagandas ceļā.

Jauns, bet Vācijā jau labi pazīstams radiofona darbinieks un redaktors ir sarakstījis biezu grāmatu par, kā viņš saka, krievu cilvēku, bet patiesībā par komūnisma diktātūru Padomju Savienībā. Autors sevi atzīst par cilvēku, kam ir labi priekšnosacījumi būt objektīvam, proti, viņš neesot nekādā veidā cietis komūnistu varas dēļ, ne arī bijis iesaistījies pretējā pusē, kas aktīvi komūnismu apkaŗojuši. Viņš esot plaši iepazinies ar pieejamo literātūru, bet tā viņu neapmierinot, jo vairumā esot pārspīlēta propaganda, bez vēlēšanās ieskatīties dziļāk un skatīties objektīvi.

Autors kopš 1956. g. vairākkārt bijis Pad. Savienībā un, kā pats saka, vienreiz izraidīts, bet pēc tam atkal krievu netieši aicināts. Nav nekādu šaubu, ka autors savu darbu strādājis ļoti nopietni. Rezultātā viņš piecās plašās nodaļās apskata gandrīz vai visas individuālās un sabiedriskās dzīves jomas. Grāmatas saturs ļoti saista, un to var lasīt ar lielu spraigumu. Tās vērtību ceļ arī tādi apstākļi kā plaši literātūras norādījumi pie katras nodaļas, izteiksmīgas illustrācijas, personu un lietu rādītājs. Visu šo apstākļu dēļ grāmatu varētu ieteikt izlasīt.

Autors ir vērīgi ieskatījies cilvēkos un situācijās, kas daudziem nav bijis iespējams. Taču nav zināms, kādēļ autors nav pastāstījis par to, kas viņam nav bijis iespējams ieskatīt, lai kā viņš to būtu gribējis. Recenzentam labāk pazīstami baznīcas apstākļi, tādēļ te tūliņ pamanām, ka autors ir gan lasījis bagātīgi literātūru, ko tas varējis dabūt Rietumos, viņš arī ir atstāstījis savus ārējos novērojumus par baznīcas apmeklētājiem. Taču katram tik ziņkārīgam autoram kā Spekoviusam būtu bijis tieši jādodas pie kāda priesteŗa un jāpārrunā visi jautājumi atklāti un no sirds, gluži kā viņš to ir darījis ar pulciņu fabrikas strādnieču u. c. Tādu priesteŗu un baznīcas darbinieku liecību trūkst. Ja viņam citreiz kas neizdodas, viņš labprāt pastāsta grūtības, kādēļ viņam tas neizdodas. Te viņš klusē. Un tas nav vienīgais gadījums.

Būtu nepatiesi sacīt, ka viņam nebūtu bijušas sarunas divatā. Te viens piemērs. Viņš sastapis kādreiz komūnistiskās jaunatnes kongresā kādu ģenerāļa meitu, kuŗu tad, aizbraucis Maskavā, tūliņ steidzies uzmeklēt. Zināms, tas arī izdevies. Tā viņam arī apsolījusi apgādāt un nodot: komūnistu partijas biedru karti, telefona katalogu, skolas apliecību utt. Jaunava, acis nepamirkšķinot nākamā vakarā norunātā vietā to nodevusi. Dažas sekundes vēlāk pāris tautas policistu viņus aizveduši uz miliciju, un tur viņi izšķirti. Pēc tam viņš līdz pusnaktij pratināts un atlaists, bet pēc tam paziņots, ka izraidīts.

Autors nu gudro, vai tikai tas viss neesot bijis aranžēts? Jā, viņš vēl zvanījis ģenerāļa meitai un piedāvājies „sāpju dēļ" nosūtīt kādu saini no Vācijas. Bet pēdējā atteikusi un ieteikusi viņai nerakstīt. Cik masīva ir Spekoviusa naivitāte! Nebrīnīsimies — tāda ir Rietumu naivitāte savā labākajā izpausmē. Un tieši tādēļ šī grāmata ir jālasa katram, kas ap sevi redz rēgainos vientiešus un grib saprast tos viņu pretrunīgumā.

Dr. Ingus Rudājs

Indra Gubiņa

PIE SKATLOGA

Glītā skatlogā vēroju
Glītas, vērtīgas lietas,
Kādas nekad nav piederējušas
Un nekad nepiederēs man,
Kaut par savām es tomēr
Dažas vēlētos sukt.
Bet dārgais vis mani baida;
Par daudz reiz atņemts,
Lietās neatsveŗams,
Un tagad sevi sargu
No jaunām sāpām:
Negribu zaudēt!
Skatos logā, priecājos
Un skumstu mazliet.
Esmu sevi iemācījusi
Lolot ilgas
Ar sapņa sākumu
Un beigām.

BAZNĪCA VAŽĀS

„The Lutheran Church of Latvia in Chains" — tā sauc nelielu, glīti izdotu grāmatu, kuŗas autors ir Zviedrijā dzīvojošais mācītājs Leons Čuibe. Ar lielu rūpību L. Čuibe ir vācis materiālus, kas liecina par komūnistu varas nostāju pret luterāņu baznīcu Latvijā. Grāmatā minētie fakti ir smaga apsūdzība, vērsta pret bezdievīgo, viltīgo komūnistu varu, kas izmanto visdažādākos, nekrietnākos līdzekļus, lai sasniegtu savu mērķi — baznīcas un reliģijas iznīcināšanu mūsu tēvzemē, un visur tur, kur sarkanais mēris ieperinājies cilvēku smadzenēs un sabiedrībā. L. Čuibes grāmatu nevar lasīt vienaldzīgi; katrā kristīgā cilvēkā tā modina līdzjūtību pret vajātiem un sašutumu pret vajātājiem. Grāmatu, kas patiesībā ir tikai faktu un materiālu sakopojums, L. Čuibe izdevis sakarā ar Luterāņu Vispasaules Federācijas sanāksmi, kas nesen notika Helsinkos, Somijā. Grāmata bija domāta īpaši luterāņu baznīcas vadītājiem, delegātiem, kas konferencē piedalījās. Nezinām, cik no konferences dalībniekiem to bija izlasījuši, pirms viņi balsoja par okupētās Latvijas baznīcas pārstāvju uzņemšanu Vispasaules luterāņu apvienībā. Liekas, ka delegātiem nav bijis pietiekami daudz laika šo darbu izlasīt. Bet L. Čuibes grāmatai ir jānonāk to rokās, kas grib saglabāt brīvību un tās garīgās vērtības, ko Kristus mācība un tās apaugļotā civīlizācija atstājusi cilvēcei. Tāpēc latviešu sabiedrībai jānāk talkā grāmatas „The Lutheran Church of Latvia in Chains" izplatīšanā, piesūtot to bibliotēkām, kanadiešu draudžu mācītājiem, dāvinot to saviem kanadiešu paziņām un darba biedriem. Grāmatu var pasūtināt arī LNAK informācijas centrā, — Box 285, Terminal A. Toronto, Ont.

A. L.

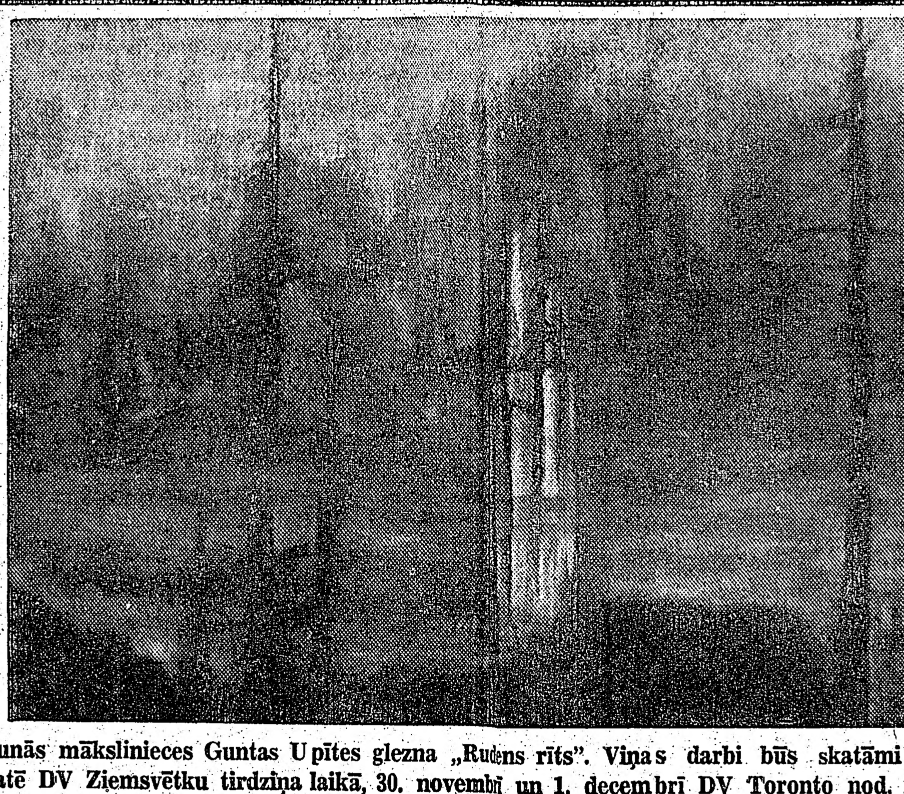

Jaunās mākslinieces Guntas Upītes glezna „Rudens rīts". Viņas darbi būs skatāmi gleznu skatē DV Ziemsvētku tirdziņa laikā, 30. novembrī un 1. decembrī DV Toronto nod. namā.

Jonāss Miesnieks

Drāma un romāns

— PIEZĪMES —

Galvenās rakstniecības formas atšķiŗas viena no otras. Romāns ir citāds nekā novele, drāma nav stāsts. Un pati drāma nav vienāda. Šekspīrs ir citāds nekā sengrieķu drāmatiķis Aishils. Krievu rakstnieks Čehovs drāmā ir citāds nekā franču Rasīns. Italietis Pirandello gluži citāds nekā jau minētie autori. „Viņa Nobeļa godalgotā drāma „Seši raksturi meklē autoru" ienes jaunu garu drāmatiskajā mākslā. Mūsu Zīverts, Pirandello ietekmēts, vairs tā neraksta drāmu, kā rakstīja Blaumanis. Bet ikviena rakstnieka „lielais temats" ir viens un tas pats: pasaule. Katra rakstnieka darbs tomēr krasi atšķiŗas. Katra rakstnieka darbs ir viņa personīgā vīzija par pasauli, kā viņš to redz.

Ja nav šīs vīzijas, tad nav daiļdarba gabals, bet ir tikai: „Šis un tas". Tas arī nav nekāds rakstnieks, bet tikai rakstītājs.

Pasaules centrā stāv cilvēks. Tāpat rakstniecībā — drāmā un romānā — galvenais ir cilvēks. To jau senie grieķi lika mākslā par galveno figūru — cilvēku, bet ne zvērus kā babilonieši.

Rakstnieka līdzeklis rakstīt drāmu vai romānu ir valoda. Tā pati valoda, kuŗā sarunājamies. Rakstnieka valodu tomēr formē viņa pasaules vīzija un skatījums. Katram rakstniekam, ja viņš rada, ir sava seja, kas viņu atšķiŗ no viņa līdzgaitniekiem. Bet kas javu lej parauga traukos, jau pazemina sava darba kvalitāti.

Ja runājam par tautu Vakareiropas zemēs, tad, piemēram, Anglijā pēc pasaules kaŗiem notika liels lūzums. Likās, ka pēc kaŗa skolotais un augsti mācītais T. S. Eliots dos virzienu teātrim. Viņš ieguva Nobeļa prēmiju, tāpat kā Pirandello par savu drāmu „Nāve katedrālē", un kritiķi paregoja T. S. Eliotam vadošo lomu. Nekā nebija, „Nāve katedrālē" bija rakstīta, kā senāk rakstīja drāmas. Anglijas skatuvi iekaŗoja gluži citi ļaudis. To sagrāba Pirandello ietekmē aktieŗi paši un sāka rakstīt skatuves gabalus, piemēram, Osborns, kuŗa lugu „Luters" šoruden izrādīja Filadelfijā. Osborns populārs Anglijā un tūliņ viņa „Luteru" izrādīja Amerikā. Tomēr jāsaka, ka Osborna aizmugurē stāv kontinenta cilvēks — vācietis Brechts. Vispār šo aktieŗu — angļu lugu rakstītājiem aizmugurē stāv arvien kontinenta ļaudis. Simpsona (Simpson) aizmugurē Jonesko — Francijas šīsdienas populārākais drāmatiķis, Pintera aizmugurē — Beckets — kontinenta drāmatiķis. Lai gan N. F. Simpsonu uzskata Anglijā par prominentāko autoru, nevis Osbornu, viņš tomēr mācījies no Jonesko — „Absurdā teātŗa" pārstāvja. Angļu kritiķi domā, ka Anglijas teātrī valdīs eksperimentālais teātris, nevis teātris, kas bija pirms otrā pasaules kaŗa. Ir tiesa, ka angļi domā, ka romāns zaudējis savu spožumu, kāds romānam bija līdz avīžu plūdiem, bet Francijā tas nav noticis. Francijā ar visiem avīžu plūdiem pēc otrā pasaules kaŗa romānam atkal tā pati vieta kā tai laikā, kad avīžu tikpat kā nebija. Pēc otrā pasaules kaŗa Anglijā patiesi nav lielu romāna autoru, kurpretī Francijā nāk Žans Pauls Sartrs. Tas jau 1920. gadā saceļ tādu vētru ar saviem eksistenciāliem romāniem un lugām (piem., „Mušas"), ka viņa ietekme vēl tagad nav norimusi. Romāna pasaulē tā bija Sartra triloģija „Brīvības ceļš" un citi gabali.

Ar ko Sartrs to panāca? Ar pavisam citu, jaunu pasaules skatījumu, nedzirdētu un neredzētu līdz Sartram. Kur bija ellīgi strīdi par jautājumu, kas ir subjekts, kas objekts? Šo strīdu ar savu pasaules skatījumu Sartrs uzreiz izšķīra: subjekts ir cilvēks, viss pārējais kā pasaule ir tikai objekts. Tikai cilvēkam ir apziņa, nekam citam nav apziņas: ne stādu, ne dzīvnieku valstij, ne zemei, ne debesīm... Francijā uzšalca pēc Sartra atkal no jauna romāns, proti, ar 1940 gadu. Nāca Andrè Žids, Julians Grīns (Julian Green), Kokto (Jean Cocteau), par kuŗa nāvi nupat ziņoja Latvija (skat. 23. oktobŗa numuru). Kur tad visi 1920. — 1950. gadi? Sartrs. Malraux, Camus, Simone de Beauvoir. Vesela rinda franču romānistu. Tad parādījās 1958. gadā „jaunais romāns". Še jāmin tādi vārdi kā Jean d'Ormessons ar romānu „L'Amour n'est qu'un plaisir" un citi. Vēl Francijā skan balsis par pasaules kaŗiem, kur cilvēki un Eiropa pārvērtās par cietumu. Lai minam tos, kas vēl apraksta šo cietumu — Bernards Pingaud romānā „Le Prisonnier". No „bestselleriem" jāmin: „Zazie d'ans le métro", ko uzrakstīja Raymonds Queneau.

„Modernam romānam jābūt krāsainam, spilgtu spožumu, vai nemaz nē," saka Romāns Garī, kuŗa spalva ir spilgta pēdējos 15 gados Francijā. Šo „jauno garu" franču romānam pauž tas, ka saka „Nost ar metafiziku!" Un ja šī metafizika ir romānā, tad tai jābūt spilgtai, dzīvai, ne mirušai, kādu romānu uzrakstījis André Gorz „Le Traitre". Šis romāns ir meistarības pilns ar eksistenciālo psīchoanalīzi. Jaunie autori ir ne tikai pret metafiziku, bet arī necieš romāna personu raksturošanu, jārunā tikai par cilvēku. „Nost ar tipiem!" No viņiem sekmīgākais ir Roble - Grillet ar romānu „Le Voyeur". Tulkots angļu valodā kā „The Voyeur". Tā angļu kritiķu domas, ka romānam kā literātūras formai nav nākotnes „avīžu jūŗas" dēļ, noraidāms. Ne kino, ne radio, ne televīzija, ne avīžu plūdi var aprakt romānu, kas tā ir plaucis Francijā. Kamēr vien cilvēks dzīvos, romāns kā literātūras forma celsies augšā kā Fēnikss no kino, televīzijas, radio, avīžu gājiena pār pasaules cilvēku masām. Vienmēr masu cilvēku vidū būt arī cilvēki, kas sajutīs izsalkumu pēc gara pasaules. Tie nesamierināsies tikai ar mechanikas pasniegto barību, kas visa ož pēc „standarta smakas". Cilvēks arvien alks tīra, svaiga gaisa, ko dod īsts teātris un īsts romāns, nerunājot par dzeju, kas būs un paliks šķīstības simbols, bet par to nākošo reizi.

Baltiešu klubs Korneļa universitātē

Korneļa (Cornell) universitātē, Ithaca, N. Y., reģistrēts Baltiešu klubs. Kluba locekļi ir latviešu, igauņu un lietuviešu studenti, kopskaitā 30. Klubs paredzējis rīkot kultūras vakarus ar referātiem, lai iepazīstinātu ar kattras tautas literātūru, tautas dejām, mūziku, dziesmām. Paredzēts aicināt viesos Baltijas klubu locekļus no citām universitātēm.

Ronalds Tailors bija uztraucies.

Īstenībā viss bija izkārtots ar apdomu, un kļūdīšanās bija tikpat kā neiespējama, bet tomēr. Rokas dziļi mēteļa kabatās iebāzis, viņš staigāja pa Dorvalas lidostas lielo, gaišo uzgaidāmo telpu un vēlreiz domās pārcilāja, vai aplēsē kaut kas nav atstāts nejaušībai. Nejaušības Ronalds necieta.

Nē, nebija. Viss taču galu galā bija pavisam vienkārši: ja lidmašīna nosēdīsies bez traucējumiem, no tās izkāps Elīna, un viņa dzīvē sāksies jauns, laimīgs posms. Ja ar lidmašīnu kaut kas notiks, ja tā, piemēram, — ko lai visi labie gari novērš — —.

Jācer tikai, ka Elīna izpildījusi viņa norādījumu un Ņujorkas lidostā izņēmusi apdrošināšanas līgumu. Naudu šim mērķim viņš bija aizsūtījis, un tur pietika pat lielākai summai. Bet Ronalds negribēja, ka viņu uzskata par mantkārīgu, tāpēc bija minējis tikai $50.000.

Tātad, vienādi vai otrādi — zaudējis viņš nevarēja būt, bet tomēr.

Ronalds piegāja uzgaidāmās telpas stikla sienai, piespieda tai pieri un skatījās, kā pa lidostas pagalma gludo asfaltu šurpu turpu kustējās mazi traktoriņi, izvadādami pasažieŗu somas. Pa kādām durvīm iznāca lielāks pulks braucēju un lēnā, nosvērtā solī tuvojās milzīgajai lidmašīnai, lai brīdi vēlāk pazustu tās vēderā. Te viss notika mierīgi, apdomīgi, bez liekas steigas, un tomēr tik gludi un mērķtiecīgi, ka jau nedaudz mirkļu vēlāk lidmašīna bija noslēgta un cienīgi gāzelēdamās aizšūpojās uz skrejceļa pusi un pazuda skatam aiz vecās muitas mājas.

Pa labi tālumā bija redzams Montreālas kalns, un saulē laistījās jaunās franču universitātes baltie mūŗi un Jāzepa orātorijas mirdzošais kupols.

Pilsētas nami un koki bija tīti zilā dūmakā, tur kaut kur bija arī Ronalda Tailora māja un uzņēmums un gaidīja ierodamies savu jauno saimnieci, kundzi un kopēju.

***

Viss sākās pirms gada. Toronto bija dziesmu svētkos, un Ronalds Tailors, kā parasti, to dēļ dabūja ciest. Viņa uzņēmumā strādāja pieci latvieši, visi dziedāja korī, un visi lūdza piektdienu brīvu. Ronalds gribēja noraidīt, bet lūdzēju pusē nostājās arī Gustavs Staldzis.

— Tu vairāk iegūsi laizdams kā nelaizdams. Ko tev dos viena diena?

— Par visiem kopā tā ir pilna nedēļa, — Ronalds aizrādīja.

— Derētu tev pašam arī aizbraukt. Bijusi man veselība stiprāka, es gan mājā nesēdētu.

— Es?! Ko tur darītu? Ne es korī dziedu, ne tautiskās dejas dejoju. Un vēl darba laikā!

— Aizved savu māti, lai satiek vecus draugus. Ir jau cilvēks gados; kas zina, cik ilgi dzīvos. Viņa reiz man teica, ka labprāt vēlreiz —

Gusts pēkšņi apklusa, jo atcerējās, ka jātaupa balss: kopš pagājušās sestdienas viņam likās, ka kaklā iemetusies sāpe. Ārstniecības kalendārā bija rakstīts, ka šādā gadījumā tas jāskalo kumelītēm un jāvairās daudz un skaļi runāt. Kumelīšu tēju viņš ņēma līdzi siltuma pudelē un no runāšanas atturējās, cik spēja.

Bet mīkstā sirds bija spiedusi atmest apdomību un ielikt labu vārdu par darba biedriem. Gustavs Staldzis bija vienīgais, ko Ronalds Tailors uzklausīja.

Nākošajās dienās Ronalds izcīnīja smagu iekšēju cīņu. Viņš bija iebraucis Kanadā jau 1930. gadā. Toreiz viņam bija tikai septiņi gadi. Tēvs drīz nomira, un Ronaldu audzināja māte un trūkums. Par abiem tie no lēnā zēna izveidoja apdomīgu, bet neatlaidīgu, sīkstu vīru. Ronalda tēvs bija drēbnieks, un tāpēc arī, Kanadā iebraucis, savu uzvārdu — Miķeļdiena — pārmainīja pret tādu, kas ne tikai šejieniešiem viegli izrunājams, bet arī norāda uz vārda valkātāja arodu. Ronalds ar uzvārda maiņu bija apmierināts, kaut arī viņa izvēlētais arods bija pavisam cits.

Ronalds nebija ticis tālāk par vidusskolas otro klasi, bet kas viņam trūka šajā virzienā, to aizstāja paša dabiskais saprāts, centība un gribas spēks. Kaŗam sākoties, Ronaldam bija septiņpadsmit gadu. Viņš gribēja pieteikties dienestā, bet kaut kādas apslēptas sirds kaites dēļ viņu noraidīja. Ronalds noskuma, bet māte par dēla neveiksmi bija priecīga. Lai dēla domas novirzītu uz citām lietām, māte kādu dienu pārnesa mājās vecu krēslu un jautāja, vai Ronalds to nevar pārkrāsot un izlūzušās kājas vietā ielikt jaunu. Krēslu viņa bija dabūjusi kādā tirgotāja mājā, kur viņa gāja reizi nedēļā par tīrītāju.

Ronalds apskatīja mātes ieguvumu. Krēsls bija mahagoņkoka, kādreiz pulēts un popēts, bet popējums bija nodilis, un pulējums kļuvis nespodrs. Ronalds sāka lēni un pacietīgi darboties ar veco krēslu. Jo ilgāk viņš strādāja, jo mīļāks tam krēsls kļuva. Vispirms viņš krēslu izjauca, tad no atsevišķām daļām ar smilšpapīru notīrīja veco pulējumu. Pēc tam dabūja līmi, salīmēja krēslu par jaunu un par jaunu nopulēja; sadabūja gabalu drēbes un vecas lupatas un vecā popējuma vietā ielika jaunu. Kad darbs bija pabeigts, bija pagājušas trīs nedēļas, neveiksme aizmirsusies un Ronalda priekšā skaists, stabils, antīks istabas iekārtas gabals. Lepna par dēla veikumu, māte notikušo atstāstīja ārsta kundzei, kam viņa reizi nedēļā gludināja vīra kreklus un galdautus. Ārsta kundze apjautājās, vai Ronalds nevarētu atjaunot arī viņas trīs guļamistabas krēslus. Protams, par samaksu.

Ronalds darbu veica ar tik teicamām sekmēm, ka ārsta kundze krēslus parādīja kaimiņienei. Kaimiņienes radio skapītim sekoja otras kaimiņienes dzīvojamās istabas galds.

Gadu vēlāk Ronaldam bija jāizšķiŗas: īrēt darbnīcas telpas un sākt strādāt ar pilnu jaudu, vai turpināt darbu fabrikā un lietotās mēbeles atjaunot tikai vakaros un sestdienās mazā dzīvoklīša virtuvē. Darbs fabrikā solīja labu un noteiktu peļņu, bet darbošanās ap lielākajiem dzīvokļu iekārtas gabaliem Ronaldam bija kļuvusi par nepieciešamību. Viņam patika veco, nobružāto, sagrabējušo un savu mūžu šķietami nodzīvojušo pārvērst stiprā, noderīgā, lietājamā mantā.

Kad Montreālā ieradās pirmie latviešu bēgļi, Ronaldam Tailoram piederēja neliela galdniecība, kuŗā viņš pats un pāris strādnieku atjaunoja bagātnieku mēbeles. Gustavs Staldzis bija pirmais latvietis, kas klauvēja pie Ronalda durvīm un taujāja pēc padoma. Staldzim vajadzēja darba, un Ronalds viņam to piesolīja paša darbnīcā. Īstas vajadzības pēc strādnieka viņam nebija, bet cita padoma Ronalds nezināja, un cilvēku aizraidīt neprata. Staldzim nākošajos gados sekoja citi. Daži, laiciņu pastrādājuši, aizgāja, citi palika. Kad Staldzis aizrunāja par dziesmu svētku braucējiem, to, kā teikts, bija veseli pieci, ar Gustavu Staldzi kopā — seši.

Uzņēmums bija audzis, un māte sen jau vairs negāja mājas tīrīt. Ronalds Tailors bija turīgs vīrs.

Bet viņš nebija turīgāks kā tad, kad uzņēmumā nestrādāja vienpadsmit, bet tikai četri strādnieki. Bija gan vairāk atbildības, lielāks apgrozījums un vairāk rūpju, bet gada beigās peļņas vairāk nebija.

(Turpinājums sekos)

Latvieši Kanadā

RAŽENA DARBA GADI

TLTA nodibināja 1952. g. 21. novembrī. Tās dibinātāji bija 12 latviešu sabiedriskās organizācijas: LNAK, TLB, Toronto inženieru un techniķu kopa, 1. Latv. ev.-lut. draudze, LPB Kanadas kopa, Toronto Sv. Jāņa latviešu draudze, Latviešu kat. kultūras centrs, Toronto latviešu baptistu draudze, Toronto korporāciju kopa, Latviešu agronomu biedrība, YMCA un YWCA latviešu grupa un Toronto latviešu skauti un gaidas.

Pirmajā TA prezidijā ievēlēja par TA vadītāju prof. Dr. E. Zubecki, par sekretāru inž. A. Sudmali, par kasieri inž. A. Kerānu. Rev. komisijā māc A. Čopu, agr. K. Priedīti un inž. J. Riekstiņu. Nodaļu vadītāji bija: humānitārai nod. Dr. H. Tichovskis, techn. nod. inž. V. Ābolinš. 1953. g. Dr. Tichovska pienākumus pārņēma K. Sudmalis.

Pēc dibināšanas TA attīstīja ļoti rosīgu darbību, sevišķi tās techniskā nodaļa. Jau 1952. g. sāka darboties techniskās rasēšanas kursi ar lektoru inž. V. Pilpi.

1953. g. sākumā notika Māju eļļas apkures techniskās iekārtas kursi ar 25 dalībniekiem, lektors bija A. Gārnejs.

1953. g. februārī darbību uzsāka Automechaniķu kursi lektora O. Zommera vadībā. Tajā pat laikā noorganizēja Virpošanas kursus, ar V. Pētersonu kā lektoru.

Paralēli kursiem notika populāri zinātnisku lekciju vakari. Tos organizēja sekr. A. Sudmalis.

Lekcijas notikušas par šādiem tematiem:

Dabas un gara zinātnes. Lekt. māc A. Čops. Demokrātija, tās izcelšanās un mērķis — lekt. mag. hist. A. Gailīte. Valstu savienība un Savienotās Valstis — lekt. mag. iur. V. Upeslācis. Kanadas dzīvnieku valsts — lekt. mag. rer. nat. I. Bickis.

1953. g. rudenī prof. E. Žubeckis pārgāja darbā ārpus Toronto un 1953. g. 26. sept. TA Saimniecības padomē ievēl jaunu TA prezidiju: TA vadītājs prof. V. Burkēvics, sekretārs inž. A. Sudmals, kasiers agr. K. Priedītis.

1953. g. 23. sept. pie TA darbību uzsāka Sestdienas latviešu ģimnazija. Tā paša gada rudenī darbību uzsāka arī Lietiskās mākslas kursi. Lekt. mākslinieka H. Merca vadībā kursi darbojās vairākus gadus.

1954. g. pavasarī no prezidija aiziet A. Kerāns un S. P. par kasieri ievēl inž. J. Riekstiņu, kas savukārt no prezidija aiziet 1955. g. ziemā, kad par kasieri ievēl agr. K. Priedīti. Prezidija sastāvs nu ir TA vad. prof. V. Burkevics, sekr. inž. A. Sudmals, kasieris agr. K. Priedītis. Šādā sastāvā prezidijs darbojas līdz šai dienai.

1957. g. rudenī pie TA darbību uzsāk Neklātienes skola — pamatskola un ģimnazija. Kādu laiku pamatskolu vada skol. A. Bankovičs. Kopš 1960. g. Neklātienes skolu vada mag. phil. E. Ezera. Par skolotājiem neklātienes skolā darbojas E. Ezera, E. Zūntaka un S. Pogule un J. Mežaks. Skolēnu skaits neklātienes skolā arvien ir bijis mazs. Pašreiz tas ir pamatskolā 10 skolēni, ģimnazijā 8 skolēni. Neskatoties uz mazo skolēnu skaitu, TA cer, ka ar LNAK atbalstu un skolotāju pašaizliedzību un uzupurēšanos neklātienes skolas darbību turpinās. Interesanti atzīmēt, ka neklātienes skolā ir skolēni no Savienotām Valstīm un pat Austrālijas.

Kopš 1958. g. pie TA darbojas Bērnu vasaras nometņu vadītāju kursi. Šos kursus vada V. Slaviešа. Kursantu skaits 25. Par lektoriem kursos darbojas V. Slavieša, G. Bāliņa, J. Vāgnera, A. Bāliņš, Dr. J. Karols, S. Leimanis, J. Mežaks, H. Mercs, J. Pālens, A. Rasa, V. Upeslācis un M. Pone.

1961. g. oktobrī darbību uzsāka, vai pareizāki sakot atjaunoja populāri zinātnisko lekciju cikls. Ciklu organizē V. Slavieša. Līdz šim notikušas sekojošas lekcijas ar diskusijām:

1. un 2. lekcija: mag. iur. A. Kalniņš — „Āriešu pirmdzimtene un viņu iespaids senās kultūras tautās". 3. lekcija: Dr. P. Bārdiņš — „Kā saglabāt ilgu mūžu". 4. lekcija: māc. A. Lūsis — „Tauta un nacionālisms". 5. lekcija: A. Ambers — Komūnisma darbība Kanadā. 6. lekcija: mag. iur. V. Upeslācis — Vietējo iedzīvotāju politiskā ievirze. 7. lekcija: Dr. V. Černavska — Cilvēka būtības izpratne. 8. lekcija: J. Niedra — Komūnisma ekspansija. 9. lekcija: prof. T. Ķeniņš — Šīsdienas mūzika skaņražu un klausītāju skatījumā. 10. lekcija: Dr. J. Karols — Alkohols un tabaka. 11. lekcija: māc. A. Čops — Rietumu kultūras tradicijas un ateisms.

Ieeja lekcijās pret labprātīgiem ziedojumiem. Lekcijas ir atradušas latviešu sabiedrībā labu atsaucību un klausītāju skaits tajās ir bijis 20 — 40. Lekciju cikls tiks turpināts.

Tāda ir bijusi TLTA darbība aizgājušos 11 gados.

Šodien TA saimniecības padomē ietilpst 18 organizācijas. Dažas no dibinātājām ir atkritušas, citas ir nākušas klāt.

Klāt nākušās ir Daugavas Vanagu Toronto nodaļa, Latviešu daiļamatnieku savienība, Latviešu jaunatnes organizācija „Lāpa", Toronto Austrumu ev.-lut. draudze, Akadēmiskā vienība „Līdums", Toronto studenšu korporāciju kopa, Latviešu krediītbiedrība Toronto un Latviešu saimniecisko darbinieku apvienība.

V. B.

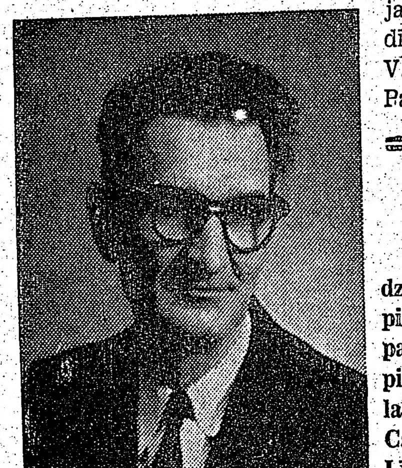

ZANIS EPNERS

ieguvis McMaster universitātē Master of Science gradu. Piederēdams vecākai paaudzei, atjaunojis studijas un beidzis minimālā laikā, tai pašā laikā strādājot pilnu darba laiku. Strādā Kanadas mežu departamentā Patoloģijas laboratorijā. Epners Latvijā studējis dabas zinības, piedalījies kopā ar nelaiķi prof. Konstantinu Čaksti pretestības kustībā, par ko ticis apcietināts un pavadījis pusgadu centrālcietumā. Darbojas latviešu politiskā un sabiedriskā dzīvē. Ž. Epners ir akadēmiskās vienības Austrums vecbiedrs.

AICINĀM TAI KĀ IKVIENU TAUTIETI

Kanadas DV Ziemsvētku tirdziņa rīcības komitejas sēdē pag. piektdien pārrunāja veikto. Ar pateicību pieņēma ziedojumu pieteikumus no Benjamiņu filmu laboratorijas, A. Kristapsona, Callas un Venus puķu veikala, Līduma delikatešu veikala, I. Jankovska nekustamo īpašumu pārdošanas biroja, Esso benzīna pildītavas, Pavasara delikatešu veikala, Little Riga, Millera ābolu farmas, Broadview delikatešu veikala, kā arī Dr. P. Bārdiņa u. c. Ziemsvētku tirdziņš, kā zināms, notiks 30. novembrī un 1. decembrī DV Toronto nod. namā, sestdien no pl. 9 — plkst. 8 vakarā, bet svētdien no plkst. 10,30 līdz 7 vak. To atklās 30. novembrī plkst. 11 DV Kanadas valdes pr-dis R. Epneris. Loterija M. Jonanes vadībā ar daudz un dažādiem daiļamatniecības izstrādājumiem. Darbus pieteikuši A. Ķivlenieks, J. Zālītis, V. Vilsone, Z. Jurševskis, H. Lapiņš Ž. Lakstīgala u. c. Nerdzīgo invalīdu novietni vadīs K. Riekstiņš, redzēsim arī grāmatu, skaņu plašu, J. Gailīša bišu medus novietni u. c. Tirdziņa laikā paredzēta arī jaunās gleznotājas Guntas Upītes gleznu skate.

DV Toronto nod. vanadžu kopa tirdziņa apmeklētājus pacienās ar garšīgiem ēdieniem un atspirdzinājumiem.

Rīcības komiteja ir pateicīga par līdzšinējo DV biedru un pārējo tautiešu atsaucību un laipni sagaida jaunus ziedojumus, kas nododami DV namā, 123 Huron St. Darba slodzes dēļ no rīcības komitejas kasiera pienākumiem atteicies V. Grava. Rīcības komiteja lūdza viņa vietā kasiera pienākumus uzņemties R. Britāli. Sēdē piedalījās komit. pr-dis A. Čivželis, sekr. M. Jonane, informācijas lietu kārtotājs O. Kļavenieks, loc. K. Riekstiņš, A. Beizaks un DV Toronto nod. vanadžu kopas priekšniece R. Zamlovska.

O. K.

$250.00 par labāko ideju un zīmējumu

4. Latviešu Dziesmu svētku rīcības komiteja Kanadā izsludina sacensību Dziesmu svētku z ī m e s zīmējumam.

1) Zīmējumam jāatbilst Dziesmu svētku idejai un tanī jāietver teksts: 4. LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKI KANADĀ, 1965.

2) Zīmējumam jābūt pilnīgi nobeigtam un tam jāpievieno 1¼ collas foto samazinājums.

3) Rīcības komiteja patur tiesības zīmi pārveidot un piemērot techniskām prasībām Dziesmu svētku vadoņa vāka, plakāta un žetona metu izveidošanai.

4) Iesniegtajiem darbiem jāpievieno slēgta aploksne ar autora vārdu un adresi, bet uz aploksnes atzīmējams moto, kas jāraksta arī sacensību darba kreisajā augšmalā.

5) Zīmējums iesūtāms žūrijas komisijas priekšsēdim R. Bregžim 2573 St Clair Ave., E., Toronto 16, Ontario, Canada, līdz 1963. gada 16. decembrim.

6) Žūrijas komisija sastādās no diviem locekļiem: Latviešu mākslinieku apvienības „LATVIS" pārstāvja, Daiļamatnieku apvienības Kanadā pārstāvja un Rīcības komitejas priekšsēža vietn. R. Bregža.

IV Dziesmu svētku Kanadā rīcības komiteja galvenos darbus lielo svētku sarīkošanai ar maz izņēmumiem jau paveikusi. Pagājušās nedēļas sēdē pārrunāja atsevišķos Dziesmu svētku izdevumu posteņus, budžetu sabalansējot uz aptuveni 42.000 dolariem.

Maple Leaf Gardens administrācija atsūtījusi paziņojumu, ka piekrīt koŗu un tautas deju mēģinājumu izkārtošanai. Kopkoŗa koncerts notiks sestdien, 1965. gada 29. maijā, tautas deju lieluzvedums — svētdienas pēcpusdienā. Ieejas karšu cenas kopkoŗa koncertā paredzētas no $ 1.50 — 4.00.

Lielo svētku balli rīkos Karalienes Elizabetes paviljonā, Kanadas Nacionālās izstādes laukumā, sestdienas vakarā pēc koŗa koncerta. Paviljonā vietas vairāk kā 4.000 personām, šīs telpas ballei jau aizrunātas.

Vokālais jaundarbu koncerts iecerēts piektdienas vakarā. Uz komp. prof. T. Ķeniņa ieteikuma komiteja sazināsies ar Edw. Johnston ēkas administrāciju par iespējām vokālajam koncertam noīrēt Mc Millan auditoriju, kurā 800 sēdvietu. Zāle ar savu izcilo akustiku un komfortablo sēdvietu iekārtojumu tāda veida koncertam ir vislabāk piemērota Toronto.

Instrumentālo jaundarbu koncertu svētdien pēc tautas deju lieluzveduma nolēma rīkot Masseja zālē. Sarunas par zāles īri jau ievadītas.

Tālākā sēdes gaitā komiteja iepazinās ar mūzikas lietpratēju komisijas izstrādāto kopkoŗa koncerta programmu. Tajā ietelp 18 dziesmas; no tām viena rakstīta sieviešu korim, 4 vīru korim, pārējās jauktam. Mūzikas lietpratēju komisija, kā paskaidroja prof. T. Ķeniņš, programmas sastādīšanā vadījusies ar apsvērumu, lai programma koristiem neuzstādītu pārāk augstas prasības, bet tomēr darītu godu mūsu koŗa dziesmai. Programmā uzņemti J. Vītola, Alfreda un Jāņa Kalniņu, J. Zālīša, H. Pavasara, A. Jurjāna, J. Norviļa, V. Bērzkalna, Em. Melngaiļa, Ad. Ābeles un J. Graubiņa darbi. Daži no tiem reti dziedāti, piem., J. Zālīša Pie koklētāja kapa, arī Kalniņa Jāņu nakts. Lielu programmas daļu aizņem tautas dziesmas.

Pārrunājot virsdiriģentu jautājumu, komiteja vienojās IV Dziesmu svētkiem Kanadā par virsdiriģentiem aicināt komp. Jāni Kalniņu, B. Skulti, A. Kalnāju, J. Norvili, A. Purvu un vīru korim — R. Zuiku. Par goda virsdiriģentu līgs komp. prof. Ād. Ābeli.

Apsverot rīcības komitejas darbības paplašināšanos, komitejas darbā tika pieaicināti Liepiņš un A. Zobens no Viestura koŗa.

LONDONA

● Visi Londonas un apkārtnes latvieši aicināti piedalīties Latvijas valsts 45. gada svētku sarīkojumā svētdien, 17. novembrī, plkst. 3.00 p.p. Trīsvienības baznīcā, Oxford un Colborne ielu stūrī.

Svinības ievadīs dievkalpojums prāvesta A. Skrodeļa vadībā, piedaloties Toronto „Dainas" korim un solistei prof. Elfrīdai Karsonei - Bērziņai. Pie ērģelēm Māra Dreimane.

Pēc dievkalpojuma svētku akts baznīcas zālē. Runu teiks V. Upeslācis par temu „Ko mums saka 45. novembris."

Sekos „Dainas" koŗa koncerts diriģenta Pālena vadībā.

● Londonas ev.-lut. draudzē, svētdien, 24. nov., plkst. 1.30 p.p. Trīsvienības baznīcā notiks Mirušo piemiņas dievkalpojums ar dievgaldu.

● L.L. kopas dāmu komitejas rīkotais tradicionālais Ziemsvētku tirdziņš, svētdien, 8. decembrī Shute institūta telpās.

LASĪTĀJU VĒSTULES

ĻOTI ŽĒL!

Sakarā ar fluorina pievienošanu ūdenim Toronto pilsētā, „Latvija Amerikā" š. g. 31. aug. n-rā bija ievietots J. Sniedzes raksts, ka ar ūdens fluoridāciju citās pilsētās cerētie rezultāti nav panākti. Pierādījies pretējais: zobu un smaganu kaites vairojušās, ne mazinājušās, cieš ne tikai zobi, bet viss organisms.

Nesen vietējā laikrakstā „Globe and Mail" publicēja divu angļu zinātnieku Dr. Berry (radiobiologs) un Wilfred Trillwood, no Oksfordas slimnīcas, pēdējos pētījumus par fluorina iedarbību cilvēka organismā. Abi zinātnieki apstiprina bēdīgo fluorina iespaidu uz cilvēka un dzīvnieku audiem.

Sniedze izteica vēlēšanos dzirdēt šinī jautājumā mūsu ārstu, zobārstu un ķīmiķu domas. Diemžēl, līdz šai dienai nevienu raksta galiņu ūdens fluoridācijas lietā šai laikrakstā nav varēts atrast. Ļoti žēl! V. Cinis.

DAŽI VĀRDI PAR MŪSU HIMNĀM

Visos sarīkojumos, vai tie būtu skolas vai 18. novembra svētki, tiek skandinātas 2 himnas. Viena ir atklāšanas, šīs valsts himna, otra mūsu nacionālā.— Jūtos ļoti neērti, dzirdot, ka tās top dziedātas, sevišķi 18. novembra svētkos, kur aicinām pārstāvjus no mūsu tagadējās dzīves vietas.—

Pirmā himna „God Save The Queen" tiek tikai nospēlēta, pašiem nepiedaloties, bet mūsu Latvijas himnu mēs dziedam visi kā viens ar pilnu krūti.

Tas ir apvainojums mums pašiem un pliķis mūsu goda viesiem.— Mēs visi, kā lielie, tā sevišķi latv. skolnieki protam arī pirmās himnas vārdus, un kas tos neprot, tam tie jāiemācās.

Izcelt vienīgi mūms viesiem dārgās Latvijas himnu un ignorējot tās valsts himnu, kur dzīvojam, kuras viesmīlību baudām un kuras pilsoņi (gandrīz visi) mēs esam, ir netaktiski un aizvaino.

Lūdzu šo rakstu pārdomāt, sevišķi svētku rīcības komitejas vadītājam. Vai nu dziedāt abas himnas vai tikai abas nospēlēt!— Tas būtu taisnīgi! E. R.

ĢENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. 927-5661.
1130 BAY ST.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, Montreal, P. Q.
5210 VICTORIA AVE., APT. 16.

RAKSTĀMMAŠĪNAS
par visizdevīgākām cenām
ALEKSANDRS KANBERGS,
65 Ferrier Ave., pie Danforth Ave, Tel: 463-2667

SARĪKOJUMU KALENDĀRS

TORONTO

No 9 līdz 17. nov. — Agra Anšmita gleznu izstāde DV namā, 123 Huron ielā.

14. novembrī — First Unitarian baznīcas zālē Ingrida un Karina Gutbergs (divas klavieres) T. L. Koncertapvienības koncerts.

16. nov. pl. 11 dienā — Sv. Andreja baznīcas sarīk. zālē TLB sestdienas skolas — 18. nov. sarīkojums.

16. novembrī — plkst. 8 vakarā Massey Hall Latvijas valsts svētku atceres sarīkojums.

23. novembrī — plkst. 7,30 Sv. Andreja baznīcā, Jāņa Norviļa Jaundarbu vakars.

23. novembrī, — plkst. 8 vakarā LSAK sezonas slēgšanas balle Ungāru zālē (College St.).

24. novembrī — plkst. 10 no r. Baltiešu sporta svētki St. Michaels vingrotavā Bathurst & St. Clair.

30. novembrī un 1. decembrī — DV Ziemsvētku tirdziņš.

30. novembrī — plkst. 7,30 Lansdowne Assembly Hall Rudens balle ar bazāru, T.L. katoļu vienības sarīkojumā.

30. novembrī — plkst. 18.30 Igauņu namā, 958 Broadview Ave., Latvijas kaŗa skolas 44 gadu dibināšanas atcere. Ieeja pret ielūgumiem.

30. novembrī — TLB Diždanča 15 gadu jubileja; plkst. 14 Tautas deju un dziesmu uzved. Northern Sec. School audit. Mt. Pleasant Rd.,

30. novembrī — plkst. 19,30 Dižā balle Cristall Ball room telpās Royal York hotelī.

1. decembrī — TLB rīko Sv. Andreja baznīcas telpās plkst. 5 p. p. pianistes V. Leinveberes, baritona J. Cīrula un tenora K. Šūnas koncertu.

7. decembrī — no plkst. 11 līdz 6 vak. Sv. Jāņa draudzes dāmu kom. Ziemas svētku tidziņš — Trīsvienības baznīcas zālē.

15. decembrī — plkst. 3 p. p. Mūzika Ziemsvētku ieskaņai Walmer Road baptistu dievnamā. Piedalās: P. Geistauts, A. Grigale, stīgu Trio un koris.

4. janvārī — plkst. 7 vak. Latviešu strēlnieku Ziemsvētku kauju atcere DV namā, 123 Huron ielā.

5. janv. — Sv. Andreja baznīcas sarīk. zālē TLB sestdienas skolas Eglītes vakars.

18. janvārī — apvienotā vīru koŗa „Viesturs" koncerts un balle lietuviešu bazn. zālē, 1021 College St. W., Toronto.

31. janvārī — plkst. 8,30 Nakts Latīņu kvartālā jaunajā Igauņu namā, 958 Broadview Ave.

31. janvārī — plkst. 8,30 Nakts Latīņu kvartālā — jaunajā Igauņu zālē, 958 Broadview Ave.

1. februārī — Preses balle Columbus Hall (Linden - Sherbourne).

8. februārī — Masku balle jaunajā Igauņu namā. DV sarīkojums.

14. februārī — Latviešu mākslinieku vienības Latvis gadskārtējais karnevāls Columbus Hall.

19. martā — plkst. 8.30 Unitarian bazn. zālē Imants Gleške (vijole) un Lilija Gleške (tautas dz.) T. L. Koncertapv. sarīkojumā

5. aprīlī — A. Vaivodes garīgs koncerts Sv. Jāņa draudzes sarīkojumā.

11. aprīlī — I Latv. ev. - lut. draudzes koŗa koncerts — Sv. Andreja baznīcā.

17. aprīlī — M. Kovaļevskas gleznu izstādes atklāšana.

18. aprīlī — Senlatviešu kāzu uzvedums.

26. aprīlī — plkst. 3 p .p. Apvienoto Amerikas latviešu baptistu koŗu 15. Garīgu dziesmu diena Walmer Road baptistu dievnamā.

2. maijā — plkst. 7,30 Parkdale Collegiate zālē vīru koris Daugavieši no Čikāgas (dir. A. Kupcis) T.L. Koncertapv. sar.

3. maijā — Sv. Andreja bazn. sar. zālē TLB sestdienas skolas — Ģimenes dienas sarīkojums.

NIAGARA

25. un 26. jūlijā — 11. Draudzības un jaunatnes dienas Niagarā.

LONDONA, ONT.

17. novembrī — plkst. 3 p. p. Trīsvienības baznīcā Latvijas valsts svētku dievkalpojums; pēc tam baznīcas zālē Latvijas valsts svētku akts ar Toronto Dainas koŗa koncertu.

HAMILTONA

16. novembrī — Valsts svētku sarīkojums.

1. decembrī — plkst. 6 v. TLB ansambļa viesizrāde R. Blaumaņa „Ugunī" YMCAs zālē 79 James St. S.

15. decembrī — plkst. 4 p. p. Latviešu baznīcas apakš. telpās Hamiltonas DV eglīte.

1964. g. 8. februārī — plkst. 7,30 HMM kluba balle Rainbow zālē (King - Sandford St.).

SV. KATARĪNES

24. novembrī — plkst 15,00 Atlanta klubā gadskārtējais vanadžu Ziemsvētku tirdziņš

31. decembrī — tradicionālā Jaungada sag. balle „Beacon Motor Hotelī" (Q. E. lielceļš, pusceļā starp Hamiltonu un Sv. Katarīnēm), vanadžu sarīkojumā.

TORONTO

● Toronto latviešu katoļu draudze svētdien pulcējušies Norman kluba baznīcā uz Latvijas valsts svētku dievkalpojumu. Dievkalpojumu vadīja un sprediķi teica tēvs Jānis no Montreālas, asistējot prāvestam Dr. B. Kokinam. KLKA koris V. Rundāna vadībā dziedāja Grūbera latīņu missu. E. Timmermanes - Ozolas ērģeļu pavadījumā. Dievkalpojuma laikā tika pieminēti kritušie varoņi un cietēja Latvija. Dievkalpojumu noslēdza ar baznīcēnu nodziedāto Latvijas valsts himnu. Baznīca bija pildīta līdz pēdējai vietai.

● LNAK valde laipni lūdz valsts svētku akta apmeklētājus Massey Hall'ē ierasties bez nokavēšanās. Būtu ļoti patīkami redzēt pēc iespējas vairāk dāmas tautas tērpos.

Valsts svētku rīkošana šogad prasa daudz lielākus līdzekļus kā iepriekšējos gados, tāpēc svētku rīcības komiteja būtu pateicīga, ja pie ieejas svētku aktā un saņemot programmas tautieši neatteiktu ziedot vismaz dolaru no personas.

Ielūgtiem viesiem un DV lielā pieņemšana Royal York viesnīcā 15. nov. vakarā kaŗa tērpā. Tāpat kā aktā, dāmām ļoti vēlami tautas tērpi.

● Gleznotāja Agra Anšmita izstādi pēc pusdienām svētdien DV namā atklāja Dr. J. Karols. Pirmajās dienās jau pārdoti 12 darbi.

Izstāde atvērta ik dienas no plkst. 3 p. p. līdz 8 vakarā, sestdien no plkst. 10 rītā līdz 10 vak. un svētdien, 17. novembrī no plkst. 10 rītā līdz 10 vakarā.

● TLB tautas deju kopas „Diždanča" piecpadsmit gadu darbības atceres sarīkojums sestdien, 30. novembrī, plkst. 2 p. p. ar tautas deju un dziesmu uzvedumu Northern Secondary School auditorijā (Mount Pleasant Rd., pie Roehampton). Piedalās Sv. Katarīnes, Hamiltonas, Montreālas un Toronto tautas deju kopas, Toronto „Ikcīši", Hamiltonas meiteņu kvartets un baritons A. Vītols.

Plkst. 7,30 vak. „Dižā balle" Chrystal Ballroom telpās, Royal York viesnīcā. Biļetes iepriekšpārdošanā līdz š. g. 16. novembrim pie Diždanča dalībniekiem vai ar rakstu pieprasīšanas Sarmītei Butānei, 134 Arlington Ave., Toronto 10.

O. K.

TUVOJAS ATKAL 18. NOVEMBRIS

diena, kad latviešu tauta 1918. g. ieguva savu brīvību un neatkarību. Šī diena latviešu karavīriem — brīvības izcīnītājiem — prasīja daudz upuru un dārgu bu cīņā par savas tautas, savas mīļās dzimtenes brīvību. Daudzi nesagaidīja mājās virus, dēlus un līgavas savus brīvības 18. novembrī.

Neatkarības vēsts vēja spārniem izplatījās plašumā, skaļumā un priekā gavilēs. Rīta agrumā no baznīcas uz baznīcu, no novada uz novadu un pāri visai Latvijai skanēja baznīcu zvanu skaņas — vēstījums brīvībai, pateicība un slava Dievam. Līdz ar zvanu skaņām no baznīcu torņiem taurēm orķestru skaņas, kas spēlēja „Dievs, Kungs ir mūsu stiprā pils."

Nebija tādu, kas brīvības vēstījumu nedzirdētu, un nebija tādu, kas to nepriecīgi dzirdēt.

Sirmie latviešu zemes rūķi, kas bija verdzībā visu mūžu svešai varai, Latvijas brīvības rītausmas stundā vēra skatus un rokas pret debesīm, pateicībā un ar lūgšanām iepretī Augstajam Valdniekam.

Ar 18. novembra vēsturisko notikumu latviešu tautai sākās jauns laikmets, kurā ikviens ar prieku un lepnumu piedalījās brīvas Latvijas izveidošanā. Nevienā citā brīvā valstī, kā mūsu Latvijā, lauksaimniecība, rūpniecība un visas citas nozares tik strauji rosījās. Ikviens pilsonis bija brīvs savā dzīvē — brīvajā tēvzemē.

Par godu cīnītājiem un iegūtai brīvībai pacēlās stalti pieminekļi un pat lauku sētās augstos mastos plīvoja Latvijas sarkanbaltsarkanie karogi, greznoti zeltītām bārkstīm. Tas liecināja, ka brīvība, pirkta ar karavīru asinīm, ir latvju tautas neapšaubāma tiesība un neatņemama daļa. Mēs paši brīvību izkarojām. Latvijas sarkanbaltsarkanais karogs kā brīvības simbols plīvoja visā pasaulē latviešu tautas tiesīgumu, godīgumu, un tautas dēlu asinis, kas lijušas par brīvību un neatkarību, par tautu un Tēviju.

18. novembris latvju tautai dzimtenē un ikvienam latvietim svešumā ir bijis un paliks ievērojamākā diena: brīvības un neatkarības diena.

Ja nebūtu 1918. g. 18. novembra vēsturiskā notikuma, tad arī mēs, latviešu tautas daļa, kas atrodamies trimdā, nebūtu šeit, un mūsu pārstāvji nevarētu runāt Latvijas valsts suverēnās tiesības.

Mums, trimdas latviešiem, ar tiesībām un goda sajūtu jāatzīmē kā katru gadu 18. novembra diena pienācīgā svinīgumā un piederībā — brīvības cīņu varoņiem.

Paudīsim visā pasaulē brīvajām tautām, ka latvieši arī šodien cīnās, cīnīsies un nepagurs cīnīties par Latvijas un visu baltu tautu brīvības atgūšanu, ko laupīja ar varu un viltu komūnisms. R. Pavasars.

Dzīve Savienotās Valstīs

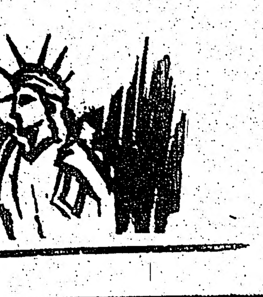

GENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. 927-5661.
1130 BAY ST.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, Montreal, P. Q.
5210 VICTORIA AVE., APT. 16.

RAKSTĀMMAŠĪNAS par visizdevīgākām cenām ALEKSANDRS KĀNBERGS, 65 Ferrier Ave., pie Danforth Ave, Tel: 463-2667

venmbra svētkos, kur aicinām pārstāvjus no mūsu tagadējās dzīves vietas.—

Pirmā himna „God Save The Queen" tiek tikai nospēlēta, pašiem nepiedaloties, bet mūsu Latvijas himnu mēs dziedam visi kā viens ar pilnu krūti.

Tas ir apvainojums mums pašiem un pliķis mūsu goda viesiem.— Mēs visi, kā lielie, tā sevišķi latv. skolnieki protam arī pirmās himnas vārdus, un kas tos neprot, tam tie jāiemācās.

Izcelt vienīgi mums viesiem dārgās Latvijas himnu un ignorējot tās valsts himnu, kur dzīvojam, kuras viesmīlību baudām un kuras pilsoņi (gandrīz visi) mēs esam, ir netaktiski un aizvaino.

Lūdzu šo rakstu pārdomāt, sevišķi svētku rīcības komitejas vadītājam. Vai nu dziedāt abas himnas vai tikai abas nospēlēt!— Tas būtu taisnīgi! E. R.

U KALENDĀRS

Igauņu zālē, 958 Broadview Ave.

1. februārī — Preses balle Columbus Hall (Linden - Sherbourne).

8. februārī — Masku balle jaunajā Igauņu namā. DV sarīkojums.

14. februārī — Latviešu mākslinieku vienības Latvis gadskārtējais karnevāls Columbus Hall.

19. martā — plkst. 8.30 Unitarian bazn. zālē Imants Gleške (vijole) un Lilija Gleške (tautas dz.) T. L. Koncertapv. sarīkojumā

5. aprīlī — A. Vaivodes garīgs koncerts Sv. Jāņa draudzes sarīkojumā.

11. aprīlī — I Latv. ev. - lut. draudzes koŗa koncerts — Sv. Andreja baznīcā.

17. aprīlī — M. Kovaļevskas gleznu izstādes atklāšana.

18. aprīlī — Senlatviešu kāzu uzvedums.

26. aprīlī — plkst. 3 p .p. Apvienoto Amerikas latviešu baptistu koŗu 15. Garīgu dziesmu diena Walmer Road baptistu dievnamā.

2. maijā — plkst. 7,30 Parkdale Collegiate zālē vīru koris Daugavieši no Čikāgas (dir. A. Kupcis) T.L. Koncertapv. sar.

3. maijā — Sv. Andreja bazn. sar. zālē TLB sestdienas skolas — Ģimenes dienas sarīkojums.

NIAGARA

25. un 26. jūlijā — 11. Draudzības un jaunatnes dienas Niagarā.

LONDONA, ONT.

17. novembrī — plkst. 3 p. p. Trīsvienības baznīcā Latvijas valsts svētku dievkalpojums; pēc tam baznīcas zālē Latvijas valsts svētku akts ar Toronto Dainas koŗa koncertu.

HAMILTONA

— 16. novembrī — Valsts svētku sarīkojums.

1. decembrī — plkst. 6 v. TLB ansambļa viesizrāde R. Blaumaņa „Ugunī" YMCAs zālē 79 James St. S.

15. decembrī — plkst. 4 p. p. Latviešu baznīcas apakš. telpās Hamiltonas DV eglīte.

1964. g. 8. februārī — plkst. 7,30 HMM kluba balle Rainbow zālē (King - Sandford St.).

SV. KATARINES

24. novembrī — plkst 15,00 Atlantas klubā gadskārtējais vanadžu Ziemsvētku tirdziņš

31. decembrī — tradicionālā Jaungada sag. balle „Beacon Motor Hotell" (Q. E. lielceļš, pusceļā starp Hamiltonu un Sv. Katariņām), vanadžu sarīkojumā.

AR PĪPI UZ JUMTA

Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzes Bronksas svētd. skol. vec. sapulcē nolemts par pusstundu pagarināt latviešu valodas mācības, sākot ar 5. klasi. Līdz ar to Bronksas skolā dažādiem priekšmetiem latviešu valodā veltītas četras stundas. Pēc pārrunām bērnu vecāki atzinuši, ka svētdienas skolā latviešu valodai vajadzīgs vairāk laika.

Liela daļa no latviešu ieceļotājiem Amerikā braukuši caur Ņujorkas ostu. Pirms iebraukšanas ostā gandrīz visu acis būs vērsušās uz Brīvības statuju, kas atrodas Bedlo salā Ņujorkas līcī. Netālu no tās atrodas Ellisas sala, kur katrs iebraucējs raudzījās ar bijību un bailēm, jo nevarēja zināt, ko liktenis būs lēmis Ņujorkas ostā: brīvību un jaunas dzīves sākumu brīvā zemē vai apstākļu sagadīšanos, kas varētu nozīmēt palikšanu Elisas salā ilgāku vai īsāku laiku.

Brīvības statujai 28. oktobrī bija 77. dzimšanas diena. To veidojis F. A. Bartoldi, tā veltīta franču un amerikāņu revolūcijām. Franču un amerikāņu apvienība to 1884. gadā dāvināja Savienotām Valstīm, to atklāja divus gadus vēlāk, bet kopš 1924. gada tā ir nacionāls piemineklis. Tagad tā ir ikviena ieceļotāja simbols jaunai un laimīgākai dzīvei.

Laiku pa laikam latviešu organizācijas izdod piemiņas markas, atceroties kādu ievērojamu personu vai notikumu vai vēršot uzmanību uz kādiem sevišķiem apstākļiem. Pēdējā ir Nacionālā Fonda izdotā melnas krāsas marka dzeltenā ietvarā ar dzeloņstiepli un aicinājumu Apvienotām Nācijām palīdzēt Baltijas valstīm atgūt neatkarību. Liekas, amerikāņu pastnieki šo marku iecienījuši vairāk kā ASV pasta izdotās Eleonoras Rūzveltes, Kordela Halla vai zinātnei veltītās piemiņas markas. Trijās dienās man pienākušas sešas vēstules ar latviešu piemiņas marku kreisajā stūrī, bet amerikāņu speciālo pasta izdoto pastmarku parastajā labajā stūrī. Visām sešām vēstulēm latviešu piemiņas marka bija apzīmogota, piecām amerikāņu markām nebija zīmoga, bet vienai zīmogs bija uz abām. Spriediet paši, kuŗa marka bija populārāka.

☆

Amerikā ir paradums uz mašīnām salīmēt dažāda veida un krāsu zīmējumus un uzrakstus. It sevišķi pirms vēlēšanām var redzēt dažādus vārdus, ko auto īpašnieks vēlētos ievēlēt augstākā vai zemākā amatā. Nākamā gadā paredzētas prezidenta vēlēšanas, bet jau tagad republikāņu partija mēģina atrisināt jautājumu, kas būs nākamais kandidāts prezidenta amatam. Pēc uzrakstiem un runām lielākas izredzes liekas senatoram Goldvoteram, ko burtiski latviskojot varētu apzīmēt par Zelta ūdeni. Daudzās vietās uz mašīnām redz uzrakstus: Goldvoteri par prezidentu. Ir pat atrasts jauns apzīmējums ķīmiskas formulas veidā: AuH_2O, kas varētu apzīmēt zelta ūdeni. Diezgan pārsteidzoši, ka pat Ņujorkas štatā neredz uzrakstus, kas aicinātu par prezidentu gubernatoru Rokfelleru. Uzraksts uz mašīnas tad arī apzīmē īpašnieka nostāju prezidenta kandidāta izvēlē.

Daudz vairāk uzrakstu ir vasarās pēc atvaļinājuma brauciena. Tad katrā ievērojamā vietā vai vismaz tādā, kas vēlas tūristus, uz mašīnas uzlīmē savas vietas azpīmējumu dažādās spožās krāsās. Mājās pārbraucot var redzēt, kur noticis atvaļinājuma brauciens, bet tas pievelk arī citus tūristus. Redzot uz mašīnām daudzus vienādus uzrakstus, tas liek domāt, ka šo vietu vērts apskatīt. Ne katru reizi tā izliekas tik ievērojama, ka to vērts skatīt, bet šī atziņa nāk par vēlu. It sevišķi izplatīti šādu mašīnu uzraksti ASV austrumos un dienvidos, bet gandrīz nemaz neredz vidienā un samērā maz rietumu piekrastē.

Pēdējos gados arī daudzi moteļi uz mašīnām uzlīmē savu nosaukumu viesiem, kas pavadījuši šinī motelī nakti. Ņujorkas pilsētā gandrīz ikviens motelis atstāj savu „vizītkarti". Slavenākais tomēr laikam ir motelis „South of the Border", ceļā uz Floridu, uz Ziemeļkarolainas un Virdžinijas štata robežām. Uzraksts uz mašīnas tam ir par visu mašīnas aizsargstieni. Lieki atzīmēt, ka maksa par istabu ir arī divreiz dārgāka kā citos moteļos, kas atrodas tikai pusjūdzi tālāk.

Mārtiņu svētīšanu nevar iedomāties bez zoss un to atzinusi arī Ņujorkas latviešu biedrība. Šogad Mārtiņa vakarā biedrības sanāksmē bija cepta zoss, jo iepriekšējā gada dzīvā zoss radīja daudz neērtību. Neskaitot netaktisko uzvešanos sarīkojuma laikā, kur zoss bija galvenā sarīkojuma „nagla", problēmas radās nākamā rītā, kad zoss laimētājai vajadzēja izšķirties, ko ar to darīt. Mājās nevarēja atstāt, kaut negribēja, un beigās izdomāja nodot to Bronksas zooloģiskajā dārzā. Vasarā tā bija redzama dārza bērnu nodaļā. Lai nerastos jaunas nepatikšanas, šogad biedrības sarīkojumā bija tikai zoss cepetis.

Trīsdesmito gadu beigās Latvijā uz laukiem bija pazīstams sauklis „Kaimiņš kaimiņam!", tas nozīmēja, ka viens kaimiņš palīdzētu otram, ja būtu radusies vajadzība. Liekas, līdzīgā garā dzīvo latvieši Saginavā, Mičigenā. Pēc Ņujorkā saņemtām ziņām latvieši tur paši cep maizi, pie kam katru nedēļu citā ģimene. Tas gan nenozīmē, ka visi latvieši Saginavā ceptu tikai maizi, bet norāda, ka daudzi to prot. Šīs ģimenes cepto maizi sadala pārējiem tautiešiem, bet nākamā nedēļā cita ģimene apgādā Saginavas tautiešus. Atsūtītais paraugkukulis Ņujorkā garšoja lieliski. Ņujorkieši arī var nogaršot rupjo vai saldskābo maizi vairākos veidos, atkarībā, vai iegādājas latviešu, igauņu vai lietuviešu beķeru ceptu maizi.

Ezītis

Čikāgas latviešu teātŗa kopa M. Zīverta lugas „Kā zaglis naktī" mēģinājumā. Uzņēmumā no kreisās: režisora palīgs Arturs Gaiķis, Jānis Reveliņš, Agita Strautniece, Rūta Jostsone, Māra Antēna, Richards Spuris režisors Jānis Šaberts.

AKADĒMISKAI VIENĪBAI „AUSTRUMS" 80 GADI

Viena no vecākām latviešu studentu organizācijām — akadēmiskā vienība „Austrums" 31. oktobrī Klīvlendā atzīmēja savas darbības 80 gadus.

Austrums dibināts 1883. gadā Maskavā, un pie tā šūpuļa stāvējis Kr. Valdemārs, uzlikdams par pienākumu ap jauno akadēmisko vienību pulcinātiem studentiem izaugt par savas tautas patriotiem, kas pēc studiju beigšanas neizplūstu plašajā Krievijā, bet atgrieztos dzimtenē un strādātu savas tautas vidū.

Gadu ritumā Austrums no sava vidus devis tautai divus pirmos valsts prezidentus, vairākus ministrus un kuplu skaitu mācības spēku mūsu universitātē.

Austrums arī šodien apzinās, ka tā tautas daļa, kas atrodas brīvajā pasaulē, stipri padota asimilācijai, tādēļ Kr. Valdemāra kādreiz teiktie vārdi arī šodien ir spēkā. Pulcinot ap sevi latviešu akadēmisko jaunatni, Austrums cer to pārvest dzimtenē, asimilācijas nedragātu.

80 gadu svētki ir vienreizējs notikums katras organizācijas dzīvē. To atzīmēšanai no Jāņa Čakstes vārdā nosauktā stipendiju fonda tika atvēlēti 1000 dol. Neatmaksājamu stipendiju saņēma ģeoloģijas students Guntis Līcis no Bostonas universitātes un inženieŗu zinātņu students Mārtiņš Gailītis no Ohio valsts universitātes. Bez tam 500 dolaru saņēma jaunatnes apgāds „Ceļinieks", kas, izdodot „Mazputniņu", „Mēs", un „Jauno Gaitu", veic ļoti svarīgu darbu latviskuma uzturēšanā mūsu jaunatnē. Diemžēl, līdz šim tas nav ticis pienācīgi novērtēts.

AR ČEKU PIE LATVIEŠU RAŽOTĀJIEM

No nacionālā viedokļa būtu jāatbalsta latviešu uzņēmumi, sapērkot pie latviešiem vai izmantojot latviešu pakalpojumus. Par latviešu uzņēmumiem dzird labas atsauksmes, pasūtinājums vai pakalpojums veikts pēc labākās apziņas, nav sūdzību arī par mantas kvalitāti. Tomēr dažreiz varētu būt arī citas domas.

Šinī zemē dzīvojot, esam kļuvuši aprēķina cilvēki, darām, kas mums izdevīgāk. Mēs nepērkam latviešu būvētu māju, ja tā ir dārgāka un paviršā apskatē neliekas labāka par citām; mēs neejam pie latviešu advokāta, ja mums amerikānis vai kanadietis liekas labāki, tomēr labprāt izvēlamies latviešu ārstu, jo liekas, ka latviešu cilvēkam vairāk varētu uzticēties. Sarīkojumos neņemam orķestri, kur daļa mūziķu ir latvieši, ja mums liekas, ka tas varētu mazināt apmeklētāju skaitu. Protams, daļa no šīm vainām varētu būt tikai iedomāta, jo māja varētu būt labāk nostrādāta, latviešu advokāts dotu tikpat labu padomu kā amerikānis un sarīkojuma apmeklētāju skaits būtu mazāks citu iemeslu dēļ.

Lielāko daļu, varbūt, latvietis griezīsies vispirms pie latvieša, jo pašu tautietim, liekas, vieglāk uzticēties, vieglāk varbūt arī saprasties, it sevišķi gados vecākiem ļaudīm; latvietis arī vieglāk izpratīs tautieša vajadzības.

Ja kaut ko iegādājas, tad par to arī jāmaksā. Drošākais maksāšanas līdzeklis vēl vienmēr ir dolars, sidraba vai papīra, Amerikas vai Kanadas, jauns, tikko iespiests, vai saburzīts un nolietojies. Ja nauda jāpārsūta pa pastu, iegādājas naudas pārvedumus pastā, bankā vai arī daudzos veikalos var nopirkt amerikāņu ekspreša naudas pārvedumus. Pēdējos gados latvieši arvien vairāk pievēršas modernākam maksāšanas līdzeklim — čekam, atveŗot bankās čeku kontus. Uz dažādu krāsu čekiem, pie kam krāsu izvēle bieži vien atstāta konta īpašnieka ziņā, kreisajā stūrī parādās vārds, bieži vien vīra un sievas, atliek ierakstīt tikai summu un parakstīt, tad samaksa ir nokārtota. Ir tikai viens noteikums, čekam jābūt segtam, tas ir, bankā jābūt vairāk naudai nekā minēts uz čeka.

Saka gan, ka parasti latviešu čeki esot segti, tikai pāris gadījumos bijuši pārpratumi. Ar nesegtu čeku rakstīšanu vairāk var zaudēt kā iegūt, jo blakus maksājamai soda naudai, ko saņem banka, konta īpašnieka vārds parādās uz „melnās listes," kas var kavēt vajadzīgā brīdī aizņemties naudu arī citā iestādē.

Vēl vienmēr lieto visvienkāršāko, bet reizē arī nedrošāko naudas pārsūtīšanas veidu: naudu ieliek aploksnē, aizlīmē, uzliek parasto 5 centu pastmarku un pārsūta pa pastu, dažos gadījumos vēstuli ierakstot vai apdrošinot. Šādā veidā pārsūta dažāda lieluma summas, sākot ar nedaudz centiem, ko dažreiz pievieno pastmarkās, beidzot pat ar 100 dolariem, kaut arī parastākā summa ir no viena līdz pieciem dolariem. Sūtītājs domā, ka par vienu vai pat pieciem dolariem nav vērts iet uz pastu pirkt naudas pārvedumu, vienkārši ielikt to aploksnē, kaut arī par šādu naudas pārsūtīšanas veidu pasts nav atbildīgs. Ir gadījies, ka šādi sūtījumi pazūd, bet daudz biežāk tos saņem.

Latviešiem tagad ir tirdznieciski sakari ne tikai vienā pilsētā, valstī vai kontinentā, bet pa visu pasauli. Grāmatas latvieši pārk ne tikai Amerikā vai Kanadā, bet arī Eiropā un pat Austrālijā, daiļamatnieku darbi nāk no Vācijas un Anglijas. Sevišķi populāras ir sainīšu pārsūtīšanas firmas Eiropā. Pēc kataloga jāizvēlas sūtāmās mantas, jāaizsūta samaksa, bet pārējo nokārto firma. Katalogs ir kā saite starp pircēju un pārdevēju. Pārdevējs cenšas ieteikt savu mantu, bet pircējs izvēlēties labāko par vēlamo cenu. Grāmatām atzīmē virsrakstu un cenu, sainīšiem jāpieraksta preču vērtība, izskats un kvalitāte, pievienojot dažos gadījumos paraugus vai attēlus. Visgrūtāk ar daiļamatnieku katalogiem. Gandrīz katrs priekšmets ir citāds, dažādā veidojumā vai izstrādājumā un dažādā cenā. Pirmo mēģinājumu sastādīt pārdodamo daiļamatniecības katalogu veikusi O. Akerberga Bruklinā, kur 16 lappusēs ievietotas cenas, bet attēli aizņem gandrīz pusi no kataloga. Labs atrisinājums tiem tautiešiem, kas dzīvo tālāk no latviešu centriem, ja latviskos izstrādājumus var ne vien izvēlēties pēc kataloga, bet saņemt arī pa pastu.

Ezītis.

„TĒVIJA" DZIED FILADELFIJĀ

Filadelfijas latviešu koncertapvienības pirmajā rudens koncertā š. g. 2. novembrī ap 300 apmeklētājus iejūsmināja patālie viesi no Bostonas — latviešu vīru dubultkvartets „Tēvija" Jāņa Ansberga vadībā. Atskaņotajā diezsmu virknē dzirdējām kā mūsu vecāko, tā jaunāko skaņražu sniegumus teicamā izpildījumā. Pēc K. Baumaņa „Ak, tēvija" klausītāji tā iejūsmināti, ka nākošo — T. Ilsteres „Tēvzeme runā" nākas atkārtot, bet pēc J. Vītola „Baltās jūŗas malu saucu tēviju" un A. Skultes „Dievzemīte" nākas sniegt piedevām V. Ozoliņa „Nāk sīvi vēji". Otrā posmā tīrskanīgā dziedājumā aizšalc J. Vītola „Draugi, brāļi", smalki un iejūtīgi tvertā A. Kalniņa „Šurp, brāļi", tad smalkjūtīgā J. Cīruļa „Koklētājs" un kā īpašs pārsteigums J. Norviļa „Latvji dzied" pirmatskaņojumā.

Otrā daļā jūsmina K. Kažociņa „Jaunība", divreiz nodziedātā J. Norviļa „Vasara" smeldzīgā V. Ozoliņa ‚Rozes". Piedevām seko Andreja Jurjāna „Lūk, roze zied", tad karstas jūsmas pārpilnā Jāzepa Mediņa „Krāc jūrmalas priedes".

Beigu posmā vieglāka rakstura dziesmas un dainu sabalsojumi, kā: H. Pavasara „Vecie tēvi" un „Mazs bij tēva novadiņis", B. Skultes „Pērkonītis", J. Kalniņa „Puiši, puiši" un piedevām Feila „Visi ciema suņi rēja".

Nobeigumā viesi no ziemeļiem un šejienes Filadelfijas latviešu vīru dubultkvartets salējās vienā vienībā izjusti un skanīgi atskaņojot A. Ores „Pie Baltijas jūŗas". Rožu veltēm un aplausu brāzmām latviešu dziesmu mīļotāju pulks izteica savu pateicību patālajiem cieminiem par tik tuvām un mīļām dziesmām smalkā un skanīgā izpildījumā.

Bostonas viesi un šejienes dziesmu mīļotāji pēc koncerta vēlreiz satikās Brīvo latvju biedrībā pie kopīga vakariņu galda, kur nakts aizskrēja kā nemanot, abiem dubultkvartetiem apliecinot sevi skanīgās dziesmās. Latviešu dziesma mūs vieno un saista neredzamām cildenas jūsmas saitēm, bet ne attālumi, ne vētras un negaisi nespēj mūs atturēt kopā nākt.

ŅUJORKA

● Gleznotājs J. Cielava dāvinājis Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzes Bronksas rajona nekustama īpašuma iegādes fondam gleznu Latvijas ainava.

● Edmars Mednis piedalīsies ASV šacha meistarības turnīrā un Rozevola kausa izcīņā. Šinī turnīrā aicināti piedalīties 12 ASV šachisti. Spēles notiks no 15. decembŗa līdz 5. janvārim.

● Ņujorkas latviešu ev. - lut. draudzes Palīdzības fonda ziedojumu akcija noslēdzas 15. novembrī. Talcinieki, kas saņēmuši vākšanas listes, lūgti tās atsūtīt uz draudzes namu līdz 15. novembrim. Līdz šim laikam arī atsevišķie ziedotāji lūgti iesūtīt savu ziedojumu.

BAFALO

Latviešu kluba rīkotais valsts svētku piemiņas akts notiks svētdien, š. g. 17. novembrī, plkst. 3.30 pēcpusdienā, Internacionālā Institūta telpās 1260 Delavēra Ave. Svētku runu teiks LNAK priekšsēdis Jānis Niedra no Toronto. Sarīkojuma noslēgumā priekšnesumi un saviesīgs vakars.

KALAMAZŪ

● Latvijas 45 gadu atceres aktu 17. novembrī plkst. 3.30 p. p. Kalamazū koledžas Stetsona telpās (Academy St.) rīko Latviešu b-ba. Programmā rakstnieka Edvīna Medņa svētku runa par tematu: „Ko mums vēsta Latvijas svētki". Koncerta daļā piedalīsies Dziesmu Vairoga koris diriģenta Arn. Kalnāja vadībā.

GRAND RAPIDI (MIČ.)

● Grand Rapidu Latviešu biedrības teātŗa kopas lielās pūles, iestudējot Margas Teteres 3 cēlienu komēdiju Brīnuma zālīte, vainagojušās ar necerētiem panākumiem. 2. un 3. novembŗa izrādes jaunajā Latviešu biedrības namā kopskaitā apmeklēja ap 600 personu. Komēdijā darbojās 25 personas. Režisors N. Šubiņš bija atradis „zvaigznes", kas pirmo reizi kāpa uz skatuves dēļiem un nepalika panākuma ziņā tālu aiz kopas „dzelzs inventāra". Ja arī izrādē pavīdēja viens otrs technisks negludums, tos lieliski aizēnoja raitā spēle, jaukie kostīmi un ar prasmi darinātās dekorācijas. Dekorātors bija A. Lapsiņš, sufliere M. Šubiņa, bet akordeona pavadījumus veica V. Mežulis. Aktieŗu saimei par pūlēm un apmeklētājiem par atsaucību pateicās Latviešu biedrības priekšnieks A. Meiers. Aktieŗiem daudz ziedu un ilgi aplausi.

● Latvijas valsts dibināšanas atcere Grand Rapidos 16. novembrī plkst. 7 vak. Latviešu b-bas namā, 504 Grand N. E. Svētku runu teiks LKOK Edvīns Mednis no Ņujorkas par tematu Latvijas lielo svētku atblāzmā. Dziedās DV apvienības sieviešu ansamblis dir. Veras Siliņas vadībā. Pēc akta groziņu azaids. Groziņi nododami dāmu komitejas locekļiem.

● 16. novembrī plkst. 2 p. p. Latviešu b-bas namā atklās prof. A. Annusa, J. Gaļļa, M. Krūmiņa un Fr. Milta gleznu izstādi. Uz atklāšanu apsolījies ierasties arī kāds no māksliniekiem. Izstāde Grand Rapidos ilgs vienu nedēļu.

● DV apvienības vanadžu kopa 27. oktobrī bija rīkojusi budeļu vakaru - bērnu karnevālu. Par budeļiem un iešanu čigānos mazajiem klausītājiem pastāstīja skolot. M. Lesniece. Ap 20 bērnu bija ieradušies maskās. Par labākām izrādījās Līgava (Baiba Jansone), kas saņēma Mazputniņa ½ g. abonementu, Sēnīte (Anita Jansone) un Ganiņš (Ingrida Birze), kas tāpat kā pārējie saņēma dažādas balvas. Lai arī apmeklētāju nebija visai daudz, rīkotāji teicās esam apmierināti.

POKIPSIJA

● Draudze šogad Latvijas valsts 45 gadu atceres svinības rīko 17. novembrī Chapel Grange sarīkojumu namā. Sākums plkst. 2 p. p. ar īsinātu dievkalpojumu, kuŗu vadīs māc. A. Anševics. Ar mūzikālu pavadījumu piedalīsies Velta Anševics, bet ar garīgām dziesmām Longailendas sieviešu ansamblis. Pēc īsa starpbrīža svētku akta turpinājums ar uzrunu un koŗa koncertu.

Pēc koncerta dāmu komiteja apakšējās telpās rīko saviesīgu vakaru ar groziņiem, loteriju, deju un rotaļām, kafiju un atspirdzinājumiem.

● Pokipsijas draudzei pievienojušās deviņas ārstu ģimenes no diezgan attālās Wassaic State School defektīvo bērnu patversmes. Draudzes lietu kārtošanu šai kolonijā pirmā laikā uzņēmās Dr. P. Zariņš, pēc viņa šos pienākumus pārņēma Dr. Pauls Jēgers. Te pienāca sēru vēsts, ka Dr. Jēgers š. g. 1. oktobrī pēkšņi slēdzis acis uz mūžu. Viņa šūpulis kārts Zemgalē — Dobeles pagastā. Miris ar sirdstrieku 64 g. vecumā. Atstāj sievu un 8 g. vecu dēlu.

● Draudzes eglītes vakars ar Svētdienas skolas un citu bērnu priekšnesumiem 22. decembrī plkst. 2 p. p. Chapel Corner Grange namā. Bērnus - priekšnesuma dalībniekus lūdz iepriekš pieteikt skolotājai M. Prāmnieka k-dzei — 4 Alice Court.

● Draudzes biļetena „Avots" redaktora pienākumus turpmāk ir uzņēmies mācītājs A. Anševics. Biļetenam domātie raksti sūtāmi mācītājam ar adresi: 298 Gartfield Pl. Brooklyn 15, N.Y., vai nododami Ed. Līcim — East Dorsey Lane, Poughkeepsie 33, N. Y.

● Nākošais dievkalpojums ar dievgaldu būs š. g. 1.decembrī, parastā vietā, bet plkst. 1 p. p., ne kā agrāk plkst. 3. Arī turpmāk paredzēts šāds laiks. E. L.

ASV BAZNĪCĀS

ŅUJORKA

Latvijas valsts svētku sarīkojums sestdien, 16. novembrī, pl. 8 vak. Vebstera zālē, Manhatenā.

17. novembrī divi dievkalpojumi Latvijas valsts svētku noskaņā; plkst. 9,30 Bronksas Sv. Toma banīcā māc. A. Ozols, čellists Dz. Treimanis; plkst. 2 Džamaikā, Mūsu Pestītāja baznīcā kopīgs skolu dievkalpojums, māc. A. Ozols un R. Zariņš; akts un priekšnesumi.

18. novembrī plkst. 8 vak. Betlemes baznīcā valsts svētku dievkalpojums. Sprediķos māc. O. Gulbis, piedalīsies māc. R. Zariņš un A Ozols.

AURORA, ILL.

Mūsu Pestītāja baznīcā, 420 Dawners Place.

CIKĀGA

Čikāgas latviešu ev. - lut. Ciānas draudze, 5015 W. Ferdinand St.

10. novembrī plkst. 10 bērnu dievvārdi un svētdienas skola, plkst. 11 dievkalpojums, māc. A. Rautenšilds.

17. novembrī plkst. 10 bērnu dievvārdi un svētdienas skola, pl. 11 dievkalpojums, māc. A. Rautenšilds, pēc dievkalpojuma Svētdienas skolas Latvijas valsts svētku akts: Kārļa Dzintara referāts, skolēnu priekšnesumi un R. Ancāna uzruna.

Latvijas ev. - lut. baznīcas Sv. Pāvila draudze — 1648 So. 11th Ave., Meivudā. Mācītājs Pāvils Ķirsons, tel. FI 3-2420.

DETROITA

Sv. Pāvila ev. - lut. draudzes dievkalpojumi notiek katru svētdien., plkst. 12 dienā Holy Trinity ev. - lut. baznīcā, Maxwell un E. Warren Avenues, pie Van Dyke. Turpat plkst. 11 notiek Latviešu skola un bērnu dārzs. Baznīcas, skolas un grāmatu galda telefons: WA 2-2248. Māc. V. Liventāls.

Katra mēneša beidzamā svētdienā, plkst. 3 p. p. dievkalpojums Redeemer luterāņu baznīcā, 1360 Pauline Blvd., Ann Arborā.

SANFRANCISKO

17. novembrī, plkst. 2 dienā draudžu un laicīgo organizāciju kopīgi rīkotais Latvijas valsts neatkarības pasludināšanas piemiņas akts.

OKLANDE

24. novembrī, plkst. 3 dienā Mirušo piemiņas dienas dievkalpojums ar dievgaldu.

Bībeles stundas paredzētas sākot ar otrdienu, 29, oktobrī, pl. 7.30 vakarā Centrālās Luterāņu baznīcas svētdienas skolas telpās. Bībeles stundās aplūkos vecās un jaunās derības saturu, Dieva atklāsmi un vadību atsevišķa cilvēka un veselas tautas dzīvē. Interesenti lūgti sazināties ar draudzes mācītāju līdz š. g. 27. oktobrim.

LOSANDŽELOSA, KAL.

Dienvidkalifornijas draudzē, 2450 Griffin Ave., L. A. 31.

Santa - Rosā, Betlemes baznīcā, Tupper ielā 733.

Dievkalpojumi katru svētdienu plkst. 11-os. Svētdienas skola un koŗa mēģinājums plkst. 9.30 Visi laipni aicināti.

SAKRAMENTO

Sakramento, Sv. Krusta ev. lut. baznīcā, 45 un H ielā.

BURLINGEMA, KAL.

Burlingamā, Lutheran Church of the Good Shepherd, 301 Burlingame Ave.

KAS IR TAVA ATBILDE?

TORONTO LATVIEŠU ĢIMNAZIJAS 10 G. SVĒTKOS JAUTĀJA 6. IZLAIDUMA ABSOLVENTE RŪTA PĒTERSONE.

Latviešu skola! Katram, kas šos vārdus dzird, tie uzbur domās mazu, īpatnēju pasauli, savdabīgu un savādu pasauli, kas, no ārpuses vērojot, grūti saredzama un izprotama, jo ietīta miglainos „kāpēc" jautājumos. Pa reizei katram domas sniedzas atpakaļ uz skolas gaitām, kas tagad pieder atmiņu pasaulei, un katrs meklē atbildi uz lielo „kāpēc". Kāpēc es tur gāju, kāpēc pat gribēju iet? Ko tas nozīmē, ka tagad esmu latvietis?

Paklejojot pa šo atmiņu pasauli, mēs redzam mazu puišeli vai meitenīti, balti nomazgātu, apģērbtu rakstainās, tautiskās drēbītēs, ar prievīti ap kaklu vai matos. Mātei pie rokas, viņš ietuntuļo krēslainajā zālē; šie ir viņa pirmie soļi latviešu skolā. Bailīgām acīm viņš raugās apkārt: vienā stūrītī redz bērnu bariņu, kas ar smiekliem un čalošanu pavada savus pirmos brīžus, otrā stūrī skan citas grupas balsis, kas izmēģina kādu dziesmu, no trešā stūra nabaga puišelim jau steidzas pretī divas dāmas ar lasāmām grāmatām un rakstāmiem rīkiem — tūlīt jau uzdos domrakstu! Bailes un svešuma sajūta liek kājām gandrīz vai triekties pret āra durvīm, bet tomēr viņš paliek.

Tā tikai pirmā no garas ainu rindas: tālāk skolas dienas devušas gaišākas atmiņas. Cik skaidri atmiņās klases diskusijas, kur brīvi tika pārrunātas domas par vēstures, mākslas un literātūras tematiem. Sevišķi dzīves mācības stundās pārrunas kļuva par ugunīgām, pat katastrofālām debatēm, kad kādreiz radās divu pasauļu domstarpības. Dažiem laimējās izkopt dažādas mākslas diskusiju laikā, kā piemēram: lasīt divas grāmatas reizē: gramatikas grāmatas lielajos vākos labi iederējās mazāka un interesantāka grāmatiņa.

Un kas tad var aizmirst deju stundu, ar kādu sajūsmu tika izmēģināti jaunie soļi un gājieni, cik interesanti mācīties par deju pasākumiem un nozīmi senlatviešu dzīvē! Šai stundā bija arī savi dziļi nopietni brīži, ko varēja spriest pēc tā, kad bija izskanējuši vārdi: „Zēni, uzlūdziet meitenes!" zālē vienmēr iestājās liels klusums. Stundu nekad nevarēja laikā nobeigt: zvaniņi sen jau bija nozvanījuši kad klase vēl kopā savu militāro stāju.

No skolas dzīves nešķirama bija arī mazā kafejnīca pāri ielai, kur tika pavadītas tik smagas stundas un izlieti sviedri, rakstot domrakstus, kas iesniedzami nākamā stundā. Arī pēc stundām tie, kas uzdevumu burtnīcās bija saņēmuši tādu tīri neglītu ciparu, pavadīja kafejnīcā labu laiciņu, pārdomājot skarbo dzīvi — lai tikai nebūtu pārāk drīz jāpārnāk mājās pie vecākiem.

Jaukie sarīkojumu vakari palikuši prātā kā atalgojums pēc grūta darba posma. Šais vakaros skolotāji un skolēni kļuva par draugiem, kopā baudot dejas un dziesmas, ko agrāk tik cītīgi klasēs bija mācījušies. Cik labi bija iederēties tādā pulciņā, dalīties gan priekos, gan bēdās ar saviem latviešu draugiem. Kādu lepnumu, kādu dziļu saprašanos mēs izjutām sevišķi tais svinīgajos brīžos, kad redzējām Latvijas karogu skolas centrā, kur apkārt vijās mūsu skolas dziesmas, dejas, prieki.

Jā, ir jauki kādreiz pasildīties šais atmiņās, bet vienmēr pavada vecais jautājums „kāpēc". Kāpēc tas viss noticis? Vai ir paliks tikai šie pārdzīvojumi, ieslēgti atmiņu pasaulē?

Latviešu skola tomēr ir devusi kaut ko paliekamu un svarīgu šagadējā laikmeta dzīvei. Tās mācības tomēr nav atstātas un aizmirstas noputējušā grāmatu plauktā, ieslēgtas nodzeltējušos vākos, kas vairs netiks atvērti. Latviešu skola nebija vienkārša grāmatu mācība par vienas tautas augšanu, dzīvi un tās kultūru; mēs dzīvojam to, ko mācījāmies. Tās dziesmas, tās dejas, tās domu izmaiņas latviešu valodā, tā kopīgā sadzīve, kur mēs risinājām nākotnes jautājumus ar pagātnes pamācībām — tā bija mūsu skola, un pastāv vēl tagad kā nešķirama dzīves daļa.

Tātad agri jau pazīstot sabiedriskās sevišķības latviešu skolā. Salīdzinot ar attiecībām pret svešautiešiem, latviešiem pašiem savā starpā ir dziļa saprašanās, ko var nosaukt gandrīz par radniecības sajūtu. Katram latvietim ir līdzīga pagātne, līdzīgi nākotnes centieni, kas mūs vieno. Latviešu skola ir tilts, kas saista veco zemi ar jauno, veco paaudzi ar jauno; tilts, kas sniedz nākotnei tās atziņas un pamācības, ko pagātne caur ciešanām ir atradusi par patiesām. Tā kā katram cilvēkam iedzimta tā saucamā piederības prasība, latviešu skola sniedz piepildījumu šai prasībai, dodot katram jaunietim iespēju iederēties savā tautā ar dziļu izpratni par to. Jaunietis, kam ģimnazija jau aiz muguras, var daudz pilnīgāk izbaudīt šīs sabiedriskās vērtības, jūtoties patstāvīgāks un drošāks katrā jauniešu organizācijā vai pulciņā, kur vēlāk piedalās. Tāds jaunietis sabiedrībā nav tikai ņēmējs, bet devējs, kam savi ideāli un jaunības degsme stipri pamatoti mācībās un patiesībā, kas tos spēj izteikt skaidrā latviešu valodā.

Latviešu valoda? Bet kāpēc lai to mācāmies? Vai visu to pašu nevar izteikt plašāk pazīstamās valodās? Nožēlojami bieži gan tā jautā skolēni, kam tik grūti atvērt savu gramatikas grāmatu. Tie, kas apšauba latviešu valodas vērtību, ir tādi cilvēki, kas nav nevienā valodā īsti ieskatījušies; tādiem cilvēkiem vienmēr „plašāk pazīstamā" valoda ir trūcīga vārdos un izteiksmes formās, pat tanī viņi nespēj izteikties. Visas modernās valodas, kā angļu, vācu, franču, ir pamatotas vecajās klasiskās valodās, no kurām sevišķās ir latīņu un grieķu. Lai neviens nedomā, ka latīņu un grieķu valoda ir jau gadu simteņiem izmirusi: tās dzīvo visos pasaules stūros, kur vien cilvēki runā, kur tie mācās. Tie jaunieši, kas studē universitātēs, zina, ka ne tikai valodas mācību kursos ir vajadzīgs ieskatīties šais vecajās valodās. Ne tikai tādos kursos, kur oratoriskas spējas nepieciešamas, jākaļ šīs vecās valodas, kā mācītāja, skolotāja vai filozofa kursos. Pat zinātnes un dabas mācību technikā terminoloģija pamatota grieķu vai latīņu valodas vārdu saknēs. Bet kur tad palika latviešu valoda? Latviešu valoda ir viena no ļoti retām, dzīvām valodām, kas pārsteidz ar līdzību grieķu un latīņu valodai ar vārdu saknēm, galotnēm, locījumiem un gramatiskiem salikumiem. Latviešu skolēns jau pēc īsa mācību laika spēj vecās valodas viegli saprotamas kā dzīvās valodas, tas ir, latviešu skolēnam, kas pārzina latviešu valodas gramatiku. Vienkāršāk būtu teikt, ka modernām valodām nepieciešamas klasiskās; klasiskām nepieciešama latviešu valoda; tāpēc modernām nepieciešama latviešu valoda. Gluži loģiski un vienkārši.

Neraugoties pār šīm praktiskajām vērtībām, kas ir latviešu valodas mācībās, ir arī cita vērtība, tikpat svarīga: valoda ir ceļš, kas ved uz latviešu kultūras pasauli. Vai mēs kāds pat drīkstam pieļaut, lai aizmirstas visi latviešu literārie krājumi, kas uzglabājušies no miglainās senatnes dainās, teikās, pasakās; lai aizmirstas raksti, kas ir auguši un krituši gadu simteņiem ir par latvju tautu? Vai mēs drīkstam pieļaut, lai aizmirstas šī īpatnējā un skaistā latviešu pasaule, uz kuru raksti ir durvis, bet valoda atslēga — lai tā aizmirstas tikai tāpēc, ka spīts un slinkuma gars grib dažreiz atņemt mūsu valodu?

(Nobeigums sekos)

KARALISKĀ KANADAS JĀTNIEKU POLICIJA

(C. S.) —Karaliskā Kanadas jātnieku policija ir gandrīz tikpat veca kā Kanada. No pāris simtiem vīru, kas izjāja uz rietumiem, lai nodibinātu likumību un kārtību apgabalos, kur to nebija, tā tagad ir pieaugusi līdz 8500 vīriem, kuŗiem ir vairāk pienākumu nekā jebkādiem policijas spēkiem pasaulē, un jāapkalpo zemes platība, kas ir lielāka, kādu jebkādi policijas spēki apkalpo.

Pēc 1873. g. Rietumkanadas pāreja no chaosa uz kārtību gandrīz pilnīgi norisa jātnieku policijas uzraudzībā. Toreiz, tāpat kā tagad, sarkano tērpu jātnieki izcēlās ar savu daudzpusību. Viņi iedzīvināja dominijas likumus, apkaŗoja prēriju ugunsgrēkus, apturēja kontrabandistu darbību, iekasēja muitas nodokļus, aprūpēja sniega puteņu un bada upuŗus, piegādāja pastu un vajāja liellopu un zirgu zagļus, hazarda spēļu spēlmaņus un slepkavas. Pieaugot kolonizācijai, stingri uzraudzīja kalnraktuvju, meža strādnieku un dzelzceļa būvstrādnieku nometnes. Policijas spēki auga reizē ar pašas zemes augšanu.

Tagad jātnieku policijas darbinieki reti kad valkā sarkanās tunikas vai parādās jāšus zirgos. Viņi savus pienākumus veic brūnos tērpos ar lielceļu patruļu automobiļiem, ātrām motorlaivām vai meža lidojumiem piemērotām lidmašīnām. Viņu darbība dažreiz var būt ierobežota arī ar darba galdu, bet tie faktiski nav citādi kā sarkanos tērpos ietērptie klajumu jājēji. Viņiem jāsastopas ar daudz briesmīgākiem ienaidniekiem nekā agrāk, jo viņu ienaidnieki pagātnē nekad tā nebija apbruņoti. Viņu pienākumu skaits ir neaplēšams.

JĀTNIEKU POLICISTS IR ITIN VISUR

RCM (KKJP) ir federāla iestāde, kas reprezentē Kanadas valdības likumu iedzīvināšanu. To kontrolē tieslietu ministrs un vada komisārs C. W. Harvisons no savas galvenās mītnes Otavā.

Visvairāk RCMP ir nodarbināta ar vitālo uzdevumu apkaŗot Kanadā subversīvu darbību, ko veic tās drošības un izlūkošanas nozare. Viens no tās galveniem uzdevumiem ir izmeklēt komūnistu un subversīvo organizāciju darbību. Cieši sadarbojoties ar citiem valdības departamentiem, tā strādā, lai aizkavētu subversīvu elementu iekļūšanu federālās valdības darbā un vitālās rūpniecības nozarēs.

RCMP visā Kanadā iedzīvina federālos likumus; tā izmeklē muitas un akcīzes likuma pārkāpumus uz zemes, uz jūras un gaisā; tā apkaŗo narkotikas tirdzniecību; tā izpilda policijas pienākumus Ziemeļrietumu un Jukonas territorijās; tā visās provincēs, izņemot Ontario un Kvebeku, izpilda tos pienākumus, kuŗus agrāk izpildīja provinču policijas spēki, kā arī veic policijas pienākumus daudzās pilsētās, ciemos un municipālitātēs. Jātnieku policists ir itin visur Kanadā. Viņa ietekme nebeidzas arī pie robežām. Viņš ir bijis svarīgs palīgs miera uzturēšanai visas zemes lodes apmēros.

Kanadas policijas kolledžas ir pieejamas Otavā un Reginā (Regina) visu zemju pārstāvjiem, izņemot tās zemes, kas atrodas aiz dzelzs vai bambuka aizkara. Tur ir pārstāvji no Brazilijas, Džamaikas, Pakistanas, Britu Gvinejas, Filipīnām ,Ziemeļborneo, Venecuēlas, Savienotajām Valstīm un Barbadosas. Īpaši laborantu kursi ir sarīkoti Trinidadas, Ceilonas un Apvienotās arabu republikas pārstāvjiem. Iepazīšanās un apmācību ceļojumi ir bijuši pieejami Indijas, Burmas, Taizemes, Ceilonas, Izraēlas, Pakistanas, Ziemeļrodezijas, Etiopijas, Guamas, Japānas, Singapūras un Liberijas pārstāvjiem. Dažos pēdējos gados policijas ierēdņi aizdoti tādām zemēm kā Gana un Džamaika vai nosūtīti palīgā Apvienoto Nāciju komisijai Usumburā, Ruanā-Urundī. Beidzot, identifikācijas nozares un visu triju noziegumu atklāšanas laboratoriju rezultāti pieejami visiem policijas spēkiem Kanadā un ārzemēs.

UZTURĒT LIKUMĪBU

1873. g. maijā ar īpašu parlamenta aktu nodibināja Ziemeļrietumu jātnieku policiju. Tad tikai pirms sešiem gadiem austrumu provinces bija apvienojušās Kanadas dominijā. Tomēr starp Ontario un rietumu piekrasti atrodas pāri par tūkstoš jūdžu prēriju, kalnu un mežu, kuŗos mita indiāņi un baltie tirgoņi. Valdīja nelikumība. Pirms rietumus varēja ietilpināt federācijā, bija jābūvē dzelzceļš caur ienaidnieka territoriju. Mazi 300 vīru spēki devās „lielajā soļošanā" no Manitobas Daferinas (Dufferin) uz rietumiem. Tas bija krāšņs vēstures pirmsākums. Jau pēc dažiem pirmajiem mēnešiem visa Melnkāju konfederācija, kā arī daudzas indiāņu ciltis izprata, ko nozīmē „sarkanā tunika". Uzturiet likumību (Maintiens le Droit), kas bija šo policijas spēku sauklis, kļuva par respektējamu klajumu aksiomu. „Uzturi likumību" kļuva par Kanadas drošības pasi.

Nebija tieksmes pēc stingras rokas paņēmieniem, bet tanī bija pastāvīga, neatlaidīga un draudzīga pārliecināšana, lai kā iedzimtos, tā baltos padarītu par pilsoņiem, kas cienī likumus. Iegūstot Melnkāju konfederācijas virsaiša Vārnas Kājas uzticību, varēja parakstīt vissvarīgāko līgumu visā Kanadas vēsturē. Šīs pirmsākuma gudrās politikas turpināšana palīdzēja RCMP iegūt uzticību un cieņu, kas nav pārspēta policijas vēsturē.

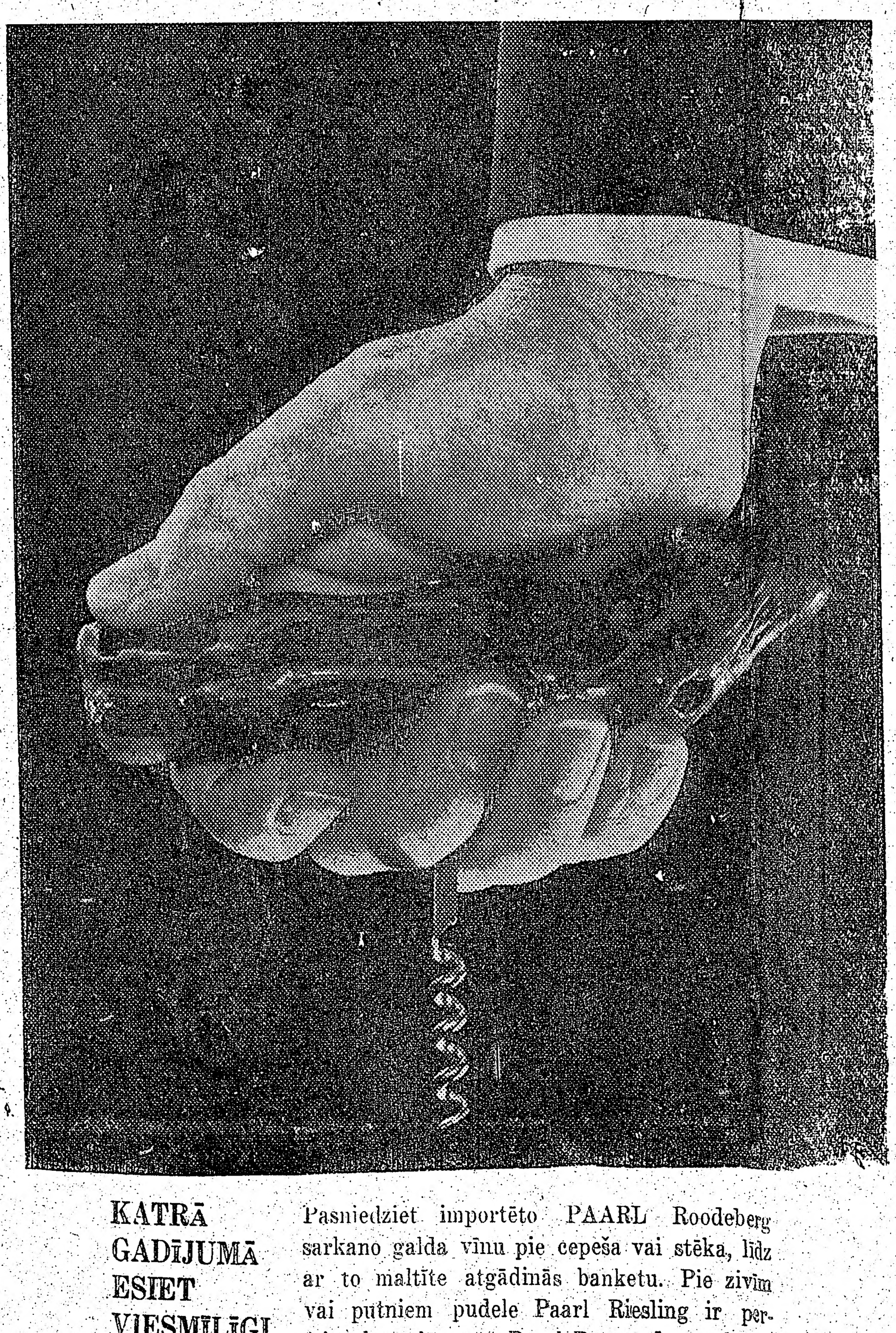

KATRĀ GADĪJUMĀ ESIET VIESMĪLĪGI AR Paarl

Pasniedziet importēto PAARL Roodeberg sarkano galda vīnu pie cepeša vai stēka, līdz ar to maltīte atgādinās banketu. Pie zivīm vai putniem pudele Paarl Riesling ir perfekts komplēments. Paarl Rose rada patīkamu viesmīlību katrā laikā un vietā. Visi ir maigi importēti vīni — par pārsteidzoši pieņemamām cenām.

ARVĪDAM ROZENTĀLAM 70 GADI

Š. g. oktobra beigās Koventrijā rosīgam sabiedriskam darbiniekam un pazīstamam juristam Arvīdam Rozentālam viņa darbīgajā dzīvē pienācis 70 gadu, jo tas bija 1893. gada 29. oktobrī mūsu dzimtenes krāšņam bagātajā Liepājas stūrī, Aizviķu pagastā, kad viņam kāra šūpuli pagasta skrīveŗa mājā. Domās ar sirmo latvieti pārstaigājot aizgājušās dienas, visur parādās viņa latviskais kalums — ne ar ko neapturama dzīšanās pēc izglītības un blakus maizes darbam dedzīga sabiedriska rosība. Vairumam latviešu šīs divas īpašības novedušas pie preses darba. Tā tas arī Rozentālam, kas presē sācis darboties jau jaunekļa gados.

Skolas pirmajās gaitās A. Rozentālu 1903. gadā ievadījis rakstnieks Sudraba Edžus, kas 1905. gadā pagastu atstājis, un tā skolas darbība iznīkusi. 1905. gada revolūcija, kad soda ekspedīcijas ar pēršanu, nošaušanu, aizvešanu un dedzināšanu trakoja mūsu zemē, ir asākais un smagākais pārdzīvojums Rozentāla bērnībā. Tā radījusi viņā dzīšanos pēc taisnības un cilvēcības, kur ikviens dzīvo un ļauj citiem dzīvot.

Pēc revolūcijas pārcēlies Rīgā, Rozentāls 1913. gadā beidz komercskolu. Blakus darbam pazīstamā agronoma J. Bisenieka Latviešu lauksaimnieku ekonomiskā sabiedrībā viņš 1914. gadā iestājas Rīgas politechniskā institūtā studēt par būvinženieri, jo, kā viņš pats saka — „tieksmes strādāt konstruktīvu darbu bija radušās manī no bērnības dienām: ne graut, bet celt." Taču 1. pasaules kaŗa lielās sagrāves sākums neļāva šai iecerei piepildīties, un jau 1915. gadā Rozentāls ir Maskavā, kur blakus maizes darbam strādā bēgļu komitejā, kārtojot un pārzinot grāmatvedību. Tā paša gada beigās viņš ir Pēterpilī par J. A. Kukura grāmatspiestuves vadītāju.

Šis sākums Pēterpilī svarīgs, jo pēc atgriešanās Latvijā 1919. gadā A. Rozentāls ar maziem starplaikiem darbojies grāmatrūpniecībā. 1930. gadā viņš pabeidz tiesību zinātņu studijas Latvijas universitātē. Ap šo laiku kupli sazarojušo darbu presē un sabiedriskā darbā pārtrauc Pad. Savienības iebrukums un mūsu zemes okupācija. Katram nacionālam darbiniekam tas nozīmēja svaidīšanos dažādos gadījuma darbos un bezdarbu. Vācu armijai ienākot, A. Rozentāls atgriežas atkal grāmatrūpniecības darbā, bet pēdējā gadā spiests doties uz Priekuli par pagasta sekretāru un beidzot doties bēgļu gaitās uz Vāciju.

Kaŗa pēdējā posmā A. Rozentālam nelaimējas būt izdevīgā Vācijas novadā, tādā kārtā nonākot krievu zonā, no kuŗas viņam izdodas ar ģimeni izbēgt tikai 1945. gada oktobrī. Pirmos pēckaŗa gados bijis nometnes komandants, mēģinādams sirsnīgā un apzinīgā darbā vieglot savu tautas brāļu dzīves smago un pelēko plūdumu.

Pārceļoties uz Angliju, viņu, tāpat kā visu lielo vairumu mūsu tautiešu šai zemē, gaidīja darbs lielajās rūpnīcās, ko viņš atrada Koventrijā, kur arī nostrādāja 12 gadus, līdz 1961. gadā aizgāja pensijā.

Sevišķa interese un pieredze grāmatrūpniecībā savā laikā likа Latvijas valdībai izraudzīt A. Rozentālu par jaundibināmās grāmatrūpniecības vakarskolas direktoru un sūtīt komandējumā uz Igauniju, Somiju, Zviedriju un Vāciju, lai pēc iepazīšanās ar līdzīgiem iestādījumiem šais zemēs izstrādātu mums piemērotu programmu un tad izveidotu skolu praksē. Taču komūnistu iebrukums neļāva šo ieceri īstenot. Skolas darbam A. Rozentāls veltījis tomēr pāris gadus, lasot finanču zinātni Komerczinātņu institūtā.

Preses darbā iesaistījies jau ar 1920. gadu, būdams J. A. Kukura izdotā „Latvijas tirgotāja" sekretārs un līdzstrādnieks. 1921. gadā atrodam viņu par „Latvja" tautsaimniecības daļas redaktoru. Preses līdzstrādnieka darbs nāk no dzimtenes un turpinās trimdā, kur daudzi viņa raksti iespiesti Londonas Avīzē un Vācijas Latvijā. Būdams korporācijas Selonija biedrs jau no 1916. gada, A. Rozentāls ir tās iekšējā žurnāla redigētājs. Tāpat tas ar Koventrijas organizāciju biļetenu.

Bez grāmatām par tirdzniecības zinātņu kursu un Henriju Fordu A. Rozentālam palicis pabeigts manuskripts dzimtenē citai grāmatai, kas gājis bojā. Taču sirmais latviešu darbinieks un tiesībnieks atkal strādā gar grāmatu, kam materiāli krāti turpat vai cauri visai dzīvei.

Arī sabiedriskais darbs no Bēgļu komitejas Maskavā ved cauri dažādām saimnieciska rakstura organizācijām dzimtenē līdz Daugavas Vanagiem trimdā, par kuŗu biedru kļuvis 1950. gadā, un visu laiku darbojies Koventrijas nodaļas revīzijas komisijā (1961. gadā arī DVF valdes rev. kom.). Viņš ir Koventrijas latviešu kluba un Latviešu zemnieku savienības Koventrijas nodaļas dibinātājos un vadītājos, tāpat LNPL prezidija loceklis un konsultants tiesību jautājumos.

Ticēdams cieši visu tautu nacionālajam spēkam un līdz ar to šo tautu valstiskai neatkarībai, kas varētu sagraut ne tikai vecas imperijas, bet arī Pad. Savienības tiranniju, A. Rozentāls gribētu redzēt vairāk sabiedriskas aktīvitātes trimdā un plašāku latviešu iekļaušanos šai sabiedriskajā darbā.

Gribētos novēlēt jubilāram, šāda bagāta mūža sasniegumos atskatoties, vēl daudz prieka strādāt iemīļotajās studijās, preses un sabiedriskajā darbā ar gadu pieredzē gūto padomu un degsmi.

M. A.

Kad skanks padzen iemītniekus no mājas

Grand Rapidi. (Mich.) V. Z. — Sens latviešu sakāmvārds saka, ka mazs cinītis gāžot lielu vezumu. Tādus vārdus varētu attiecināt uz mazo un diezgan neizskatīgo dzīvniecīņu skanksu, kuŗu droši vien šinī zemē pazīst daudzie auto braucēji un visi citi, kam ar to nācies sastapties. Nemaz šo dzīvniecīņu nevajaga sastapt tiešā tuvumā, pietiek šķērsot rajonu, kur tas sabraukts vai izpaudusies tā dusmu lēkme. Pretīga smaka tur paliek uz ilgāku laiku. Tāda nejauša sastapšanās ar skanksu bija iznākusi arī jaunam latviešu pārim, kas dzīvo kāda tautieša ārpilsētas īpašumā. Pavēlā vakara stundā viņi izdzirduši, ka garāžā zem dzīvokļa atskan svešādi trokšņi. Garāža bijusi noslēgta, bet tajā naktīs uzturējies kaķis, kuŗam tur bijusi izlikta barība. Ģimenes galva D. paķēris bisi un laternu, un devies troksni noskaidrot. Atslēdzot durvis, viņš pamanījis nelielu zvēriņu, kas mēģinājis bēgt, un, nevarēdams izlavīties pa durvīm, noslēpies kaktā, tūlīņ izšļācot smirdošo šķidrumu. D. turpat garāžā skanksu nošāvis un izmetis ārā, bet sekas bijušas neiedomājamas. Smaka no garāžas ieplūdusi arī dzīvoklī; palikšana tajā bijusi neiespējama, tā ka vajadzējis pāriet uz blakus māju un pāris dienas tur pavadīt. Izrādījies, ka skanksu pievilkusi kaķim izliktā svaigā gaļa, un tas ieejai garāžā izmantojis nelielu caurumu garāžas durvīs.

PIENESUMS . . .

(Pārnesums no 2. lpp.)

šī saite vajadzīga rakstnieka darba labākai uztveršanai un saprašanai.

Iepriecinošā kārtā rakstnieku jaunākajai grupai 1962. gada laikā pievienojušies 6 jauni autori ar savām pirmajām grāmatām. Bet savukārt no vecākās grupas 3 autori ir šķīrušies uz visiem laikiem, vairs nepieredzēdami savu pēdējo grāmatu iznākšanu. Lielāka jauno rakstnieku ražība vajadzīga jau tādēļ vien, ka vecākā rakstnieku grupa neatvairāmi samazinās. Tādēļ jaunākās rakstnieku grupas papildināšanās un ražīguma celšanās ir vienīgais, ar ko varam cerēt nodrošināt mūsu trimdas rakstniecības turpināšanos līdzšinējā apjomā.

Agrāk, kad jaunie bija jāmeklē tikai tādēļ, ka tie jauni gados, rakstniecībai bija maz līdzēts. Tagad, kad paši parādījušies, tie, kas jauni garā, un var rakstniecībai tiešām kaut ko jaunu dot, mūsu rakstniecības izredzes ir krietni vien labākas.

1962. gads tādēļ ieies mūsu trimdas rakstniecības vēsturē kā liela pagrieziena gads. Ar šo pagriezienu saistītās cerības tomēr piepildīsies tikai tad, ja rakstnieki, rakstniecības apcerētāji, prese un apgādi atcerēsies, ka mūsu rakstniecības vajadzībām jāstāv augstu pāri pār mūsu personiskajām.

Vitauts Kalve.

VAI LAIKRAKSTU SAŅEMAT KĀRTĪGI?
Vai esat nokārtojuši abonementu?

RAKSTI JAUNATNEI

MĒS

Dāviniet svētku, dzimšanas un vārda dienās.

Gada abonements resp. 6 burtnīcas tikai $4.-. Pieprasiet paraugnumurus. Naudu un pasūtinājumus adresēt:

M Ē S saimniecības daļai,
E. Šteinbachs,
2308 DRUMMOND RD.,
Niagara Falls, Ontario.

Nosūtiet agrā…

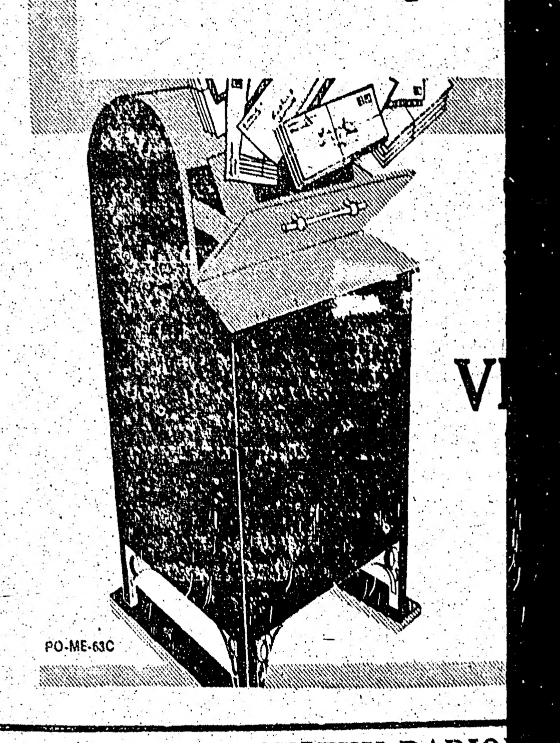

18. NOVEMBRA SVĒTKU RADIO…
SKANDINĀVIJĀ.
Stokholmā 16. XI plkst. 17,40, svētkus ievado…
EJ, SAULĪTE, DRĪZ PIE DIEVA — J. Vītol…
Stokholmas Filharmonijas orķestris dirig. …
Oslo 18. XI plkst. 16,50:
DIEVS, SVĒTĪ LATVIJU, Latvijas valsts h…
K. Baumanis.
SENATNE — E. Dārziņš.
BĒRZI — H. Pavasars.
Reitera koris, dirig. T. Reiters.
KĀ DAUGAVA VAIDA — E. Vīgners.
Vīru koris Tēvzeme, dirig. H. Mednis.
Šiem raidījumiem radiofoni izlietās Latvia…
plates.

IZPĀRDOŠANA — lietoti i…
AKORDEONS (140 basi) 15 reģistri (2 mik…
PASTIPRINĀTĀJS („Amplifier" /15W/ 4 li…
LIELĀS BUNGAS („Leedy" koncerta u. deju…
MAZĀS BUNDZIŅAS (Spec. ādiņas nodroši…
Visi instrumenti lietoti profesionāl…
Mūzikas studentiem 15% atlai…
Izsūtām arī uz citām provincē…
GEO. DARTEN MUSIC STUDI…
58 BOWOOD AVE., TORONTO 12, ONT.

1o. DAUGAVAS VANAG…
ORGANIZĀCIJAS KALENDĀ…

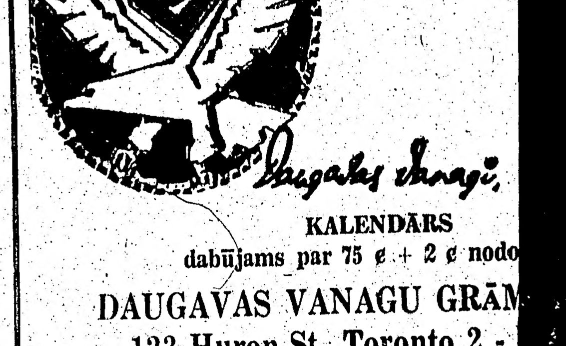

KALENDĀRS
dabūjams par 75 ¢ + 2 ¢ nodo…
DAUGAVAS VANAGU GRĀM…
123 Huron St., Toronto 2 - …

SŪTIET SAIŅUS ZIEMSVĒTKI…
Visas cenas ASV dolaros.
GAĻAS SAIŅI
A-1 2 kg eksporta bekona vai speķa, 1 kg ī… desas, 1 kg cūkas karbonādes vai filej…
A-2 Iepriekšējais dubultots …
C-1 1,5 kg sutināta šķiņķa, 0,8 kg īstas … 2 kg eksporta bekona vai speķa …
C-2 Iepriekšējais dubultots …
C-3 2,5 kg speciāli sālīta un žāvēta šķiņķa, … tināta svaiga šķiņķa, 2 kg īstās dūmd… bekona vai speķa …
C-4 Iepriekšējais dubultots …
SVĒTKU SAIŅI
22 — 1 kg cukura, 454 gr. kakao, 500 gr. s… gr rozīņu, 50 gr. Nescafē, 300 gr. šok… gr . šokolādes karameļu, 500 gr. … piparkūku, 240 gr. konfekšu un 20 svec…
23 — Iepriekšējais dubultots …
24 — 1 kg cukura, 1 kg miltu, 1 kg sviesta, … 1 kg žāv. jauktu augļu, 1 kg dūmdesa… piņu kafijas, 454 gr kakao. 370 gr bi… gr tējas, 340 gr rozīņu, 200 gr šokolā… karameļu, 20 svecīšu un 60 cigarešu…
25 — Iepriekšējais dubultots, + 500 gr riek…
15 — 2 kg cukura, 2 kg sviesta, 2 kg žāvēta… des, 1 kg pupiņu kafijas, 400 … des, 200 gr tējas, 454 gr kakao, 100 c… gr karameļu …
16 — Iepriekšējais dubultots …
Pasūtinājumus, uzdodot pilnu vārdu… kā arī adresi un naudas pārvedum…
DV SAINĪŠU NODAĻA…
123 Huron St., Toronto 2-B, …
Maksājot Kanadas valūtā, lūdzam pierēķi… pību, noapaļojot uz augšu līdz pilnām…

…70 GADI

…mēs izstrādātu mums piemērotu programmu un tad izveidotu skolu praksē. Taču komūnistu iebrukums neļāva šo ieceri īstenot. Skolas darbam A. Rozentāls veltījis tomēr pāris gadus, lasot finanču zinātni Komerczinātņu institūtā.

Preses darbā iesaistījies jau ar 1920. gadu, būdams J. A. Kukura izdotā „Latvijas tirgotāja" sekretārs un līdzstrādnieks. 1921. gadā atrodam viņu par „Latvja" tautsaimniecības daļas redaktoru. Preses līdzstrādnieka darbs nāk no dzimtenes un turpinās trimdā, kur daudzi viņa raksti iespiesti Londonas Avīzē un Vācijas Latvijā. Būdams korporācijas Selonija biedrs jau no 1916. gada, A. Rozentāls ir tās iekšējā žurnāla rediģētājs. Tāpat tas ar Koventrijas organizāciju biļetenu.

Bez grāmatām par tirdzniecības zinātņu kursu un Henriju Fordu A. Rozentālam palicis pabeigts manuskripts dzimtenē citai grāmatai, kas gājis bojā. Taču sirmais latviešu darbinieks un tiesībnieks atkal strādā gar grāmatu, kam materiāli krāti turpat vai cauri visai dzīvei.

Arī sabiedriskais darbs no Bēgļu komitejas Maskavā ved cauri dažādām saimnieciska rakstura organizācijām dzimtenē līdz Daugavas Vanagiem trimdā, par kuru biedru kļuvis 1950. gadā, un visu laiku darbojies Koventrijas nodaļas revīzijas komisijā (1961. gadā arī DVF valdes rev. kom.). Viņš ir Koventrijas latviešu kluba un Latviešu zemnieku savienības Koventrijas nodaļas dibinātājos un vadītājos, tāpat LNPL prezidija loceklis un konsultants tiesību jautājumos.

Ticēdams cieši visu tautu nacionālajam spēkam un līdz ar to šo tautu valstiskai neatkarībai, kas varētu sagraut ne tikai vecas imperijas, bet arī Pad. Savienības tiranniju, A. Rozentāls gribētu redzēt vairāk sabiedriskas aktīvitātes trimdā un plašāku latviešu iekļaušanos šai sabiedriskajā darbā.

Gribētos novēlēt jubilāram, šāda bagāta mūža sasniegumos atskatoties, vēl daudz prieka strādāt iemīļotajās studijās, preses un sabiedriskajā darbā ar gadu pieredzē gūto padomu un degsmi.

M. A.

…n iemītniekus no mājas

— tūliņ izšļācot smirdošo šķidrumu. D. turpat garāžā skanksu nošāvis un izmetis ārā, bet sekas bijušas neiedomājamas. Smaka no garāžas ieplūdusi arī dzīvoklī; palikšana tajā bijusi neiespējama, tā ka vajadzējis pāriet uz blakus māju un pāris dienas tur pavadīt. Izrādījies, ka skanksu pievilkusi kaķim izliktā svaigā gaļa, un tas ieejai garāžā izmantojis nelielu caurumu garāžas durvīs.

PIENESUMS . . .

(Pārnesums no 2. lpp.)

šī saite vajadzīga rakstnieka darba labākai uztveršanai un saprašanai.

Iepriecinošā kārtā rakstnieku jaunākajai grupai 1962. gada laikā pievienojušies 6 jauni autori ar savām pirmajām grāmatām. Bet savukārt no vecākās grupas 3 autori ir šķīrušies uz visiem laikiem, vairs nepieredzēdami savu pēdējo grāmatu iznākšanu. Lielāka jauno rakstnieku ražība vajadzīga jau tādēļ vien, ka vecākā rakstnieku grupa neatvairāmi samazinās. Tādēļ jaunākās rakstnieku grupas papildināšanās un ražīguma celšanās ir vienīgais, ar ko varam cerēt nodrošināt mūsu trimdas rakstniecības turpināšanos līdzšinējā apjomā.

Agrāk, kad jaunie bija jāmeklē tikai tādēļ, ka tie jauni gados, rakstniecībai bija maz līdzēts. Tagad, kad paši parādījušies, tie, kas jauni garā, un var rakstniecībai tiešām kaut ko jaunu dot, mūsu rakstniecības izredzes ir krietni vien labākas.

1962. gads tādēļ ieies mūsu trimdas rakstniecības vēsturē kā liela pagrieziena gads. Ar šo pagriezienu saistītās cerības tomēr piepildīsies tikai tad, ja rakstnieki, rakstniecības apcerētāji, prese un apgādi atcerēsies, ka mūsu rakstniecības vajadzībām jāstāv augstu pāri pār mūsu personiskajām.

Vitauts Kalve.

18. NOVEMBRA SVĒTKU RADIORAIDĪJUMI SKANDINĀVIJĀ.

Stokholmā 16. XI plkst. 17,40, svētkus ievadot:
EJ, SAULĪTE, DRĪZ PIE DIEVA — J. Vītols
Stokholmas Filharmonijas orķestris dirig. T. Reiters.
Oslo 18. XI plkst. 16,50:
DIEVS, SVĒTI LATVIJU, Latvijas valsts himna, K. Baumanis.
SENATNE — E. Dārziņš.
BĒRZI — H. Pavasars.
Reitera koris, dirig. T. Reiters.
KĀ DAUGAVA VAIDA — E. Vīgners.
Vīru koris Tēvzeme, dirig. H. Mednis.
Šiem raidījumiem radiofoni izlietās Latvian Music skaņu plates.

IZPĀRDOŠANA — lietoti instrumenti!

AKORDEONS (140 basi) 15 reģistri (2 mikrofoni) — $ 235.00 ($950.00)
PASTIPRINĀTĀJS („Amplifier" /15W/ 4 lizdas — $ 80.00 ($ 145.00)
LIELĀS BUNGAS („Leedy" koncerta u. deju orķ. modelis — $ 85.00 ($ 145.00)
MAZĀS BUNDZIŅAS (Spec. ādiņas nodrošin. pret mitrumu ($ 60.00 $ 135.00)
Visi instrumenti lietoti profesionālā darbā.
Mūzikas studentiem 15% atlaide.
Izsūtām arī uz citām provincēm.
GEO. DARTEN MUSIC STUDIO —
58 BOWOOD AVE., TORONTO 12, ONT. Phone: 485-3548.

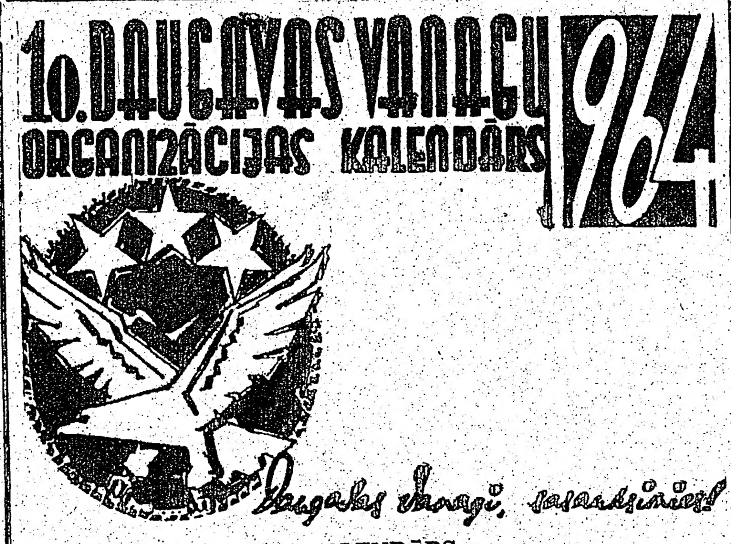

KALENDĀRS
dabūjams par 75 ¢ + 2 ¢ nodoklis.
DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCĀ,
123 Huron St., Toronto 2 - B, Ont.

SŪTIET SAIŅUS ZIEMSVĒTKIEM LAIKUS

Visas cenas ASV dolaros.

GAĻAS SAIŅI

A-1 2 kg eksporta bekona vai speķa, 1 kg īstās dūmdesas, 1 kg cūkas karbonādes vai fileja .... $ 19.05
A-2 Iepriekšējais dubultots .... $ 32.10
C-1 1,5 kg sutināta šķiņķa, 0,8 kg īstas dūmdesas, 2 kg eksporta bekona vai speķa .... $ 20.70
C-2 Iepriekšējais dubultots .... $ 34.60
C-3 2,5 kg speciāli sālīta un žāvēta šķiņķa, 1,5 kg sutināta svaiga šķiņķa, 2 kg īstās dūmdesas, 3 kg bekona vai speķa .... $ 35.60
C-4 Iepriekšējais dubultots .... $ 62.50

SVĒTKU SAIŅI

22 — 1 kg cukura, 454 gr. kakao, 500 gr. sviesta, 340 gr rozīņu, 50 gr. Nescafē, 300 gr. šokolādes, 225 gr . šokolādes karameļu, 500 gr. biskvītu vai piparkūku, 240 gr. konfekšu un 20 svecīšu .... $ 16.50
23 — Iepriekšējais dubultots .... $ 27.00
24 — 1 kg cukura, 1 kg miltu, 1 kg sviesta, 1 kg rīsu 1 kg žāv. jauktu augļu, 1 kg dūmdesas, 500 gr pupiņu kafijas, 454 gr kakao, 370 gr biskvītu, 100 gr tējas, 340 gr rozīņu, 200 gr šokolādes, 227 gr karameļu, 20 svecīšu un 60 cigarešu .... $ 28.00
25 — Iepriekšējais dubultots, + 500 gr riekstu kodolu $ 49.50
15 — 2 kg cukura, 2 kg sviesta, 2 kg žāvētas karbonādes, 1 kg pupiņu kafijas, 400 gr. šokolādes, 200 gr tējas, 454 gr kakao, 100 cigarešu, 225 gr karameļu .... $ 35.50
16 — Iepriekšējais dubultots .... $ 63.75

Pasūtinājumus, uzdodot pilnu vārdu un uzvārdu, kā arī adresi un naudas pārvedumu piesūtīt

DV SAINĪŠU NODAĻAI —
123 Huron St., Toronto 2-B, Ont., Canada.
Maksājot Kanadas valūtā, lūdzam pierēķināt 7% kursa starpību, noapaļojot uz augšu līdz pilnām desmitdaļām.

PĀRSŪTĀM NAUDU uz LATVIJU

US $ 10.- pret 9 jauniem rubļiem.
Sūtīšanas izdevumi $ 3.50 līdz $ 35.-.
Pārējām summām 10 %.
Sūtījumi apdrošināti.
Saņemšana 14—21 dienu laikā.
DV SAINĪŠU NODAĻA,
123 HURON ST.,
TORONTO 2-B, ONT
CANADA.

Ir liela starpība apdrošināšanā

VALD. BEBRIS
liek Jūsu intereses pirmā vietā.
PL 9-0266.

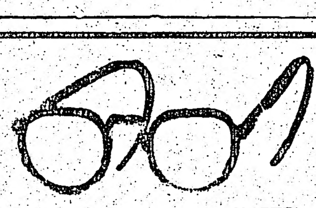

OPTIĶIS LUNSKY
470 College St., Toronto.
WA 1-3924.

IZĪRĒJAMS DZĪVOKLIS
(2 istabas un virtuve)
ar atsevišķu ieeju un dušu.
Vēlami 2 vieninieki vai prec. pāris. Auto novietošana.
Zvanīt 636-4248, Toronto.

IZĪRĒJAMA
DAĻĒJI MEBELĒTA ISTABA.
TV antenna. Telefons. Virtuvē ledusskapis, gāzes plīts. Parkošanas iespējas. Vienai personai $ 8,00 nedēļā.
Zvanīt pēc plkst. 6 vakarā — LE 4-1659, Toronto.

HIGH PARK - BLOOR
IZĪRĒJAMA
istaba ar atsevišķu virtuvi
Zvanīt RO 2-9530, Toronto.

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS

VIETĒJIEM un TĀLBRAUCIENIEM.
Tel. LE 4-1403, Toronto.

MŪSU LAIKRAKSTA
atsevišķi numuri dabūjami Toronto latviešu veikalos.
Pieprasiet bezmaksas paraugnumurus —
Tel. EM 8-0792, Toronto.

CETURTDIEN, 14. NOVEMBRĪ, PLKST. 8,30, UNITARIAN CHURCH ZĀLĒ, 175 ST. CLAIR W.
DUO PIANISTES INGRIDA UN KARINA **GUTBERGAS**
Programmā: HENDELS, BRĀMSS, ŠOPĒNS, LISTS u. c.
Abonentiem ieeja, uzrādot karti. Atsevišķas ieejas kartes ā $ 2,50 (stud. $ 1,25) koncerta vakarā pie kases.
TORONTO LATVIEŠU KONCERTAPVIENĪBA.

ONTARIO

Paziņojums par sākotnējām ATKLĀTĀM SAPULCĒM ierosinājumu uzklausīšanai MEDICĪNISKĀS PALĪDZĪBAS APDROŠINĀŠANAS JAUTĀJUMOS

Pirmās publiskās sapulces notiks:
Vindzorā — Council Chamber, City Hall, 3. un 4. decembrī plkst. 10.00.
Toronto — Galbraith Bldg, University of Toronto, 35 St. George St., Room 202 - 202A, 11. un 12. decembrī plkst. 10.00, 7. un 8. janvārī plkst. 10.00, 14. un 15. janvārī plkst. 10,00, 21. un 22. janvārī plkst. 10.00, 28. un 29. janvārī plkst. 10.00.

Šīs ir pirmās, bet ne galīgās ierosinājumu uzklausīšanas sapulces. Iesniegumus nolasīs iesniedzēju organizāciju amatpersonas, kuras ieinteresētas šajā jautājumā, kā arī atsevišķas personas vai viņu pilnvarotie juristi. Iesniedzēji var pieaicināt lietpratējus lieciniekus.

Jāiesniedz tikai konspektīvs ierosinājums, secinājumi un ieteikumi. Iesniedzēji savu viedokli varēs papildināt mutvārdu debatēs. Uzklausīšanas komisijas locekļiem tiesības uzstādīt iesniegumu iesniedzējiem jautājumus. Ierosinājumu iesniedzēji varēs pievienot saviem priekšlikumiem papildus informāciju, kā arī rakstus. Šos iesniegumus komisija uzskatīs kā pierādījuma materiālus un tos reģistrēs tādā secībā, kā tie nodoti komisijai.

ATGĀDINĀJUMS: Iesniegumi attiecībā uz proponēto Medicīniskās palīdzības - apdrošināšanas programmu jāiesniedz (ar 2 norakstiem) līdz š. g. 15. novembrim komisijas sekretāram.

Dr. J. GERALD HAGEY, Chairman
T. C. CLARKE, Secretary
Room 418, 67 College St.
Toronto 1; Telephone 365-4024.

Penmans
GP 2-5
WARRANTED HIGH GRADE PENMANS KNIT-GOODS
APAKŠVEĻA - ZEĶES - T-KREKLI

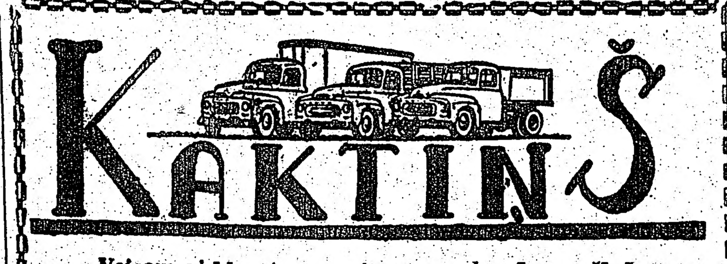

Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.). Lūdzam zvanīt katrā laikā:
LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.

Pērciet paši un dāviniet saviešiem un sveštautiešiem
Alf. Bērziņa THE UNPUNISHED CRIME .... $ 5.75
Senātora Thomas J. Dodd ievads.
Grāmata par Latvijas valsts iznīcināšanu.
DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCĀ
123 Huron Street, Toronto 2-B.

Iznākusi jauna grāmata
JONASS MIESNIEKS
KVIŅĶU KALNS
13 noveles.
Pieprasiet savā grāmatnīcā.

GRĀMATAS SKOLĀM

M. Gaide — TĒVU VALODAS MĀCĪBA .... $ 1.60
Fr. Kurāts — LATVIJAS ĢEOGRAFIJA .... $ 2.20
V. Bērziņa - Baltiņa — LATVIEŠU VALODAS GRAMATIKA .... $ 3.00
Fr. Balodis — SENĀ LATVIJA .... $ 4.80
E. Klaustiņa — BĒRNU DĀRZS .... $ 1.00
A. Voitkus — TICĪBAS MĀCĪBA 5 kl. .... $ 1.50
A. Ozols — TICĪBAS MĀCĪBA 3 un 4. kl. .... $ 1.50
K. Valters — TICĪBAS MĀCĪBA 1.—5. kl. .... $ 2.25
J. Ezeriņš un J. Grīns — VALODIŅA .... $ 1.00
A. Andersone — AUGSIM LATVIJAI .... $ 1.50

DV GRĀMATNĪCA
123 Huron Street, Toronto 2-B, Ont.

Neaizmirstiet savus piederīgos iepriecināt ZIEMSVĒTKOS

MĀJTURĪBAS SAIŅI

MS-1
770 gr sviesta, 900 gr žāvēta speķa, 1 kg cukura, 960 gr rīsu, 225 gr kakao (5 kg) 15.25

MS-2
770 gr sviesta, 900 gr speķa, 400 gr tauku, 2 kg cukura, 2,28 kg miltu, 960 gr rīsu, 225 gr kakao, 100 gr tualetes ziepju, 450 gr mājturības ziepju (10 kg) 19.90

MS-10
1155 gr sviesta, 2 kg cukura, 1,9 kg rīsu, 930 gr žāvētu augļu, 340 gr rozīņu, 450 gr medus, 450 gr kakao, 1 kg Šveices siera (10 kg) 25.00

MS-3
5 kg cukura, 1,9 kg rīsu, 900 gr mannas, 900 gr kafijas, 225 gr ovomaltina, 770 gr sviesta, 800 gr tauku, ziepju (15 kg) 29.50 siera, 200gr tualetes ziepju, 900 gr mājturības 1 kg Edames

MS-4
9 kg cukura, 4,3 kg rīsu, 4,5 kg speķa (20 kg) 31.25

ASV $

MS-20
5 kg cukura, 4,5 kg miltu, 2,9 kg rīsu, 1540 gr sviesta, 1,6 kg tauku, 1,36 kg žāvēta šķiņķa, 450 gr veļas ziepju (20 kg) 34.50

MS-22
4 kg cukura, 3,6 kg miltu, 1920 gr rīsu, 450 gr kafijas, 450 gr kakao, 1240 gr jauktu žāvētu augļu, 340 gr rozīņu, 770 gr sviesta, 800 gr tauku, 1 kg šķiņķa, 800 gr žāvētas desas, 900 gr speķa, 450 gr mājturības ziepju, 200 gr tualetes ziepju (20 kg) 39.50

TAUKVIELU UN GAĻAS PRODUKTU SAIŅI

TG-1
2 kg eksporta bekona, 800 gr kausētu cūku tauku, 1,36 kg tīta šķiņķa (5 kg) 23.25

TG-2
4,5 kg žāvēta bekona, 3,6 kg kausētu tauku (10 kg) 29.00

TG-10
3 kg eksporta bekona, 1 kg šķiņķa, 1,2 kg kausētu tauku, 1925 gr sviesta, 800gr salami desas 10 kg) 37.50

TG-15
5 kg eksporta bekona, 1 kg šķiņķa, 2 kg cūkas fileja, 1,2 kg kausētu tauku, 1925 gr sviesta, 400 gr margarīna, 800 gr salami desas (15 kg) 54.50

SVĒTKU SAIŅI ASV $

S-1
450 gr konfekšu, 450 gr šokolādes, 200 gr šokolādes biskvītu, 450 gr kafijas, 225 gr kakao, 340 gr rozīņu, 1 kg cukura, 385 gr sviesta (5 kg) 18.50

S-5
450 gr konfekšu, 900 gr dažādu šķirņu šokolādes, 450 gr biskvītu dāvanu kārbā, 900 gr kafijas, 450 gr kakao, 100 gr tējas (5 kg) 24.50

S-2 ASV $
450 gr konfekšu, 450 gr šokolādes, 450 gr kafijas, 450 gr kakao, 340 gr rozīņu, 1 kg cukura, 2,28 kg miltu, 770 gr sviesta, 400 gr tauku, 1 kg žāvēta šķiņķa (10 kg) 27.00

S-10
450 gr konfekšu 900 gr dažādu šķirņu šokolādes, 450 gr biskvītu kārbā, 900 gr kafijas, 450 gr kakao, 100 gr tējas, 930 kg žāvētu augļu, 340gr rozīņu, 225 gr mandeļu, 450 gr medus, 960 gr rīsu, 1 kg Šveices siera (10 kg) 33.75

S-3
450 gr konfekšu, 450 gr šokolādes, 900 gr kafijas, 450 gr kakao, 100 gr tējas, 340 gr rozīņu, 225 gr mandeļu, 2 kg cukura, 2,28 kg miltu, 960 gr rīsu, 1155 gr sviesta, 400 gr tauku, 1,36 kg žāvēta šķiņķa, 800 gr dūmu desas (15 kg) 39.50

S-4
450 gr karameļu, 700 gr dažādu šķirņu šokolādes, 900 gr kafijas, 450 gr kakao, 100 gr tējas, 930 gr žāvētu augļu, 340 gr rozīņu, 225 gr mandeļu, 450 gr medus, 2 kg cukura, 3,6 kg miltu, 960 gr rīsu, 1155 gr sviesta, 400 gr tauku, 1,36 kg žāvēta šķiņķa, 800 gr dūmu desas, 1 kg Šveices siera (20 kg) 49.50

PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM ADRESĒT
DV GRĀMATNĪCAS SAINĪŠU NODAĻAI,
123 Huron St., Toronto 2-B, Ont.

SPORTS

Visu sporta nodaļai domāto informāciju lūgums sūtīt šis nodaļas red. Z. Zentiņam, 46 Lynd Ave., Toronto 3, Ont. Tālrunis LE 5-1470.

CASSIUS CLAY CĪNĪSIES AR PASAULES MEISTARU LISTONU

Beidzot pēc varenas reklāmu bungu rībēšanas pasaules boksa meistars smagā svarā Sonny Liston parakstījis līgumu ar Cassiusu Clay, un abi bokseri cīnīsies 15 gājienu cīņā februāra vidū. Rīkotāji paredz 6 līdz 8 miljonu dolaru ieņēmumu. Clays ir bijušais olimpiskais meistars, un nav pēc tam zaudējis nevienu cīņu. Listons ir spējis sist nokautā 25 pretiniekus, un daudzi domā, ka Clays nespēs pretoties meistaram. Clays savukārt sevi uzskata par īsto čempionu un ar savu balamutību tiešām spējis sagādāt reklāmu paredzētajai cīņai.

NOTIKUMI PASAULES SPORTĀ — FUTBOLS

Anglijas sastādītā vienība uzvar pasaules izlasi ar 2:1

Atzīmējot Anglijas futbola 100 gadus, nesen notika jubilejas spēle, kurā noskatījās vairāk nekā 100.000 skatītāju. Šai jubilejai Anglijas Futbola savienība bija rūpīgi gatavojusies un panākusi, ka Anglijas izlase varēja sacensties ar pasaules izlasi. Anglija bija jau šogad spējusi gūt vairākas vērtīgas uzvaras valstu sacīkstēs, uzvarot bijušo pasaules futbola meistaru Čechoslovākiju ar 4:2 un 2:1, bet Šveici ar 8:0. Futbola lietpratēji tomēr bija samērā droši, ka pasaules sastādītā uzvarēs, jo Anglijā futbols vairs nav atsevišķa klase un Anglijas vienībām tagad bieži vien jāsamierinās ar zaudējumiem, sacenšoties ar Eiropas vienībām. Jubilejas sacīkstē angļi tomēr spēja uzvarēt, iegūstot vārtus tikai 3 minūtes pirms sacīkstes beigām; rezultāts bija 2:1. Anglijas vienība spēlēja ļoti labi. Sastādītā vienība bija izcili atsevišķi spēlētāji, bet angļi vairāk saliedēti kā vienība. Sastādītās vienības spēlētāji vārtu tuvumā pārāk maz sita pa vārtiem, bet centās ar bumbu „iestaigāt vārtos". Sevišķi izcils bija pasaules vienības vārtsargs, krievs Lew Yashin, kas reizēm veica neiespējamo. Spēles sākuma posmā sastādītās vienības uzbrucēji savukārt atstāja daudzas situācijas neizmantotas. Pirmos vārtus ieguva angļi 66. minūtē, bet sastādītā izlīdzināja 8 minūtes pirms sacīkstes beigām. Angļi spēles beigās paaugstināja rezultātu par 2:1.

GRAND RAPIDU LATVIEŠU SPORTA KOPA SVIN DUBULTUZVARU PAR TORONTO LATVIEŠU YMCA VIENĪBĀM

Bijušās Eiropas meistarvienības un daudzkārtējais Latvijas basketbola reprezentācijas dalībnieks Maksis Kazāks dāvinājis balvu, kas reizi gadā izcīnāma Grand Rapidu un Toronto latviešu YMCA vienību starpā. Balvas izcīņas noteikumi mainās un izcīnītā uzvara ne arvienu nozīmē, ka balva jau iegūta. Izcīņas noteikumi kļūst zināmi tikai pēc sacīkstes. Šogad spēle notika Grand Rapidos un, saskaņā ar balvas noteikumiem, 7 spēlētāji no katras vienības mēģināja iemest bumbu grozā no centra un abām sānu līnijām, lai iegūtos punktus pieskaitītu sacīkstes rezultātam. Teorētiski zaudētāji varēja pārvērst zaudējumu uzvarā. Šajā papildus sacensībā Grand Rapidi ieguva 3 punktus, bet Toronto 2 punktus. Balvu šogad izcīnīja amerikāņi. Sacensības pirmais puslaiks bija ļoti vienlīdzīgs un puslaiku beidzot mājinieki bija panākuši 5 punktu pārsvaru —27:25. Otrā puslaika vidū rapidieši sāka punktu starpību palielināt un uzvarēja ar 63:44. Jāatzīmē, ka torontiešu pirmā vienībā darbojās 4 jaunatnes spēlētāji, kas bija jau spēlējuši jaunatnes sacensībā un pirmās vienības spēlētājs Pelšs tika savainots jau spēles pirmā minūtē. Grand Rapidu vienībā spēlēja: P. Šūmanis — 11, P. Jansons — 10, P. Valts — 13, J. Judovskis— 4, V. Felkers — 2, U. Felkers — 13, J. Priverts, O. Fricsons — 10 un A. Puriņš, bet YMCA spēlēja: E. Soste — 9, E. Pelšs, V. Ezers — 1, J. Zentiņš — 6, V. Kauliņš — 12, J. Āboliņš— 11, A. Liepa — 5.

ŠACHS ASV ZIEMEĻRIETUMOS

Ivars Dālbergs no Portlandes uzvarēja „Evergreen Empire" turnīrā ar 5:1 rezultātu. 4. vietā palika Viktors Pūpols ar 4½:1½ rezultātu.

Sietlas pilsētas meistarības turnīrā uzvarēja kanadietis E. Makskasijs ar 5½ ½ rezultātu, bet trešajā vietā ar 3½:2½ rezultātu palika Viesturs Segliņš.

Sietlas Jūras svētku ātrspēles turnīrā uzvarēja Viktors Pūpols ar 12:1 rezultātu, nezaudējot nevienu spēli. Arī lielajā Jūras svētku turnīrā, piedaloties 96 šachistiem, V. Pūpols palika neuzvarēts, izcīnot pirmo vietu ar 5½:½. Jūras svētku laikā mūsu internacionālais meistars Elmārs Zemgalis spēlēja simultāna turnīru pret 19 šachistiem un guva skaistu 19:0 uzvaru!

Ivars Dālbergs ar 6½:½ rezultātu uzvarēja šā gada atklātajā Oregonas valsts meistarībā. „The Dallas" turnīrā Dālbergam bija jāapmierinās ar otro vietu, sasniedzot 4:1 punktus. Uzvarēja Mekkormiks ar 4½:½ rezultātu. Viesturs Segliņš ar 3:2 rezultātu ierindojās 7. vietā.

V.S.

ZIEDOŅA LAPSIŅA BALVAS IZCĪŅA

ritēja interesanta un vienlīdzīga sacensība. Pirmais puslaiks beidzās 22:21 amerikāņu labā. Visu otro puslaiku ritēja vienlīdzīga cīņa un tikai puslaika beigās rapidiešiem izdevās atrauties un uzvarēt ar 54:44. Uzvarētājs spēlēja: V. Šūmanis —12, J. Prūsis — 12, J. Eriņš — 8, P. Valts — 7, J. Klovāns — 6, T. Celmiņš — 5, V. Vasaris un M. Ronis.

YMCA spēlēja: V. Kauliņš — 12, A. Liepa — 6, J. Āboliņš — 14, T. Līdums, V. Ezers — 11 un E. Neimanis — 1.

Pēc sacensībām sportisti nolika ziedus uz Ziedoņa Lapsiņa kapa.

VALSTS SVĒTKI LONDONĀ

Lietvedis T. V. Ozoliņš ziņo, ka Latvijas valsts svētku atzīmēšana Londonā notiks svētdien, 17. novembrī.

Dievkalpojums plkst. 16 St. Peter's Eaton Square baznīcā (Victoria pazemes stacija), prāvests R. Mužiks. Dievkalpojumu kuplinās Zigrīda Pirvica (soprāns). Katoļticīgiem svētdien, 17. novembrī, plkst. 12 Sv. Vincenta Paula māsu klostera baznīcā, Carlisle Place (Victoria pazemes stacija), prāvests J. Savickis.

Valsts svētku akts ar koncertu svētdien, 17. novembrī, plkst. 18, Westminster Cathedral Hall, Ambrosden Avenue, netālu no Victoria Street (Victoria pazemes stacija). Lietveža T. V. Ozoliņa runa.

Koncertā piedalās: Zigrīda Pirvica(soprāns), Edvīns Krūmiņš (baritons) un Londonas latviešu koris, diriģents A. Jērums.

Apgāds IMANTA

Oldmarken 12 — Bagsvaerd — Copenhagen — Denmark.

JAUNAS GRĀMATAS

Sagatavošanā Pāvila Klāna jaunais romāns SAFARI — Afrikas ceļojuma apraksts pēc televīzijas filmu ekspedīcijas materiāliem ar foto attēliem un kartēm. Subskripcijas cena, piesakoties līdz 1963. g. 30. novembrim (vai laikraksta saņemšanas brīdī) $ 3,40; sd 22/-; Asd 28/-; DM 11,50; ZKr 15,80.

Vairs tikai nelielā krājumā plkv. A. Silgailja LATVIEŠU LEĢIONS — grāmata par 146.000 latviešu vīru un jaunekļu likteņiem otrā pasaules karā ar 298 foto attēliem un 30 kauju schēmām un kartēm $ 8,80; sd 56/-; Asd 72/-; DM 31,00; ZKr 39,00.

Kultūras fonda laureāta Andreja Eglīša dzejas krājums MĪLU, MĪLU greznā sējumā, J. Soikana grafiskā apdarē $ 3,60; sd 22/-; Asd 27/-; DM 12,00; ZKr 15,00.

Spēle — saliekamā karte PAZĪSTI LATVIJU, jauns uzlabots izdevums, dabūjams divos variantos:

- spēle ar tai pievienotu karti — spēles atslēgu un īpašu pielikumu ar īsām ziņām par Latviju angļu vai vācu, vai zviedru un latviešu valodās $ 3,50; sd 21/-; Asd 27/-; DM 12,50; ZKr 16,00.
- spēle bez kartes, bet ar īpašo pielikumu $ 2,90; sd 16/6; Asd 21/6; DM 10,50; ZKr 13,50.

LATVIEŠU TAUTAS DZIESMAS 12 sējumos — trūkstošie sējumi atjaunoti nelielā skaitā, tāpēc ieteicam izmantot izdevību iegādāties šo nekad nenovecojošo kapitāldarbu dāvanām Ziemsvētkos un citos gadījumos. Atsev. sējuma cena $ 7,20; sd 44/-; Asd 58/-; DM 27,60; ZKr 35,60. Pērkot 2 komplektus linu auduma sējumā, trešo tādu pašu LTDz komplektu Jūs saņemat par brīvu.

J. Dreimenis — LATVJU TAUTAS VĒSTURE — vispopulārākā šāda rakstura grāmata, ieteicama skolām $ 3,80; sd 23/-; Asd 29/-; DM 13,50; ZKr 17,60.

Hanss grāfs fon Lēndorfs — AUSTRUMPRŪSIJAS DIENASGRĀMATA, atmiņas par laiku un vietām, kur otrā pasaules karā bojā gāja arī daudzi latvieši. Apgādā izpārdota, nelielā skaitā dabūjama pie mūsu pārstāvjiem $ 3,60; sd 22/-; Asd 27/-; DM 12,00; ZKr 15,00.

No jauna iesietas un atkal dabūjamas grāmatas:

Dr. Zenta Mauriņa — DIVAS KULTŪRAS SAKNES — eseja $ 2,40; sd 15/6; Asd 20/-; DM 8,80; ZKr 11,50.

Dr. phil. E. Turkina — Angliski latviska vārdnīca — 30.000 vārdu $ 3,90; sd 27/-; Asd 36/-; DM 15,60; ZKr 19,00.

Bez tam piedāvājam:

Ģen. R. Bangerska — MANA MŪŽA ATMIŅAS — memuāri 4 sējumos: I — $ 4,80; sd 28/-; Asd 36/-; DM 15,60; ZKr 21,00. II — $ 5,20; sd 29/-; Asd 38/-; DM 18,00; ZKR 23,00. III — $ 5,60; sd 32/-; Asd 44/-; DM 20,00; ZKr 27,00. IV — $ 6,00; sd 34/-; Asd 46/-; DM 22,00; ZKr 29,00.

Brāļu Kaudzīšu — MĒRNIEKU LAIKI — ar E. Brencēna illustr. $ 6,80; sd 39/-; Asd 48/-; DM 24,00; ZKr 32,00.

O. Freivalds — LATVIEŠU POLĪTISKĀS PARTIJAS 60 GADOS — apcere par polītiskajiem nogrupējumiem neatkarīgajā Latvijā $ 3,90; sd 25/6; Asd 34/-; DM 13,60; ZKr 19,50.

Boriss Pasternaks — DOKTORS ŽIVAGO — ar Nobela prēmiju apbalvotā izcilā krievu autora romāns $ 5,90; sd 38/-; Asd 46/-; DM 22,00; ZKr 28,00.

LATVIEŠU KALENDĀRS 1964. gadam — kabatas formāta izdevums $ 0,90; sd 4/6; Asd 6/-; DM 2,40; ZKr 3,50; DKr 4,50.

Pieprasiet IMANTAS jauno grāmatu katalogu tuvākā grāmatnīcā vai tieši apgādā uz sākumā minēto adresi.

Uzsveram, ka mūsu grāmatas Jūs varat pasūtināt ne tikai lielākajās latviešu, bet arī visās cittautu grāmatnīcās, uzdodot vēlamo grāmatu un mūsu apgāda adresi.

Pasūtinot IMANTAS grāmatas tieši apgādā par lielāku summu, apgāds iespējamās pretimnākšanas robežās dos rabatu vai nomaksas iespēju.

DV GRĀMATNĪCĀ

123 Huron St., Toronto 2-B, Ont.

Tonija Krūka

ES MĀCĪJU VIŅUS VISUS

Uz mana pirmā audzinātāja galda gulēja divi sadzeltējuši laikraksta izgriezumi. No viena pretī raudzījās jauneklis cinisku smaidu uz lūpām, no otra siltuma un sirsnības apgarota jauna vīra seja.

Pirmais bija notiesāts uz nāvi par slepkavību, otrs savu dzīvi ziedoja misijas darbam Dienvidafrikā.

„Trešais no viņiem ir cietumā par zādzībām, ceturtais garīgi slimo iestādē" nenogaidot manu jautājumu, noteica pensionētais skolotājs.

„Kas šie ir?" klusi iejautājos.

„Mani kādreizējie skolnieki, kā šodien redzu viņus klasē klausāmies un sekojam mācībām.

Ansis vienmēr mēģināja tēlot bezbailīgu varoni, bieži uzņemoties citu vainas uz sevi, līdz tas nobeidza savu dzīvi pie karātavām.

Alekša raksturā jau toreiz varēja manīt tieksmi iezagties klasē un iet pie citu mantām. Tagad viņš izcieš cietuma sodu.

Edis vienmēr bija sirsnīgs, izpalīdzīgs, ļoti strādīgs un liels grāmatu mīļotājs. Savu dzīves piepildījumu viņš atradis misijas darbā, sludinot Dieva vārdu un Kristus mīlestību iezemiešiem Afrikas džungļos.

Kad nesen apmeklēju Mārci garīgi slimo iestādē, manī raudzījās divas ūdeņaini zilas acis, gļēvs, bezpalīdzīgs skats, un man likās, ka šinī skatā bija apsūdzība un jautājums: „Vai tas ir viss, ko tu manis labā varēji darīt?"

Vecais vīrs noņēma acenes, izslaucīja acis un paskatījās manī ar ciešu, ilgu skatu.

„Nemāci tikai zinības, meit', nebaiļojies par kursa izņemšanu, domā arī par pašu cilvēku, par viņa sāpēm, laimi un nelaimi. Neesi tikai skolotāja, esi tēvs un māte, ja kādam to trūkst."

Bērnu audzina, pirmkārt, viņa vecāki, otrkārt, viņa draugi un rotaļu biedri, treškārt, sabiedrība un, beidzot, ceturtkārt, skola, respektīvi skolotājs.

Bērna audzināšana neiesākas ar skolas gadiem, bet ar viņa piedzimšanu. Sākot ar pirmajiem dzīves mirkļiem galvenā atbildība rakstura veidošanā pienākas vecākiem. Šis posms ir viens no grūtākajiem.

Cik bezgala sāpīgi mātei atstāt tukšu izstiepto mazo rociņu, ja tas par labu bērna raksturam, vai arī tēvam neuzklausīt mazā vēlēšanos. Īpaši ģimenēs ar vienu vienīgu bērnu nav grūti minēt veselu rindu kļūdu un nepilnību audzināšanā. Taču neaizmirsīsim, ka šis vienīgais bērns vecākiem ir dārgākā manta pasaulē.

Vecāku kļūdas daļēji izlīdzina bērna draugi un rotaļu biedri, kas māca viņu dalīties ar pārējiem un padoties šīs mazās sabiedrības likumiem.

Būs bērni, kam ļoti grūti pierast pie kopības idejas, bet šeit bieži nāk talkā lielā sabiedrība, svētdienas skola, dažādas jaunatnes organizācijas, un beidzot — kaimiņi un apkārtne.

Šīs trīs audzinātāju grupas atbildīgo un svarīgo uzdevumu bieži dara gluži neapzinīgi, atstājot bērna zemapziņā lielākus vai mazākus iespaidus.

Skolotājs šo darbu uzņēmies labprātīgi. Viņš juties aicināts šim darbam, jo mīl bērnus, visus bērnus, bez rasu, krāsu vai reliģijas izšķirības, bagāts vai nabags, gudrs vai apdāvināts, kluss vai trokšņains, skaists vai neglīts.

Viņam ir tuva bērnu pasaule, un viņš bieži vien redz un saprot mazā cilvēka ciešanas un priekus labāk nekā vecāki.

Vecākiem bez tiešā audzināšanas darba uzliktas rūpes arī par bērna labklājību, viņa uzturu, drānām, dzīves apstākļiem.

Cik bieži mēs ļaujam bērnam augt pašam un veidoties, vai arī atstājam šo grūto uzdevumu „pasaulei" (gan pasaule izmācīs).

Šī pasaule ir draugi, sabiedrība un skola.

Bieži vien grūtais pāraudzināšanas uzdevums tomēr jāveic skolotājam, sevišķi tais bērnos, kas aug šķirtās ģimenēs, ģimenēs, kas vienaldzīgas pret baznīcu un garīgo dzīvi, bērnos, kuru vecāki nodevušies alkoholam.

Vecāki un sabiedrība bieži vien sagaida brīnumus no ceturtā audzināšanas faktora — skolotāja, jo tā ir viņa profesija.

Aizmirstam tomēr faktu, ka skolotāja rīcībā ir tikai viena piektā daļa no skolēna dzīves, četras piektdaļas pieder pārējām bērna audzināšanas instancēm.

VAROŅUS PIEMINOT

(Pārnesums no 1. lpp.)

vajadzīgs tamdēļ, ka otrā pasaules karā kritušie varoņi ir vispār palikuši bez pieminekļiem un viņu vienkāršie, bieži vien cīņas dārdos un steigā darinātie koka krusti, nu — gadiem aizejot, jau būs satrūdējuši un sabiruši.

Šāds piemineklis kritušajiem bija vajadzīgs tamdēļ, ka arī svešumā mēs nedrīkstam aizmirst tos, kas gāja nāvē, lai viņu tauta dzīvotu.

Un — vai Latvija nav visur tur, kur brīvi un verdzības važu nenomākts dzīvo latviešu trimdinieks? Tā Latvija — par kuru cīnījās un krita —varoņi, kam domāts šis piemineklis, šodien ir tur, kur brīvā pasaulē māte savam bērnam māca latviešu valodu, kur brīvā pasaulē latvieši pulcējas kā brīvi cilvēki Dievu lūgt, kur tie bez bailēm var dziedāt savas tautas un tēvzemes lūgšanu... tur šodien ir brīvā Latvija! Un — ja reiz mūsu tēvuzeme atkal nokratīs verdzības važas, mēs, varbūt — šo zemes stūrīti novēlēsim Latvijas valstij... un tas kļūs par daļu no Latvijas zemes, — tāpat kā uz Latvijas zemes mēs stāvam, atverot sūtniecības vārtus Londonā vai Vašingtonā.

Pie pieminekļiem mirušie sastopas ar dzīvajiem. Visā kultūrālā pasaulē pat kādreizējie pretinieki ar atsegtu galvu, izlīgšanu meklējot, stāv pie savu kādreizējo pretinieku kapiem un pieminekļiem.

Šajā kalnā kāpjot — novilksim ikdienības kurpes no saviem kājām — jo līdz ar šī pieminekļa iesvētīšanu šī vieta, kur stāvam, kļūst par svētītu zemi.

Nemeklēsim to, kas mūs vienu no otra atsvešina. Meklēsim tikai to, kas mūs vieno. Šajā vietā lai mirušie māca dzīvos — atbrīvoties no paštaisnības, upurus nest, cīnīties par brīvību, taisnību, patiesību. Un lai māca krustu nest un ar krustu uzvarēt.

LA ATSEVIŠĶI EKSEMPLĀRI dabūjami

O. ANDERSONA DELIKATEŠU VEIKALĀ

26 Market St., Hamilton, Ont., kā arī

„NORTHLAND GROCERIES",

120 Barton St., E., Hamilton, Ont.

LATVIAN MUSIC

Gustav III väg 61 · Bromma · Sweden

JAUKAS UN VĒRTĪGAS

ir Latvian Music skaņu plates. To starpā atradīsit piemērotas kā savējiem, tā citiem — bērniem un pieaugušiem, latviešiem un cittautiešiem. Dāviniet mūsu skaņu plates, tās iepriecinās katru!

Pārstāvis: DV GRĀMATNĪCA,
123 Huron Str.,
Toronto 2-B, Ont.

ATGĀDINĀJUMS...

RAUDZĪTIES, LAI AIZVIEN BŪTU APDROŠINĀTI

ONTARIO SLIMNĪCU APDROŠINĀJUMS

- Mainot darbu, izlasiet uzmanīgi norādījumus, kas ir maksājumu apliecības, 104. formas mugurpusē. Šāda apliecība jums jāsaņem no darba vietas, kuru atstājat.
- Sasniedzot 19 gadu vecumu, jūs vairs neesat apdrošināti ar jūsu vecāku apdrošinājumu. Trīsdesmit dienu laikā jums jāreģistrējas pašiem, lai būtu apdrošināti. Veidlapas dabūjamas slimnīcās, bankās un pārvaldes birojos.
- Apprecoties, jums ir jāmaksā ģimenes apdrošinājums, kas apdrošina vīru, sievu un apgādājamos. Pieteiciet to savai grupai VAI arī, ja maksājumus kārtojat tieši, ziņojiet Pārvaldei

ONTARIO HOSPITAL SERVICES COMMISSION — ONTARIO — 2195 Yonge Street, Toronto 7, Ontario

AIZVIEN TURIET PIE ROKAS JŪSU SLIMNĪCU APDROŠINĀJUMA APLIECĪBU.

†

Hamiltonas Latviešu biedrības dāmu komitejas priekšniece

Milda Martinova

aizgājusi mūžībā.

Ne tur vairs zemes smaguma,
Ne zemes malda:
Tur tikai miera gars
Un mīlestība valda!

Par viņu skumst:
HAMILTONAS DAUGAVAS VANADZES

KANADAS BAZNĪCĀS

TORONTO

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX 9-3331.

Toronto Sv. Andreja baznīcā, Carlton un Jarvis ielu stūrī. Tel. WA 4-1563.

Pirmdien, 18. novembrī, plkst. 8 vakarā Latvijas valsts svētku dievkalpojums. Dziedās draudzes koris.

Sestdien, 23. novembrī, plkst. 7,30 vakarā komponista Jāņa Norviļa jaundarbu vakars.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LE 6-2510.

Sv. Jāņa draudze Toronto.

17. novembrī plkst. 3,30 p. p. Trīsvienības baznīcā Latvijas neatkarības svētku dievkalpojums. Svētdienas skola. Jauniešu grupa.

24. novembrī plkst. 2 p. p. Jāņa baznīcā Mirušo piemiņas dienas dievkalpojums ar dievgaldu. Svētdienas skola.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev. - lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361. Danforth Ave.

17. novembrī plkst. 2,30 pēc p. Latvijas valsts dibināšanas dienas atceres dievkalpojums un Svētdienas skola Soliste: Lidija Misbachs.

24. novembrī plkst. 2,30 pēc p. Mirušo piemiņas dienas dievkalpojums ar dievgaldu un Svētdienas skola.

BRAMPTONĀ

10. novembrī plkst. 1,30 pēc p. Latvijas valsts dibināšanas atceres dievkalpojums Grace United baznīcā.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars.

Hamiltonā, Latviešu ev. - lut. Kristus draudzē, 18 Victoria Ave., South.

17. novembrī plkst. 11 pr. p. Valsts svētku dievkalpojums.

NORANDA

Norandas latviešu draudzes Mirušo piemiņas dienas dievkalpojums 24. novembrī plkst. 4 p. p. United Church baznīcā. Prāv. A. Skrodelis.

VIRDŽINIJTAUNA

Virdžinijtaunas latviešu draudzes Mirušo piemiņas dienas dievkalpojums 24. novembrī pl. 1 p. p. anglikāņu baznīcā. Prāv. A. Skrodelis.

LONDONA

Māc. J. Prauliņš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Catharines, Ont. Tel MU 5-5098.

Londonas latviešu ev. - lut. draudzē, Trīsvienības lut. baznīcā. Oxford un Colborne St.

SV. KATARĪNES

Sv. Katarīnes latviešu ev. - lut. draudzē, Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

17. novembrī, plkst. 3,30 p. p. Latvijas valsts svētku dievkalpojums, māc. J. Prauliņš.

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev. - lut. draudzes anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā, 580 Portage Rd.

1. decembrī plkst. 2 p. p. dievkalpojums, māc. J. Prauliņš.

VANKUVERA

Māc. K. Kampe, 1975 Alma Street, Vancouver 8, B. C., telef. 224-5195. Vankuveras Latviešu ev. - lut. draudze.

17. novembrī plkst. 3 p. p. Latvijas valsts dibināšanas dienas piemiņas dievkalpojums Kitsilano baznīcā. Svētdienas skola.

24. novembrī plkst. 3 p. p. Mirušo piemiņas dievkalpojums Kitsilano baznīcā. Dievgaldniekiem iepriekšēja pieteikšanās pie mācītāja. Svētdienas skola.

MONTREĀLĀ

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P. Q. Tel. HU 9-3224.

Montreālas Latviešu ev. - lut. Trīsvienības draudze, Sv. Jāņa

17. novembrī dievkalpojuma nebūs.

18. novembrī plkst. 7,30 vakarā Valsts svētku dievkalpojums. Trompetes solo J. Tilga.

20. novembrī plkst. 8,00 vakarā Bībeles stunda.

24. novembrī plkst. 9,30 no rīta dievkalpojums angliski. Plkst. 1,30 p p. Mirušo piemiņas dienas dievkalpojums ar dievgaldu; Svētdienas skola; Iesvētību mācība.

1. decembrī plkst. 1,30 p. p. 1. adventa svētdienas dievkalpojums.

Māc. Viesturs Šēfers, 4571 Coolbrook Ave., Montreal 29, P. Q. Telef. 484-8394.

Sv. Pāvila ev.-lut latviešu draudzes Montreālā dievkalpojumi notiek Presbiteriāņu baznīcā, Hutchison un Viateur ielu stūrī.

17. novembrī, plkst. 2 p. p. 18. novembra atceres dievkalpojums. Piedalās L. Caunīte un Z. Tilga ar solo priekšnesumiem.

24. novembrī, plkst. 2 p. p. Mirušo piemiņas dienas dievkalpojums ar dievgaldu.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās pl. 4 p. p. un trešdienās pl. 8. Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.